

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

«ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΕΝΙΑΙΑ ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ ΛΥΣΗΣ-ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗΣ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ»

του

ΜΑΥΡΙΔΗ ΜΑΥΡΟΥΔΗ

Επιβλέπων Καθηγητής: Θωμάς Γ. Χατζηγάγιος

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος στην
Εφαρμοσμένη Λογιστική & Ελεγκτική

Θεσσαλονίκη 2012

Περιεχόμενα

Περίληψη	4
Κεφάλαιο 1ο	5
Εισαγωγικές Έννοιες	5
1.1 Γενικά.....	5
1.2 Αστικές και Εμπορικές εταιρίες εμπορικού δικαίου.....	5
1.3 Προσωπικές και Κεφαλαιουχικές εταιρίες εμπορικού δικαίου	6
1.3.1 Προσωπικές Εταιρίες εμπορικού δικαίου	6
1.3.2 Βασικά χαρακτηριστικά των Προσωπικών Εταιριών.....	7
1.3.3 Κεφαλαιουχικές Εταιρίες εμπορικού δικαίου.....	7
1.3.4 Βασικά χαρακτηριστικά των Κεφαλαιουχικών Εταιριών.....	8
1.4 Εταιρίες που αποκτούν την εμπορική ιδιότητα με το ουσιαστικό σύστημα και εταιρίες που αποκτούν την εμπορική ιδιότητα με το τυπικό σύστημα.....	8
1.5 Εταιρίες με νομική προσωπικότητα και χωρίς νομική προσωπικότητα	9
1.6 Συνέπειες νομικής προσωπικότητας	10
Κεφάλαιο 2 ^ο	11
Ομόρρυθμη Εταιρία – Ετερόρρυθμη Εταιρία (Ο.Ε. – Ε.Ε.).....	11
2.1 Έννοια Ομόρρυθμης Εταιρίας	11
2.2 Χαρακτηριστικά στοιχεία της Ομόρρυθμης Εταιρίας	11
2.3 Ευθύνη των εταίρων της Ομόρρυθμης Εταιρίας	12
2.3.1 Παραγραφή αξιώσεων δανειστών απέναντι στους ομόρρυθμους εταίρους.....	12
2.4 Επωνυμία της Ομόρρυθμης Εταιρίας	13
2.4.1 Αρχές που διέπουν την επωνυμία της Ομόρρυθμης Εταιρίας	14
2.5 Σύσταση Ομόρρυθμης Εταιρίας	14
2.5.1 Εισφορές των εταίρων της Ομόρρυθμης Εταιρίας	14
2.5.2 Σύνταξη καταστατικού Ομόρρυθμης Εταιρίας.....	15
2.5.3 Διατυπώσεις δημοσιότητας.....	16
2.6 Συνέπειες μη σύνταξης και μη δημοσίευσης καταστατικού: Αδημοσίευτη Ομόρρυθμη Εταιρία	17
2.7 Γενική Συνέλευση της Ομόρρυθμης Εταιρίας.....	18
2.8 Διαχείριση της Ομόρρυθμης Εταιρίας.....	18
2.8.1 Διάκριση μεταξύ καταστατικής και νόμιμης διαχείρισης.....	19
2.8.2 Τα όρια της εξουσίας των διαχειριστών της Ομόρρυθμης Εταιρίας	20
2.8.3 Λήξη ιδιότητας διαχειριστή της Ομόρρυθμης Εταιρίας.....	20
2.9 Δικαιώματα εταίρων της Ομόρρυθμης Εταιρίας	21
2.10 Υποχρεώσεις των Ομόρρυθμων Εταίρων.....	21
2.11 Έννοια Ετερόρρυθμης Εταιρίας.....	23
2.11.1 Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στοιχεία της Ετερόρρυθμης Εταιρίας.....	23
2.11.2 Ευθύνη του ετερόρρυθμου εταίρου για τα χρέη της Ετερόρρυθμης Εταιρίας.....	24
2.11.3 Επωνυμία της Ετερόρρυθμης Εταιρίας.....	24
2.11.4 Σύσταση της Ετερόρρυθμης Εταιρίας	25
2.12 Διαχείριση της Ετερόρρυθμης Εταιρίας	25
2.13 Λύση – Εκκαθάριση Προσωπικών Εταιριών (Ομόρρυθμης & Ετερόρρυθμης Εταιρίας)	26
2.14 Λόγοι λύσης Προσωπικής Εταιρίας που αφορούν το νομικό της πρόσωπο....	27
2.15 Λόγοι λύσης Προσωπικής Εταιρίας που αφορούν τα πρόσωπα των εταίρων της	32
2.16 Νομική διάπλαση της εκκαθάρισης των Προσωπικών Εταιριών (Ομόρρυθμης & Ετερόρρυθμης Εταιρίας) και προϋποθέσεις	34

2.16.1 Έννοια και διακρίσεις εκκαθαριστή	35
2.16.2 Αμοιβή εκκαθαριστή και εργασίες εκκαθάρισης.....	37
2.16.3 Επανάληψη της εκκαθαριστικής διαδικασίας και περάτωση της εξουσίας του εκκαθαριστή	38
Κεφάλαιο 3 ^ο	40
Ανώνυμη Εταιρία (Α.Ε.).....	40
3.1 Έννοια Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.)	40
3.2 Χαρακτηριστικά στοιχεία των Ανωνύμων Εταιριών (Α.Ε.).....	40
3.3 Διαδικασία ίδρυσης Ανώνυμης Εταιρίας και περιεχόμενο καταστατικού (Α.Ε.)	41
3.4 Εταιρική επωνυμία και έδρα της Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.).....	43
3.5 Μετοχικό κεφάλαιο της Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.)	43
3.5.1 Κάλυψη και καταβολή μετοχικού κεφαλαίου της Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.)	44
3.6 Ελαττωματική ίδρυση Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.)	45
3.7 Όργανα της Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.).....	46
3.8 Αύξηση και μείωση μετοχικού κεφαλαίου στην Ανώνυμη Εταιρία (Α.Ε.).....	51
3.9 Δικαιώματα και υποχρεώσεις των μετόχων της Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.)	52
3.10 Λύση της Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.)	54
3.11 Λόγοι λύσης Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.)	54
3.12 Ανάκληση της άδειας σύστασης της Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.).....	56
3.13 Εκκαθάριση της Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.)	58
Κεφάλαιο 4 ^ο	61
Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.).....	61
4.1 Έννοια Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.).....	61
4.2 Χαρακτηριστικά στοιχεία της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.).....	61
4.3 Διαδικασία σύστασης Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)	62
4.4 Επωνυμία και έδρα της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.).....	62
4.5 Εταιρικό κεφάλαιο, εταιρικά μερίδια και μερίδα συμμετοχής της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)	63
4.5.1 Εταιρικά μερίδια και μερίδα συμμετοχής.....	64
4.6 Ελαττωματική σύσταση Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.).....	65
4.7 Όργανα της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)	66
4.8 Αύξηση και μείωση εταιρικού κεφαλαίου στην Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)	69
4.9 Δικαιώματα των εταίρων της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.).....	70
4.10 Λύση και Εκκαθάριση Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.).....	71
4.11 Λόγοι λύσης της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)	71
4.12 Εκκαθάριση της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.).....	75
4.12.1 Εκκαθαριστές της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)	76
4.12.2. Ανάκληση εκκαθαριστών της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)	77
4.12.3 Απογραφή και ισολογισμός εκκαθάρισης της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)	77
4.12.4 Εξουσία εκκαθαριστών της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)	78
4.12.5 Διαδικασία εκκαθάρισης της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης	79
4.12.6 Ενέργειες εκκαθαριστών της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)	80
Συμπεράσματα.....	83
Βιβλιογραφία	85

Περίληψη

Η παρούσα εργασία διακρίνεται σε τέσσερα (4) κεφάλαια. Στο 1^ο κεφάλαιο αναφέρονται κάποιες εισαγωγικές έννοιες όσο αναφορά τη διάκριση των εταιριών ανάλογα με το σκοπό που εξυπηρετούν καθώς επίσης και τα χαρακτηρισήστηκα που τις διέπουν.

Στο 2^ο κεφάλαιο γίνεται λόγος για την Ομόρρυθμη Εταιρία, τι είναι, ποια τα χαρακτηρισήτηκα της, ποια είναι η ευθύνη των ομόρρυθμων εταίρων απέναντι στην εταιρία καθώς επίσης και με ποιο τρόπο γίνεται η σύστασή της. Στη συνέχεια αναφέρονται τα Όργανα της Ομόρρυθμης Εταιρίας και πως γίνεται η διαχείρισή της. Επίσης, στο κεφάλαιο αυτό τονίζονται ποιες είναι οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των ομόρρυθμων εταίρων. Με συνοπτικό τρόπο γίνεται μια γρήγορη αναφορά για το τι ισχύει στην Ετερόρρυθμη Εταιρία και τελειώνει το κεφάλαιο με τη λύση – εκκαθάριση των προσωπικών εταιριών.

Στο 3^ο κεφάλαιο γίνεται επεξήγηση της έννοιας της Ανώνυμης Εταιρίας, ποια τα χαρακτηρισήτηκα της, με ποιο τρόπο γίνεται η διαδικασία ίδρυσής της και με ποιο τρόπο γίνεται η καταβολή και η κάλυψη του κεφαλαίου της. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να υπάρξει ελαττωματική ίδρυση της Α.Ε. και από ποια Όργανα απαρτίζεται η Ανώνυμη Εταιρία. Επιπλέον, αναφέρεται ο τρόπος με τον οποίον γίνεται αύξηση και μείωση κεφαλαίου καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουν οι μέτοχοι απέναντι στην εταιρία. Εν κατακλείδι, αναφέρονται οι λόγοι λύσης μιας Ανώνυμης Εταιρίας, πότε γίνεται ανάκληση της άδειας της σύστασης της Α.Ε. καθώς και τη διαδικασία που ακολουθείται για να επέλθει στο στάδιο της εκκαθάρισης.

Στο 4^ο κεφάλαιο αναλύεται η Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης. Αναφέρονται τα χαρακτηρισήτηκα της, με ποιο τρόπο γίνεται η σύσταση της, ποια είναι τα Όργανα της Ε.Π.Ε., πως γίνεται η αύξηση και η μείωση του εταιρικού κεφαλαίου καθώς επίσης και ποια είναι τα δικαιώματα των εταίρων της Ε.Π.Ε. Το κεφάλαιο αυτό τελειώνει με τους τρόπους λύσης της Ε.Π.Ε. καθώς και με τον τρόπο με τον οποίον γίνεται η εκκαθάρισή της.

Κεφάλαιο 1ο

Εισαγωγικές Έννοιες

1.1 Γενικά

Σύμφωνα με το άρθρο 741 του Αστικού Κώδικα εταιρία είναι «η σύμβαση ενός αριθμού προσώπων, φυσικών ή νομικών, με την οποία αυτά αναλαμβάνουν αμοιβαία την υποχρέωση να επιδιώκουν με κοινές εισφορές, κοινό σκοπό και κυρίως οικονομικό». Η λογιστική των εταιριών εξετάζει τα γεγονότα τα οποία προκύπτουν κυρίως από τις σχέσεις των εταίρων με την εταιρία αλλά και από τις σχέσεις των εταίρων προς τρίτους. Αυτό συμβαίνει, τόσο κατά τη σύσταση και λύση της εταιρίας όσο και κατά τη διάρκεια λειτουργίας της από νομική, οικονομική, λογιστική, και φορολογική άποψη.

Οι σχέσεις αυτές καθορίζονται τόσο από τον Εμπορικό Νόμο όσο και από τον Αστικό Κώδικα. Η λογιστική τους απεικόνιση βασίζεται στον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, στο Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο, στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και στη Φορολογική Νομοθεσία. Τέλος, η καταγραφή των σχέσεων αυτών, πραγματοποιείται στο συμφωνητικό που συνάπτουν μεταξύ τους, το οποίο μπορεί να είναι δημόσιο ή ιδιωτικό έγγραφο και ονομάζεται εταιρικό συμφωνητικό ή καταστατικό¹.

1.2 Αστικές και Εμπορικές εταιρίες εμπορικού δικαίου

Οι εταιρίες, ανάλογα με το σκοπό που επιδιώκουν διακρίνονται σε:

- **Αστικές:** Είναι οι εταιρίες που προωθούν κοινωνικούς και πολιτιστικούς σκοπούς, χωρίς να έχουν καμιά εμπορική δραστηριότητα. Οι αστικές εταιρίες διακρίνονται σε εταιρίες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που επιδιώκουν επιστημονικούς ή άλλους ανιδιοτελείς σκοπούς και σε εταιρίες

¹ Βλ. Νεγκάκης Ι. Χρήστος, Λογιστική Εταιριών, Εκδόσεις Σοφία, Θεσσαλονίκη 2006, σελ. 25

κερδοσκοπικού χαρακτήρα, οι οποίες μπορούν να εξυπηρετούν οικονομικό σκοπό, όχι όμως και εμπορικό.

- **Εμπορικές:** Είναι οι εταιρίες που έχουν ως σκοπό και στόχο την επίτευξη του κέρδους μέσω των δραστηριοτήτων τους.

Ειδικότερα, οι εμπορικές εταιρίες είναι οι ακόλουθες²:

- 1) Ομόρρυθμη εταιρία
- 2) Ετερόρρυθμη εταιρία
- 3) Αφανής (συμμετοχική) εταιρία
- 4) Ανώνυμη εταιρία (Α.Ε.)
- 5) Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)
- 6) Συνεταιρισμός
- 7) Συμπλοιοκτησία

1.3 Προσωπικές και Κεφαλαιουχικές εταιρίες εμπορικού δικαίου

Βασικό κριτήριο για τη σύσταση, τη λειτουργία, τη φερεγγυότητα και γενικά την επιδίωξη του σκοπού μιας εταιρίας αποτελεί η προσωπική συμβουλή των εταίρων της ή το εισφερόμενο κεφάλαιο σε αυτή. Έτσι, οι εμπορικές εταιρίες διακρίνονται σε προσωπικές και κεφαλαιουχικές³.

1.3.1 Προσωπικές Εταιρίες εμπορικού δικαίου

- **Προσωπικές:** Είναι οι εταιρίες στις οποίες η επιδίωξη του εταιρικού σκοπού εξαρτάται κατά κύριο λόγο από τα πρόσωπα των εταίρων. Από τις εμπορικές εταιρίες, προσωπικές είναι:

- i) Η Ομόρρυθμη Εταιρία (Ο.Ε.)
- ii) Η Ετερόρρυθμη Εταιρία (Ε.Ε.)
- iii) Η Αφανής (συμμετοχική) Εταιρία

² Οι τύποι των εμπορικών εταιριών είναι μόνο οι παρακάτω, διότι ισχύει η αρχή του «κλειστού αριθμού των εμπορικών εταιριών».

³ Η διάκριση μεταξύ προσωπικών και κεφαλαιουχικών εταιριών δεν είναι απόλυτη. Αυτό συμβαίνει γιατί οι περισσότερες εταιρίες συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά στοιχεία τόσο προσωπικών όσο και κεφαλαιουχικών εταιριών, αποτελώντας έτσι στην ουσία «μικτές» εταιρίες.

1.3.2 Βασικά χαρακτηριστικά των Προσωπικών Εταιριών

α) Οι μεταβολές που επέρχονται στα πρόσωπα των εταίρων (π.χ. θάνατος, πτώχευση, δικαστική συμπαράσταση κλπ.) επιφέρουν πρώτα από όλα τη λύση της εταιρίας, εκτός και αν υπάρχει αντίθετη πρόβλεψη στο καταστατικό.

β) Η εταιρική ιδιότητα είναι αμεταβίβαστη και ακληρονόμητη, εκτός και αν υπάρχει αντίθετη πρόβλεψη στο καταστατικό.

γ) Η διοίκηση των εταιρικών υποθέσεων ασκείται από τους ίδιους τους εταίρους.

δ) Για τις υποχρεώσεις της εταιρείας προς τους δανειστές της δεν ευθύνεται μόνο η ίδια η εταιρία (ως νομικό πρόσωπο), αλλά και οι εταίροι με την προσωπική τους περιουσία.

ε) Οι εταίροι συμμετέχουν κατά ίσα ποσοστά στα κέρδη και στις ζημίες της εταιρίας, ανεξάρτητα από το ύψος της εισφοράς του καθενός, εκτός και αν έχουν συμφωνήσει διαφορετικά.

στ) Επιτρέπεται ως εισφορά η προσωπική εργασία των εταίρων.

ζ) Οι εταίροι έχουν την υποχρέωση να είναι πιστοί στις μεταξύ τους σχέσεις, η οποία είναι απόρροια της υποχρέωσης συνεργασίας που έχουν. Με βάση την υποχρέωση αυτή, οφείλουν να ενεργούν πάντα προς το συμφέρον της εταιρίας, να μην επιχειρούν πράξεις ανταγωνισμού καθώς και να μην συμμετέχουν σε άλλες εταιρίες με ίδιο αντικείμενο δραστηριότητας.

1.3.3 Κεφαλαιουχικές Εταιρίες εμπορικού δικαίου

- **Κεφαλαιουχικές:** Είναι οι εταιρίες στις οποίες η επιδίωξη του εταιρικού σκοπού βασίζεται κατά κύριο λόγο στη συγκέντρωση κεφαλαίου. Κεφαλαιουχικές εταιρίες είναι:
 - i) Η Ανώνυμη Εταιρία (Α.Ε.)
 - ii) Η Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)
 - iii) Ο Συνεταιρισμός

1.3.4 Βασικά χαρακτηριστικά των Κεφαλαιουχικών Εταιριών

α) Οι μεταβολές που επέρχονται στα πρόσωπα των εταίρων (θάνατος, δικαστική συμπαράσταση, πτώχευση κλπ.) δεν επιφέρουν τη λύση της εταιρίας.

β) Η μεταβίβαση της εταιρικής ιδιότητας είναι ελεύθερη.

γ) Για τις υποχρεώσεις της εταιρίας απέναντι στους δανειστές της ευθύνεται μόνο η ίδια η εταιρία (ως νομικό πρόσωπο) με την περιουσία της και όχι οι εταίροι με την προσωπική τους περιουσία.

δ) Η διοίκηση της εταιρίας ασκείται από ειδικά όργανα, τα μέλη των οποίων δεν είναι υποχρεωτικό να είναι εταίροι (μπορεί να είναι και τρίτα πρόσωπα).

ε) Οι εταίροι εκφράζουν τη βούλησή τους στη συνέλευση, στην οποία οι αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία κεφαλαίου και όχι με πλειοψηφία προσώπων.

στ) Η συμμετοχή των εταίρων στα κέρδη και τις ζημίες εξαρτάται από το ύψος της εισφοράς τους.

ζ) Τονίζεται ότι απαγορεύεται να θεωρηθεί ως εισφορά η προσωπική εργασία των εταίρων.

η) Οι εταίροι δεν έχουν ούτε δικαίωμα ούτε υποχρέωση για εταιρική συνεργασία και πίστη.

1.4 Εταιρίες που αποκτούν την εμπορική ιδιότητα με το ουσιαστικό σύστημα και εταιρίες που αποκτούν την εμπορική ιδιότητα με το τυπικό σύστημα

Με κριτήριο το πώς αποκτά την εμπορική ιδιότητα μια εταιρία, οι εμπορικές εταιρίες διακρίνονται σε αυτές που γίνονται έμποροι με το **ουσιαστικό σύστημα**, δηλαδή όταν αρχίσουν να ενεργούν εμπορικές πράξεις κατά σύνηθες επάγγελμα και αυτές που γίνονται έμποροι με το **τυπικό σύστημα**, δηλαδή μόλις πληρωθούν οι τυπικές προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος, ανεξάρτητα με το αν ασκούν εμπορική δραστηριότητα.

Με το ουσιαστικό σύστημα γίνονται εμπορικές:

i) Η Ομόρρυθμη Εταιρία (Ο.Ε.)

ii) Η Ετερόρρυθμη Εταιρία (Ε.Ε.)

- iii) Η Αφανής εταιρία (ως προς τον εμφανή εταίρο)
- iv) Η Συμπλοιοκτησία (αποτελεί ιδιόμορφο τύπο εμπορικής εταιρίας)

Με το τυπικό σύστημα γίνονται εμπορικές:

- i) Η Ανώνυμη Εταιρία (Α.Ε.)
- ii) Η Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)
- iii) Ο Συνεταιρισμός

1.5 Εταιρίες με νομική προσωπικότητα και χωρίς νομική προσωπικότητα

Με κριτήριο το αν μια εμπορική εταιρία έχει νομική προσωπικότητα, δηλαδή αναγνωρίζεται από το νόμο ως ανεξάρτητο υποκείμενο δικαίου (φορέας δικαιωμάτων, έννομων σχέσεων και καταστάσεων, υποχρεώσεων κλπ.), οι εμπορικές εταιρίες διακρίνονται σε αυτές που έχουν και σε αυτές που δεν έχουν νομική προσωπικότητα.

Εταιρίες με νομική προσωπικότητα είναι:

- i) Η Ομόρρυθμη Εταιρία (Ο.Ε.)
- ii) Η Ετερόρρυθμη Εταιρία (Ε.Ε.)
- iii) Η Ανώνυμη Εταιρία (Α.Ε.)
- iv) Η Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)
- v) Ο Συνεταιρισμός

Εταιρίες χωρίς νομική προσωπικότητα:

- i) Η Αφανής (ή συμμετοχική) Εταιρία
- ii) Η Συμπλοιοκτησία

1.6 Συνέπειες νομικής προσωπικότητας

Στο εμπορικό δίκαιο, η νομική προσωπικότητα μίας εταιρίας, δηλαδή η θεώρηση της εταιρίας αυτοτελές υποκείμενο δικαίου, παρουσιάζει τις ακόλουθες συνέπειες:

α) Η εταιρία έχει ικανότητα δικαίου⁴ και ικανότητα για δικαιοπραξία.

β) Η εταιρία έχει δική της περιουσία, που είναι ανεξάρτητη από την προσωπική περιουσία των εταίρων της. Τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρίας ανήκουν στην ίδια ως νομικό πρόσωπο και δεν ανήκουν από κοινού στους εταίρους.

γ) Η εταιρία έχει δική της έδρα, επωνυμία και εθνικότητα.

δ) Η βούληση της εταιρίας εκφράζεται από τα όργανά της, όπως για παράδειγμα το Διοικητικό Συμβούλιο σε μια Α.Ε.

⁴ Δηλαδή η εταιρία έχει την ικανότητα να είναι φορέας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

Κεφάλαιο 2^ο

Ομόρρυθμη Εταιρία – Ετερόρρυθμη Εταιρία (Ο.Ε. – Ε.Ε.)

2.1 Έννοια Ομόρρυθμης Εταιρίας

Ομόρρυθμη είναι η εμπορική εταιρία με νομική προσωπικότητα, η οποία συστήνεται από δύο ή περισσότερα πρόσωπα που έχουν σκοπό να συνεμπορεύονται με εταιρική επωνυμία και ευθύνονται άμεσα, αλληλέγγυα, απεριόριστα και εις ολόκληρον το καθένα για τις εταιρικές υποχρεώσεις⁵.

2.2 Χαρακτηριστικά στοιχεία της Ομόρρυθμης Εταιρίας

Τα χαρακτηριστικά στοιχεία μιας Ομόρρυθμης Εταιρίας είναι τα εξής⁶:

α) Είναι **προσωπική εταιρία**, δηλαδή η επιδίωξη του εταιρικού σκοπού βασίζεται κυρίως στα πρόσωπα των εταίρων της.

β) Αποκτά την εμπορική ιδιότητα με το **ουσιαστικό κριτήριο**, δηλαδή μόλις αρχίσει να ενεργεί εμπορικές πράξεις.

γ) Είναι εταιρία με **νομική προσωπικότητα**, δηλαδή είναι νομικό πρόσωπο.

δ) Οι εταίροι της Ομόρρυθμης Εταιρίας ευθύνονται **άμεσα, προσωπικά, απεριόριστα και εις ολόκληρον** για τις υποχρεώσεις της εταιρίας.

ε) **Όταν πτωχέυει η εταιρία συμπτωχέουν και όλοι οι εταίροι της.** Αντίθετα, αν πτωχέυσει ένας εταίρος δεν συμπτωχέυει και η εταιρία, αλλά λύνεται εκτός και αν ορίζεται διαφορετικά στο καταστατικό.

⁵ Βλ. Σκαλίδης Λευτέρης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Ε' Έκδοση 2000, σελ. 49

⁶ Βλ. Σκαλίδης Λευτέρης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Ε' Έκδοση 2000, σελ. 51-56

2.3 Ευθύνη των εταίρων της Ομόρρυθμης Εταιρίας

Το κύριο γνώρισμα μιας Ομόρρυθμης Εταιρίας είναι η εκτεταμένη ευθύνη των εταίρων της για τις εταιρικές υποχρεώσεις. Ειδικότερα οι εταίροι μιας Ομόρρυθμης Εταιρίας ονομάζονται ομόρρυθμοι εταίροι και ευθύνονται για τις υποχρεώσεις της εταιρίας **προσωπικά, άμεσα, απεριόριστα και εις ολόκληρον**⁷.

α) **Προσωπικά:** Αυτό σημαίνει ότι ευθύνονται ως πρωτοφειλέτες και όχι ως εγγυητές. Οι δανειστές της εταιρίας δεν υποχρεούνται να στραφούν πρώτα κατά της εταιρίας και αν δεν μπορέσουν να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις τους, τότε να στραφούν και κατά των εταίρων. Ο κάθε δανειστής έχει εξ' αρχής το δικαίωμα να στραφεί κατά της προσωπικής περιουσίας όλων των εταίρων.

β) **Άμεσα:** Αυτό σημαίνει ότι οι ομόρρυθμοι εταίροι ευθύνονται ευθέως (άμεσα) απέναντι στους εταιρικούς δανειστές. Δηλαδή, η ευθύνη τους δεν συνίσταται σε τυχόν υποχρέωση αύξησης της εισφοράς τους προς την εταιρία προκειμένου να ικανοποιηθούν οι δανειστές από την εταιρική περιουσία, αλλά ο κάθε εταίρος ευθύνεται ο ίδιος να ικανοποιήσει απευθείας τον δανειστή.

γ) **Απεριόριστα:** Αυτό σημαίνει ότι ο κάθε εταίρος ευθύνεται με ολόκληρη την ατομική του περιουσία για την εκπλήρωση των εταιρικών υποχρεώσεων και όχι μέχρι του ποσού της εισφοράς του στο κεφάλαιο.

δ) **Εις ολόκληρον:** Ο κάθε εταίρος υποχρεούται να ικανοποιήσει ολόκληρη την απαίτηση του κάθε εταιρικού δανειστή. Αντίστοιχα κάθε δανειστής έχει το δικαίωμα να απαιτήσει την καταβολή ολόκληρης της απαίτησής του είτε από την εταιρία είτε από τους εταίρους είτε από όλους μαζί, μέχρι να εξοφληθεί ολόκληρη η απαίτησή του μία φορά.

2.3.1 Παραγραφή αξιώσεων δανειστών απέναντι στους ομόρρυθμους εταίρους

Η άμεση, απεριόριστη, προσωπική και εις ολόκληρον ευθύνη των ομόρρυθμων εταίρων απέναντι στους εταιρικούς δανειστές για τα χρέη της

⁷ Βλ. Νεγκάκης Ι. Χρήστος, Λογιστική Εταιριών, Εκδόσεις Σοφία, Θεσσαλονίκη 2006, σελ. 41-43 και Αλεξανδρίδου Δ. Ελίζα, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 1995, σελ. 101-105

Ομόρρυθμης Εταιρίας δεν παραγράφεται αμέσως με τη λύση της εταιρίας ή με την αποχώρηση ενός εταίρου από αυτήν. Ο νόμος ορίζει ότι οι απαιτήσεις των δανειστών κατά των ομόρρυθμων εταίρων παραγράφονται μετά από πέντε (5) χρόνια από τη λύση της εταιρίας ή από την αποχώρηση του εταίρου, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν τηρηθεί οι διατυπώσεις δημοσιότητας (για τη λύση ή την αποχώρηση). Δηλαδή, η πενταετία αρχίζει από την καταχώρηση της λύσης της Ομόρρυθμης Εταιρίας ή της αποχώρησης του εταίρου στο βιβλίο εταιριών του Πρωτοδικείου της έδρας της εταιρίας.

2.4 Επωνυμία της Ομόρρυθμης Εταιρίας

Η Ομόρρυθμη Εταιρία, ως νομικό πρόσωπο, οφείλει να έχει «όνομα», δηλαδή επωνυμία με την οποία θα εμφανίζεται στις συναλλαγές. Η επωνυμία της Ομόρρυθμης Εταιρίας σχηματίζεται υποχρεωτικά από τα ονόματα των εταίρων (ονοματεπώνυμα) και την προσθήκη των λέξεων «Ομόρρυθμη Εταιρία» ή σε συντόμευση «Ο.Ε.»⁸.

Στην εταιρική επωνυμία δεν μπορούν να συμπεριλαμβάνονται ονόματα προσώπων που δεν είναι εταίροι της Ομόρρυθμης Εταιρίας. Αυτό ονομάζεται **αρχή της αλήθειας** της εταιρικής επωνυμίας. Αν το καταστατικό δεν περιέχει σχετική ρύθμιση, η επωνυμία αποτελείται από τα ονόματα όλων των εταίρων. Επιτρέπεται η επωνυμία της ομόρρυθμης να περιλαμβάνει το όνομα του ενός μόνο ή κάποιων από τους εταίρους, συνοδευόμενο από τις λέξεις «και ΣΙΑ» ή «ΑΦΟΙ» ή «ΥΙΟΙ»⁹.

Αντίθετα, δεν θεωρείται νόμιμη η επωνυμία μιας Ομόρρυθμης Εταιρίας αν δεν συμπεριλαμβάνεται σε αυτήν το όνομα τουλάχιστον του ενός από τους εταίρους ή όταν αποτελείται μόνο από λέξεις που υποδηλώνουν απλώς το αντικείμενο δραστηριότητας της εταιρίας ή είναι φανταστικές. Επιτρέπεται όμως στην επωνυμία που αποτελείται από τα ονόματα των εταίρων να προστεθεί και το αντικείμενο της εμπορικής δραστηριότητας της εταιρίας.

⁸ Άρθρο 21 Εμπορικού Νόμου

⁹ Βλ. Νεγκάκης Ι. Χρήστος, Λογιστική Εταιριών, Εκδόσεις Σοφία, Θεσσαλονίκη 2006, σελ. 45, Ηλιόκαυτος Δημήτρης, Πρακτικός Οδηγός Ο.Ε. & Ε.Ε., Αθήνα 2004, σελ. 6 και Σινανιώτη – Μαρούδη Αριστέα, Εμπορικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004, σελ.143-145

2.4.1 Αρχές που διέπουν την επωνυμία της Ομόρρυθμης Εταιρίας

Αρχή της αλήθειας: Η αρχή αυτή επιβάλλει το να μην περιλαμβάνονται στην επωνυμία της Ομόρρυθμης Εταιρίας ονόματα προσώπων που δεν είναι εταίροι.

Αρχή της διάρκειας: Σύμφωνα με την αρχή της διάρκειας, η επωνυμία της Ομόρρυθμης Εταιρίας διατηρείται ακόμα και όταν ένας εταίρος, του οποίου το όνομα συμπεριλαμβάνεται στην επωνυμία, πεθάνει, αποχωρήσει από την εταιρία ή αποκλεισθεί κλπ. Αυτό γίνεται, ώστε να μην αλλάξει η επωνυμία της εταιρίας αφού με αυτήν η Ομόρρυθμη Εταιρία έγινε γνωστή στις συναλλαγές.

Αρχή της ενότητας: Σύμφωνα με αυτή την αρχή, μόνο με μια επωνυμία επιτρέπεται να εμφανίζεται η εταιρία στις συναλλαγές, ανεξάρτητα από τον αριθμό των εμπορικών δραστηριοτήτων που ασκεί.

2.5 Σύσταση Ομόρρυθμης Εταιρίας

Για τη σύσταση μιας Ομόρρυθμης Εταιρίας απαιτείται η συμφωνία δύο ή περισσότερων προσώπων (φυσικών ή νομικών) που να έχουν **την ικανότητα για δικαιοπραξία και εμπορική ικανότητα**. Οι ομόρρυθμοι εταίροι μιας Ομόρρυθμης Εταιρίας αποκτούν την εμπορική ιδιότητα με μόνη τη συμμετοχή τους στην εταιρία, για αυτό το λόγο πρέπει να έχουν εμπορική ικανότητα¹⁰.

2.5.1 Εισφορές των εταίρων της Ομόρρυθμης Εταιρίας

Ένα από τα βασικότερα στοιχεία κάθε εταιρικής σύμβασης είναι οι εισφορές των εταίρων. Η Ομόρρυθμη Εταιρία είναι προσωπική εταιρία και επομένως δεν απαιτεί τη συγκέντρωση ορισμένου ποσού κεφαλαίου, όπως απαιτείται στις κεφαλαιουχικές εταιρίες. Για το λόγο αυτό οι εισφορές των εταίρων μπορούν να είναι «εισφορές σε είδος» (π.χ. με τη μεταβίβαση στην εταιρία κάποιου περιουσιακού αντικειμένου) καθώς επίσης μπορούν να συνίστανται στην προσωπική εργασία ενός εταίρου στην εταιρία¹¹. Οι εισφορές διακρίνονται σε¹²:

¹⁰ Βλ. Σινανιώτη – Μαρούδη Αριστέα, Εμπορικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004, σελ. 134-135

¹¹ Βλ. Σινανιώτη – Μαρούδη Αριστέα, Εμπορικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004, σελ. 173

α) **Αρχικές εισφορές:** Δηλαδή, όσες προβλέπονται κατά την ίδρυση της εταιρίας.

β) **Πρόσθετες και συμπληρωματικές εισφορές:** Οι πρόσθετες εισφορές μπορεί να συμφωνηθεί να καταβληθούν μεταγενέστερα, δηλαδή κατά τη λειτουργία της εταιρίας όταν οι αρχικές εισφορές δεν επαρκούν για τη λειτουργία της εταιρίας επειδή επεκτάθηκαν και οι εταιρικές εργασίες. Οι συμπληρωματικές εισφορές είναι δυνατόν να συμφωνηθεί ότι πρέπει να καταβληθούν όταν δεν επαρκούν οι αρχικές εισφορές λόγω ζημιών. Στο εταιρικό δίκαιο ισχύει η αρχή ότι οι εταίροι δεν υποχρεούνται από το νόμο σε πρόσθετες εισφορές εκτός και αν ορίζει διαφορετικά το καταστατικό¹³.

2.5.2 Σύνταξη καταστατικού Ομόρρυθμης Εταιρίας

Το καταστατικό της Ομόρρυθμης Εταιρίας πρέπει να καταρτιστεί εγγράφως δηλαδή με ιδιωτικό έγγραφο¹⁴. Ο έγγραφος τύπος του καταστατικού είναι **συστατικός**. Τα υποχρεωτικά στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνει μια Ομόρρυθμη Εταιρία στο καταστατικό της είναι: **i) τα ονόματα των εταίρων ii) ο εταιρικός σκοπός iii) η έδρα της εταιρίας**. Επίσης, το καταστατικό μιας Ομόρρυθμης Εταιρίας μπορεί να περιλαμβάνει και άλλα στοιχεία όπως τη μορφή της εταιρίας, την επωνυμία, τον τρόπο διαχείρισης και εκπροσώπησης της εταιρίας, τις εισφορές των εταίρων κλπ. Αν λείπει κάποιο από τα συμπληρωματικά αυτά στοιχεία δεν υφίσταται πρόβλημα ακυρότητας του καταστατικού, επειδή τα στοιχεία αυτά αναπληρώνονται από το νόμο¹⁵.

¹² Βλ. Αντωνόπουλο Βασίλη, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Εκδόσεις Σάκκουλα 1998, σελ. 126-131

¹³ Άρθρο 745 Αστικού Κώδικα

¹⁴ Δεν απαιτείται να συνταχθεί συμβολαιογραφικό έγγραφο, εκτός και αν η εισφορά κάποιου εταίρου συνίσταται σε δικαιοπραξία που απαιτεί τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου (π.χ. μεταβίβαση κυριότητας ακινήτου).

¹⁵ Βλ. Νεγκάκης Ι. Χρήστος, Λογιστική Εταιριών, Εκδόσεις Σοφία, Θεσσαλονίκη 2006, σελ. 46-47 και Αλεξανδρίδου Δ. Ελίζα, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 1995, σελ.86

2.5.3 Διατυπώσεις δημοσιότητας

Μετά τη σύνταξη του καταστατικού απαιτείται να τηρηθούν ορισμένες διατυπώσεις¹⁶, οι οποίες έχουν ως εξής: Το καταστατικό προσκομίζεται στη Δ.Ο.Υ. της έδρας της εταιρίας, προκειμένου να θεωρηθεί και να πληρωθεί ο σχετικός φόρος. Στη συνέχεια προσκομίζεται: α) στο Ταμείο Συντάξεως Νομικών, β) στο Ταμείο Πρόνοιας Δικηγόρων, γ) στο Επιμελητήριο για να καταχωρηθεί η εταιρική επωνυμία στα βιβλία επωνυμιών και τέλος δ) στο αρμόδιο Πρωτοδικείο με αίτηση να δημοσιευθεί το καταστατικό στα βιβλία εταιριών του Πρωτοδικείου της έδρας της εταιρίας. Σύμφωνα με το Εμπορικό Δίκαιο, η ίδρυση της Ομόρρυθμης Εταιρίας ως νομικού προσώπου επέρχεται με την καταχώρηση του καταστατικού της στα βιβλία εταιριών του Πρωτοδικείου της έδρας της. Με τη δημοσίευση αυτή η Ομόρρυθμη Εταιρία αποκτά νομική προσωπικότητα¹⁷.

Ο νόμος ορίζει ότι ολόκληρο το καταστατικό ή η περίληψή του δημοσιεύεται μέσα σε 15 μέρες από την υπογραφή του στα βιβλία εταιριών του Πρωτοδικείου της έδρας της εταιρίας και των τυχόν υποκαταστημάτων της¹⁸. Συνήθως προσκομίζεται ολόκληρο το καταστατικό και όχι μόνο η περίληψη του. Η περίληψη ή το καταστατικό τοιχοκολλάται για 3 μήνες στο ακροατήριο του Πρωτοδικείου. Το ίδιο γίνεται και στα Πρωτοδικεία της έδρας των τυχόν υποκαταστημάτων της εταιρίας.

Η παραπάνω δεκαπενθήμερη προθεσμία για τη δημοσίευση που προβλέπει ο νόμος δεν είναι ανατρεπτική. Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται να γίνει η δημοσίευση και μεταγενέστερα. Έτσι, όσοι έκαναν συναλλαγές με την εταιρία μετά τη δημοσίευσή της, δεν έχουν το δικαίωμα να αμφισβητήσουν το κύρος της στηριζόμενοι στην εκπρόθεσμη δημοσίευση¹⁹.

¹⁶ Άρθρα 42-44 Εμπορικού Νόμου

¹⁷ Βλ. Αντωνόπουλο Βασίλη, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Εκδόσεις Σάκκουλα 1998, σελ. 87-88 και Σινανιώτη – Μαρούδη Αριστέα, Εμπορικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004, σελ. 155-156

¹⁸ Βλ. Ρόκκα Νικόλαου, Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Σάκκουλα 2006, σελ. 136-137

¹⁹ Στην ίδια δημοσιότητα υποβάλλονται και οι τυχόν τροποποιήσεις του καταστατικού της Ο.Ε.

2.6 Συνέπειες μη σύνταξης και μη δημοσίευσης καταστατικού: Αδημοσίευτη Ομόρρυθμη Εταιρία

Όταν μια Ομόρρυθμη Εταιρία έχει αρχίσει να λειτουργεί και να συναλλάσσεται με τρίτους, χωρίς να έχουν τηρηθεί οι διατυπώσεις σύστασης και δημοσιότητάς της που προβλέπει ο νόμος, τότε έχουμε τη λεγόμενη «**ανώμαλη**» ή «**αδημοσίευτη**» ή «**εν τοις πράγμασι**» **Ομόρρυθμη Εταιρία**. Τόσο ο έγγραφος τύπος για το καταστατικό της Ομόρρυθμης Εταιρίας όσο και η δημοσίευση του καταστατικού στα βιβλία εταιριών του Πρωτοδικείου της έδρας της Ομόρρυθμης Εταιρίας έχουν συστατικό χαρακτήρα, η ακυρότητα της έλλειψής τους δεν μπορεί να αντιταχθεί στους τρίτους εάν η εταιρία άρχισε να λειτουργεί και να συνάπτει συναλλαγές. Αυτό γίνεται, γιατί όλες αυτές οι διατυπώσεις έχουν τεθεί για την προστασία των τρίτων, ώστε η έλλειψή τους να μην μπορεί να προταθεί εις βάρος τους.

Η προστασία των τρίτων συνίσταται στο ότι και επί αδημοσίευτης Ομόρρυθμη Εταιρία ισχύει το άρθρο 22 του Εμπορικού Νόμου, σύμφωνα με το οποίο κάθε εταίρος που ενεργεί υπό την εταιρική επωνυμία, δεσμεύει την εταιρία. Επιπρόσθετα, ισχύει η προσωπική, απεριόριστη, και εις ολόκληρον ευθύνη όλων των εταίρων. Η μη δημοσιευμένη εταιρία, υπό τον όρο ότι έχει ήδη λειτουργήσει δεν είναι άκυρη, αλλά ανώμαλη ή εν της πράγμασι εταιρία. Αυτό σημαίνει, ότι αν λειτούργησε η εταιρία, οι εταίροι δεν μπορούν να επικαλεστούν την ακυρότητά της απέναντι στους τρίτους που έκαναν συναλλαγές με την εταιρία. Δηλαδή, οι τρίτοι έχουν δικαίωμα να επικαλεστούν τη σύσταση της εταιρίας και να την αποδείξουν με κάθε νόμιμο μέσο, ακόμη και με μάρτυρες.

Επιπλέον, η εταιρία δεν θεωρείται άκυρη ούτε μεταξύ των εταίρων, οι οποίοι όμως έχουν την δυνατότητα να την καταγγείλουν για έλλειψη δημοσιότητας. Αντίθετα, οι τρίτοι μπορούν να επικαλεστούν την ακυρότητα της εταιρίας που δεν έχει δημοσιευτεί με αποτέλεσμα οι εταίροι να μην μπορούν να αντιτάξουν προς αυτούς ούτε τη σύσταση ούτε τους προβλεπόμενους όρους του καταστατικού για τη λειτουργία της μη δημοσιευμένης εταιρίας. Επομένως, η ακυρότητα της αδημοσίευτης Ομόρρυθμης Εταιρίας που προβλέπεται καθαρά για την προστασία των τρίτων είναι σχετική, αφού μόνο οι τρίτοι μπορούν να επικαλεστούν, ενώ αντίθετα

δεν δικαιούνται να την επικαλεστούν οι εταίροι ούτε απέναντι στους τρίτους ούτε και στις μεταξύ τους σχέσεις²⁰.

2.7 Γενική Συνέλευση της Ομόρρυθμης Εταιρίας

Όπως σε όλα τα νομικά πρόσωπα, έτσι και στην Ομόρρυθμη Εταιρία η συνέλευση των εταίρων είναι **το ανώτατο όργανο** της εταιρίας. Η Γενική Συνέλευση είναι εσωτερικό όργανο της εταιρίας. Οι αποφάσεις της συνέλευσης λαμβάνονται **ομόφωνα**, εκτός αν το καταστατικό ορίζει διαφορετικά. Αν το καταστατικό ορίζει πλειοψηφία, σε περίπτωση που υπάρχει αμφιβολία υπολογίζεται με βάση το συνολικό αριθμό των εταίρων και όχι με βάση το μέγεθος των εισφορών. Τα σχετικά με τον τρόπο λήψης αποφάσεων της συνέλευσης των εταίρων της Ομόρρυθμης Εταιρίας ορίζονται από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα για την εταιρία του αστικού δικαίου που εφαρμόζονται αναλογικά. Η κύρια εξουσία της Γενικής Συνέλευσης έγκειται κυρίως στο να τροποποιεί την εταιρική σύμβαση, να ελέγχει τους διαχειριστές, να διορίζει εκκαθαριστές κλπ.

2.8 Διαχείριση της Ομόρρυθμης Εταιρίας

Ο όρος **διαχείριση** από νομική άποψη σημαίνει η εξουσία ορισμένων προσώπων απέναντι σε άλλα πρόσωπα. Έτσι, η διαχείριση διακρίνεται σε:

α) Εσωτερική ή υπό στενή έννοια διαχείριση: Είναι η εξουσία του διαχειριστή απέναντι στους υπόλοιπους εταίρους να ενεργεί πράξεις για την επιδίωξη του εταιρικού σκοπού.

β) Εξωτερική διαχείριση ή εκπροσώπηση: Είναι η εξουσία του διαχειριστή να δεσμεύει την εταιρία απέναντι στους τρίτους.

Η παραπάνω διάκριση μεταξύ εσωτερικής και εξωτερικής διαχείρισης έχει μεγάλη σημασία, διότι αν ο διαχειριστής έχει παραβιάσει την εξουσία εσωτερικής διαχείρισης ευθύνεται απέναντι στους εταίρους, ενώ όταν παραβιάζεται η εξωτερική διαχείριση η πράξη είναι άκυρη απέναντι στους τρίτους και δεν δεσμεύεται η εταιρία.

²⁰ Μαρούδη Αριστέα, Εμπορικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004, σελ. 157-158

Διαχειριστές είναι τα πρόσωπα που διαχειρίζονται τις εταιρικές υποθέσεις και εκπροσωπούν την εταιρία απέναντι στους τρίτους δικαστικά και εξώδικα. Σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού κώδικα για την αστική εταιρία η εξουσία διαχείρισης και η εξουσία εκπροσώπησης ανήκουν στα ίδια πρόσωπα, αν το καταστατικό της εταιρίας δεν ορίζει διαφορετικά. Ο διαχειριστής δεν δικαιούται να ορίσει άλλο πρόσωπο στη θέση του για να ασκεί τις εξουσίες διαχείρισης, εκτός και αν το καταστατικό ορίζει διαφορετικά. Οι διαχειριστές δεσμεύουν την εταιρία εφόσον συναλλάσσονται υπό την εταιρική επωνυμία, εκτός και αν προκύπτει κατά τρόπο αναμφίβολο ότι ο διαχειριστής ενήργησε για λογαριασμό της εταιρίας και όχι για δικό του λογαριασμό.

2.8.1 Διάκριση μεταξύ καταστατικής και νόμιμης διαχείρισης

Τα πρόσωπα τα οποία θα είναι διαχειριστές της Ομόρρυθμης Εταιρίας, καθώς και η έκταση της διαχειριστικής τους εξουσίας ρυθμίζεται συνήθως από το καταστατικό. Αν όμως το καταστατικό δεν ρυθμίζει τη διαχείριση, τότε ισχύει η νόμιμη διαχείριση.

Νόμιμη διαχείριση Ομόρρυθμης Εταιρίας: Διαχειριστές της Ομόρρυθμης Εταιρίας είναι όλοι οι εταίροι, με την έννοια ότι ο καθένας μπορεί να ενεργεί μόνος του, χωρίς τη σύμπραξη των υπολοίπων. Δηλαδή, κάθε εταίρος μπορεί να αποφασίζει και να ενεργεί ατομικά. Ειδικότερα, το άρθρο 22 του Εμπορικού Νόμου ορίζει ότι ο κάθε εταίρος δεσμεύει την εταιρία, αν συναλλάσσεται στο όνομα και για λογαριασμό της εταιρίας και υπό την εταιρική επωνυμία, οι υπόλοιποι συνδιαχειριστές έχουν **το δικαίωμα της εναντίωσης**. Δηλαδή, το δικαίωμα κάθε εταίρου-συνδιαχειριστή να εναντιωθεί πριν την τέλεση της ενέργειας από τον άλλο συνδιαχειριστή.

Καταστατική διαχείριση Ομόρρυθμης Εταιρίας: Δεδομένου ότι η νόμιμη διαχείριση που προβλέπεται από την διάταξη του άρθρου 22 του Εμπορικού Νόμου δεν είναι υποχρεωτική το καταστατικό μπορεί να προβλέψει διαφορετικούς τρόπους διαχείρισης. Στην περίπτωση αυτή έχουμε τη λεγόμενη καταστατική διαχείριση. Επομένως στο καταστατικό μπορεί να ορίζεται ότι διαχειριστές θα είναι ορισμένοι

από τους εταίρους (ή ένας από αυτούς) ή να ανατίθεται η διαχείριση σε όλους μαζί τους εταίρους, οι οποίοι θα πρέπει να αποφασίζουν ομόφωνα²¹.

2.8.2 Τα όρια της εξουσίας των διαχειριστών της Ομόρρυθμης Εταιρίας

Τα όρια εξουσίας των διαχειριστών καθορίζονται από τον εταιρικό σκοπό και αφετέρου από το καταστατικό και τις αποφάσεις της συνέλευσης των εταίρων. Ειδικότερα από τον **εταιρικό σκοπό**, δηλαδή το αντικείμενο της εμπορικής δραστηριότητας που προβλέπεται στην εταιρική σύμβαση. Αυτό σημαίνει ότι αν η πράξη διαχείρισης είναι εμφανώς ασύμβατη με τον εταιρικό σκοπό, η εταιρία δεν θα δεσμεύεται. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω τα όρια εξουσίας των διαχειριστών καθορίζονται και από **το καταστατικό ή τη συνέλευση των εταίρων**. Το καταστατικό ή η συνέλευση των εταίρων είναι δυνατόν να προβλέπουν περιορισμούς στην εξουσία των διαχειριστών. Αν ο περιορισμός αναγράφεται στο δημοσιευμένο καταστατικό δεν υφίσταται εξουσία ούτε εσωτερικής διαχείρισης ούτε εκπροσώπησης. Σε άλλη περίπτωση, αν ο περιορισμός έχει επιβληθεί με απόφαση της συνέλευσης των εταίρων, τότε δεν υπάρχει εξουσία εσωτερικής διαχείρισης. Προκειμένου όμως να μη δεσμεύεται η εταιρία απέναντι στους τρίτους, αυτοί πρέπει να γνωρίζουν τον περιορισμό, αλλιώς ο περιορισμός δεν ισχύει ως προς αυτούς με αποτέλεσμα να δεσμεύεται η εταιρία. Τέλος, η εταιρία έχει δικαίωμα να στραφεί εναντίον των διαχειριστών που παραβίασαν την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης για να ζητήσει αποζημίωση.

2.8.3 Λήξη ιδιότητας διαχειριστή της Ομόρρυθμης Εταιρίας

Στη νόμιμη διαχείριση (όπου διαχειριστές είναι όλοι οι εταίροι) δεν επιτρέπεται ούτε ανάκληση ούτε παραίτηση από την ιδιότητα του διαχειριστή. Εξάιρεση αποτελεί η περίπτωση που ο διαχειριστής χάσει την εταιρική του ιδιότητα

²¹ Στις προσωπικές εταιρίες δεν μπορούν να οριστούν ως διαχειριστές τρίτα πρόσωπα-μη εταίροι ενώ το αντίθετο μπορεί να συμβεί στις κεφαλαιουχικές εταιρίες, όπου επιτρέπεται να διοριστούν ως μέλη του της διοίκησής τους τρίτοι.

τότε παύει και η διαχειριστική του εξουσία. Στην καταστατική διαχείριση επιτρέπεται τόσο η ανάκληση των διαχειριστών όσο και η παραίτησή τους, υπό τις εξής προϋποθέσεις: **α) Ανάκληση διαχειριστή:** Ο διορισμένος από το καταστατικό διαχειριστής – εταίρος ανακαλείται για σπουδαίο λόγο, ύστερα από ομόφωνη απόφαση όλων των άλλων εταίρων. Συμφωνία που αποκλείει ή δυσχεραίνει την ανάκληση για σπουδαίο λόγο είναι άκυρη. **β) Παραίτηση διαχειριστή:** Ο διορισμένος από το καταστατικό διαχειριστής – εταίρος μπορεί να παραιτηθεί μόνο αν υπάρχει σπουδαίος λόγος, η παραίτηση θεωρείται έγκυρη, αλλά δημιουργεί υποχρέωση αποζημίωσης.

2.9 Δικαιώματα εταίρων της Ομόρρυθμης Εταιρίας

Τα δικαιώματα των εταίρων της Ομόρρυθμης Εταιρίας είναι τα εξής²²:

α) Προσωπικά δικαιώματα

- i) Δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- ii) Δικαίωμα ψήφου.
- iii) Δικαίωμα ελέγχου και πληροφόρησης.
- iv) Δικαίωμα πληροφοριών και λογοδοσίας.

β) Περιουσιακά δικαιώματα

- i) Δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη.
- ii) Δικαίωμα απολήψεων.
- iii) Δικαίωμα συμμετοχής στο προϊόν εκκαθάρισης.

2.10 Υποχρεώσεις των Ομόρρυθμων Εταίρων

α) Υποχρέωση εισφοράς των εταίρων

Μια από τις πιο βασικές υποχρεώσεις των εταίρων αποτελεί η καταβολή εισφοράς. Κάθε εταίρος έχει την υποχρέωση να καταβάλει την εισφορά του, ώστε να συμμετέχει στην εταιρία. Η εισφορά που θα καταβάλει ο κάθε εταίρος μπορεί να

²² Μαρούδη Αριστεά, Εμπορικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004, σελ.167-172

συνίσταται στην παροχή εργασίας ή στην παροχή άλλων αντικειμένων, προς επίτευξη του εταιρικού σκοπού.

Εισφορά μπορεί να αποτελέσει η παροχή κάθε περιουσιακού στοιχείου δεκτικού συναλλαγής, χρηματικών απαιτήσεων έναντι τρίτων καθώς και υπηρεσιών, για τις οποίες όμως δεν καταβάλλεται μισθός. Σύμφωνα με το άρθρο 744 του Αστικού Κώδικα οι εισφορές διακρίνονται σε εισφορές πράγματος ή δικαιώματος κατά χρήση, κυριότητα ή σε παροχή εργασίας. Οι εισφορές των εταίρων πρέπει να είναι ίσες για όλους βάσει της αρχής της ίσης μεταχείρισης όλων των εταίρων όπως ορίζει το άρθρο 742 του Αστικού Κώδικα. Η εφαρμογή όμως αυτής της διάταξης προϋποθέτει τον καθορισμό από την εταιρική σύμβαση του είδους των εισφορών που πρόκειται να καταβληθούν²³.

β) Υποχρέωση πίστωσης των εταίρων

Σύμφωνα με το άρθρο 747 του Αστικού Κώδικα ο εταίρος δεν δικαιούται να ενεργεί για λογαριασμό δικό του ή ξένο, πράξεις οι οποίες έρχονται σε αντίθεση με τα συμφέροντα της εταιρίας. Ο εταίρος είναι υποχρεωμένος να απέχει από οποιαδήποτε πράξη, η οποία αντιτίθεται στον εταιρικό σκοπό²⁴.

γ) Υποχρέωση διοικητικής φύσεως των εταίρων

Η βασική υποχρέωση των εταίρων είναι να συμμετέχουν στη διοίκηση της εταιρίας κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της. Η υποχρέωση αυτή είναι συνυφασμένη με τα αντίστοιχα δικαιώματα ψήφου, ελέγχου και πληροφόρησης των εταίρων²⁵.

²³ Μαρούδη Αριστέα, Εμπορικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004, σελ.173

²⁴ Μαρούδη Αριστέα, Εμπορικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004, σελ.174

²⁵ Μαρούδη Αριστέα, Εμπορικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004, σελ.174

2.11. Έννοια Ετερόρρυθμης Εταιρίας

Ετερόρρυθμη είναι η προσωπική εταιρία που έχει νομική προσωπικότητα, αποκτά την εμπορική ιδιότητα με το ουσιαστικό σύστημα, στην οποία ένας τουλάχιστον εταίρος (ομόρρυθμος) ευθύνεται για τα εταιρικά χρέη όπως οι ομόρρυθμοι εταίροι των ομόρρυθμων εταιριών και ένας τουλάχιστον εταίρος (ετερόρρυθμος) ευθύνεται περιορισμένα²⁶.

2.11.1 Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στοιχεία της Ετερόρρυθμης Εταιρίας

Τα χαρακτηριστικά στοιχεία της Ετερόρρυθμης Εταιρίας είναι τα εξής²⁷:

α) Έχει νομική προσωπικότητα. Αυτό σημαίνει ότι τα δικαιώματα της Ετερόρρυθμης εταιρίας δεν νομιμοποιούνται να τα ασκήσουν ατομικά τα μέλη της, ακόμα και αν είναι διαχειριστές της.

β) Συμβιώνουν δύο ομάδες εταίρων. Οι ομόρρυθμοι που ευθύνονται άμεσα, απεριόριστα, και σε ολόκληρο. Οι ετερόρρυθμοι που ευθύνονται άμεσα και σε ολόκληρο αλλά περιορισμένα μέχρι της αξίας της οφειλόμενης εισφοράς ή του μεγαλύτερου ποσού που ορίζεται στην εταιρική σύμβαση. Στο εταιρικό κεφάλαιο πρέπει να φαίνονται οι ομόρρυθμοι και οι ετερόρρυθμοι εταίροι.

γ) Είναι μικτή εταιρία. Δηλαδή, είναι προσωπική ως προς τον ομόρρυθμο εταίρο και κεφαλαιουχική ως προς τον ετερόρρυθμο εταίρο.

δ) Απαγορεύεται η ανάμιξη του ετερόρρυθμου εταίρου στη διαχείριση και εκπροσώπηση της εταιρίας, διότι διαφορετικά θα ευθύνεται ως ομόρρυθμος εταίρος.

ε) Το όνομα του ετερόρρυθμου εταίρου δεν πρέπει να περιλαμβάνεται στην εταιρική επωνυμία, διότι διαφορετικά θα ευθύνεται ως ομόρρυθμος εταίρος.

²⁶ Βλ. Σκαλίδης Λευτέρης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Ε' Έκδοση 2000, σελ. 160 και Ηλιόκαντος Δημήτρης, Πρακτικός Οδηγός Ο.Ε. & Ε.Ε., Αθήνα 2004, σελ. 72

²⁷ Βλ. Σκαλίδης Λευτέρης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Ε' Έκδοση 2000, σελ. 160

2.11.2 Ευθύνη του ετερόρρυθμου εταίρου για τα χρέη της Ετερόρρυθμης Εταιρίας

Η μεγάλη διαφορά του ετερόρρυθμου εταίρου σε σχέση με τον ομόρρυθμο εταίρο είναι ότι η ευθύνη του απέναντι στους εταιρικούς δανειστές για τα εταιρικά χρέη είναι περιορισμένη μέχρι του ποσού της εισφοράς του, εκτός και αν στο καταστατικό ορίζεται μεγαλύτερο ποσό ευθύνης. Επιπλέον, ο ετερόρρυθμος εταίρος δεν εκπροσωπεί και δεν δεσμεύει με τις πράξεις του την εταιρία²⁸.

2.11.3 Επωνυμία της Ετερόρρυθμης Εταιρίας

Η επωνυμία της Ετερόρρυθμης Εταιρίας συμπεριλαμβάνεται συνήθως στο καταστατικό. Αυτή αποτελείται από τα ονόματα των ομόρρυθμων εταίρων ή κάποιων από αυτούς και τις φράσεις «& ΣΙΑ», «ΑΦΟΙ» με την προσθήκη των λέξεων «Ετερόρρυθμη Εταιρία» ή σε συντόμευση «Ε.Ε.». Σε κάθε περίπτωση τα ονόματα των ετερόρρυθμων εταίρων δεν πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στην εταιρική επωνυμία. Αν συμπεριληφθεί το όνομα ετερόρρυθμου εταίρου στην επωνυμία, τότε αυτός θα ευθύνεται σαν ομόρρυθμος εταίρος, δηλαδή άμεσα, προσωπικά, απερίοριστα και εις ολόκληρον με την εταιρία. Επιπλέον, θα αποκτήσει και την εμπορική ιδιότητα²⁹.

²⁸ Βλ. Νεγκάκης Ι. Χρήστος, Λογιστική Εταιριών, Εκδόσεις Σοφία, Θεσσαλονίκη 2006, σελ. 129

²⁹ Βλ. Νεγκάκης Ι. Χρήστος, Λογιστική Εταιριών, Εκδόσεις Σοφία, Θεσσαλονίκη 2006, σελ. 130 και βλ. Ρόκκα Νικόλαου, Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Σάκκουλα 2006, σελ. 152-153

2.11.4 Σύσταση της Ετερόρρυθμης Εταιρίας

Για τη σύσταση μιας Ετερόρρυθμης Εταιρίας απαιτείται:

α) Η **σύμπραξη** (συμφωνία) δύο τουλάχιστον φυσικών ή νομικών προσώπων³⁰.

β) Σύνταξη **καταστατικού** εγγράφως, αρκεί και το ιδιωτικό έγγραφο. Το καταστατικό της Ετερόρρυθμης Εταιρίας περιέχει τα ίδια βασικά στοιχεία, όπως αυτό της Ομόρρυθμης Εταιρίας δηλαδή ονόματα εταίρων, σκοπός, έδρα με τις εξής διαφορές:

- Πρέπει να αναφέρει ποιοι από τους εταίρους είναι ομόρρυθμοι και ποιοι ετερόρρυθμοι και να ορίζει την έκταση της ευθύνης των ετερόρρυθμων εταίρων.

- Πρέπει να αναφέρει ότι πρόκειται για «Ετερόρρυθμη Εταιρία».

- Δεν πρέπει να υπάρχει το όνομα του ετερόρρυθμου εταίρου στην εταιρική επωνυμία, γιατί τότε θα ευθύνεται ως ομόρρυθμος.

- Δεν πρέπει ο ετερόρρυθμος εταίρος να διορίζεται διαχειριστής της εταιρίας, γιατί τότε θα ευθύνεται ως ομόρρυθμος.

γ) **Δημοσιότητα:** η ετερόρρυθμη εταιρία πρέπει να υποβληθεί στις διατυπώσεις δημοσιότητας, στις οποίες υποβάλλεται και η Ομόρρυθμη Εταιρία³¹. Αποκτά νομική προσωπικότητα από τη δημοσίευσή της στο βιβλίο εταιριών του Πρωτοδικείου της έδρας της.

2.12 Διαχείριση της Ετερόρρυθμης Εταιρίας

Στην Ετερόρρυθμη Εταιρία η διαχείριση αναλαμβάνεται αποκλειστικά από τους ομόρρυθμους εταίρους, οι οποίοι μπορούν να εκπροσωπούν την εταιρία, να λαμβάνουν αποφάσεις γι' αυτή, να συναλλάσσονται με τρίτους και να μη δεσμεύουν

³⁰ Τα νομικά πρόσωπα, όταν λαμβάνουν θέση ομόρρυθμου εταίρου πρέπει να είναι μια από τις εταιρίες του εμπορικού δικαίου. Τα φυσικά πρόσωπα όταν λαμβάνουν θέση ομόρρυθμου εταίρου πρέπει να έχουν ικανότητα απόκτησης εμπορικής ιδιότητας. Κι αυτό επειδή ο ομόρρυθμος εταίρος τόσο στην Ο.Ε. όσο και στην Ε.Ε. αποκτά την εμπορική ιδιότητα με μόνη τη συμμετοχή σε αυτή. Αντίθετα, όταν ένα πρόσωπο θέλει να καταστεί ετερόρρυθμος εταίρος αρκεί η δικαιοπρακτική ικανότητα, αφού με μόνη τη συμμετοχή του ετερόρρυθμου εταίρου στην Ε.Ε., αυτός δεν αποκτά την εμπορική ιδιότητα.

³¹ Άρθρο 42 του Εμπορικού Νόμου

με την υπογραφή τους. Αντίθετα, οι ετερόρρυθμοι εταίροι απαγορεύεται να διοριστούν διαχειριστές ούτε να εκπροσωπούν την εταιρία έναντι τρίτων³². Ωστόσο, μπορούν να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων, εφόσον αυτές έχουν σχέση με την εσωτερική λειτουργία της εταιρίας, ενώ ταυτόχρονα έχουν κάθε δικαίωμα να ζητούν τον έλεγχο των οικονομικών στοιχείων της εταιρίας και του διαχειριστή της. Δηλαδή, η συμμετοχή του ετερόρρυθμου εταίρου είναι απεριόριστη όσο αναφορά την εσωτερική λειτουργία της εταιρίας, ενώ είναι αδύνατη η συμμετοχή του σε συναλλαγές της εταιρίας με τρίτους³³.

2.13 Λύση – Εκκαθάριση Προσωπικών Εταιριών (Ομόρρυθμης & Ετερόρρυθμης Εταιρίας)

Οι προσωπικές εταιρίες (Ομόρρυθμη & Ετερόρρυθμη Εταιρία) ως νομικά πρόσωπα έχουν κάποια περιουσία η οποία αποτελείται από πάγια στοιχεία, μετρητά, επιταγές, συναλλαγματικές, εμπορεύματα, πρώτες ύλες, έτοιμα προϊόντα, απαιτήσεις αλλά και υποχρεώσεις τόσο από τους τρίτους όσο και προς τους φορείς αυτών που είναι οι συνέταιροι αυτών. Για αυτό το λόγο κατά τη λύση των εταιριών αυτών απαιτείται εκκαθάριση και διανομή της περιουσίας αυτής.

Γίνεται λοιπόν κατανοητό ότι η εκκαθάριση δεν τελειώνει σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή αλλά σε ορισμένο χρονικό διάστημα, του οποίου η αρχή είναι η λεγόμενη λύση της εταιρίας και το τέλος αυτού του χρονικού διαστήματος είναι όταν τελειώσουν όλες οι υπάρχουσες σχέσεις με τους τρίτους, δηλαδή όταν εξοφληθούν όλες οι υποχρεώσεις προς αυτούς και το υπόλοιπο της περιουσίας αν υπάρχει θα διανεμηθεί στους εταίρους της. Για το λόγο αυτό σπάνια παρατηρείται στην πράξη η λύση με την εκκαθάριση του νομικού προσώπου να συμπίπτει³⁴.

Κατά τη λύση της εταιρίας, δεν θίγεται η νομική της προσωπικότητα και η ταυτότητά της αλλά συνεχίζει να υπάρχει, απλώς μεταβάλλεται πλέον ο σκοπός της, όπου είναι ο διακανονισμός των εταιρικών λογαριασμών, η εκκαθάριση και διανομή

³² Άρθρο 27 του Εμπορικού Νόμου

³³ Βλ. Νεγκάκης Ι. Χρήστος, Λογιστική Εταιριών, Εκδόσεις Σοφία, Θεσσαλονίκη 2006, σελ. 131

³⁴ Βλ. Ηλιόκαυτος Δημήτρης, Πρακτικός Οδηγός Ο.Ε. & Ε.Ε., Αθήνα 2004, σελ. 219

της εταιρικής περιουσίας και αυτή εξαφανίζεται όταν τελειώσουν οι διακανονισμοί της³⁵.

2.14 Λόγοι λύσης Προσωπικής Εταιρίας που αφορούν το νομικό της πρόσωπο

Οι σπουδαιότεροι λόγοι λύσης προσωπικής εταιρίας που αφορούν το νομικό της πρόσωπο είναι οι εξής:

1) Λύση λόγω λήξης διάρκειας της εταιρίας.

Όταν στο καταστατικό της εταιρίας έχει ορισθεί η διάρκεια αυτής για ορισμένο χρόνο και παρέλθει τότε η εταιρία λύεται αυτοδικαίως χωρίς να απαιτείται καμία άλλη απόφαση των εταίρων ή δημοσίευση της λύσης αυτής. Έτσι, όταν περάσει η διάρκεια που έχει ορισθεί στο ισχύον καταστατικό της, η εταιρία λύεται και τότε αρχίζει το στάδιο της εκκαθάρισης.

Σε περίπτωση που η εταιρία τηρεί Γ' κατηγορίας βιβλία ή όχι βιβλία του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, τότε ο εκκαθαριστής της θα πρέπει κατά την ημέρα της λήξης της διάρκειας της, να συντάξει **την απογραφή και τον ισολογισμό** έναρξης της εκκαθάρισής όπου θα χρειασθεί για φορολογικούς σκοπούς και όχι μόνο. Αξίζει να αναφερθεί ότι αν στο καταστατικό της εταιρίας είναι καθορισμένη η διάρκειά της, μπορεί πριν από τη λήξη της, με κοινή συμφωνία όλων των εταίρων της, αν δεν υπάρχει κάτι διαφορετικό στο καταστατικό της, να την παρατείνουν για ορισμένο ή αόριστο χρόνο με τροποποίηση του σχετικού άρθρου του καταστατικού της το οποίο πρέπει απαραίτητα να δημοσιευθεί στα βιβλία των εταιριών του Πρωτοδικείου της έδρας της εταιρίας. Αν δεν γίνει αυτή η δημοσίευση, τότε επιφέρει ακυρότητα ως προς τους συνεταίρους η οποία αν προταθεί από κάποιο συνέταιρο επιφέρει την ακυρότητα της παράτασης μόνο για το μέλλον μετά την καταγγελία της και όχι για το χρονικό διάστημα από την λήψη της απόφασης της παράτασης μέχρι την καταγγελία.

Η εταιρία κατά τη λύση της τίθεται υποχρεωτικά σε εκκαθάριση, έστω και αν υπάρχει ρήτρα στο καταστατικό της ή απόφαση των εταίρων της που να την

³⁵ Άρθρο 784, παράγραφος 2 του Αστικού Κώδικα. Επειδή ο εμπορικός νόμος δεν περιλαμβάνει διατάξεις περί λύσης και εκκαθάρισης των προσωπικών εταιριών γι' αυτό έχουμε εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του Αστικού Κώδικα άρθρα 765-775.

αποκλείει όπως αυτό προκύπτει από τις δικαστικές αποφάσεις του Εφετείου Θεσσαλονίκης 96/93, 349/91 και Αθήνα 414/91 και του Αρείου Πάγου 1410/96. Κατά τη λύση της εταιρίας που τίθεται σε εκκαθάριση, ως εκκαθαριστής ορίζεται αυτός που έχει ορισθεί από το καταστατικό και αν αυτός λείπει την εκκαθάριση αναλαμβάνουν όλοι οι εταίροι, εκτός αν άλλως ορίζεται στο καταστατικό της εταιρίας, ή από εκκαθαριστή που ορίστηκε με ομόφωνη απόφαση όλων των εταίρων. Σε περίπτωση που υπάρχει διαφωνία των εταίρων για το διορισμό διαχειριστή ή αντικατάσταση αυτού, αποφασίζει το δικαστήριο μετά από αίτηση ενός από τους εταίρους. Η αίτηση αυτή περιλαμβάνει τα πρόσωπα των οποίων ζητείται ο διορισμός ή η αντικατάσταση και υποβάλλεται στο δικαστήριο της έδρας της εταιρίας.

Η εταιρία που λύθηκε μετά την πάροδο του χρόνου διάρκειας και συνεχίζει να λειτουργεί **σιωπηρά** χωρίς να ληφθεί σχετική απόφαση παράτασης και δημοσίευση αυτής στα βιβλία των εταιριών του Πρωτοδικείου της έδρας της, θεωρείται ως εταιρία «εν τοις πράγμασιν» δηλαδή αφανής εταιρία, με αόριστη χρονική διάρκεια, και η οποία αφανής εταιρία μπορεί να αναβιώσει εφόσον δεν έχει αρχίσει η διανομή της περιουσίας της. Τέλος, πρέπει να αναφερθεί ότι αν υπάρξει παράταση του χρόνου διάρκειας της εταιρίας με ομόφωνη απόφαση όλων των εταίρων ή αν το καταστατικό προβλέπει παράταση του χρόνου διάρκειας της εταιρίας με πλειοψηφία των εταίρων, τότε η απόφαση αυτή πρέπει να είναι γραπτή και να υπογραφεί προ της παρόδου διάρκειας αυτής. Επιπλέον, να δημοσιευθεί έστω και μετά τη λήξη της αλλά **μέσα σε 15 μέρες** από την έγγραφο συμφωνία για να είναι έγκυρη³⁶.

2) Λύση εταιρίας με απόφαση των εταίρων προ της λήξης της διάρκειάς της.

Σε αυτή την περίπτωση απαιτείται ομόφωνη απόφαση όλων των εταίρων της ή αν προβλέπεται στο καταστατικό της πλειοψηφία των εταίρων ή αν αυτό επιτρέπεται σε κάποιον από τους εταίρους. Η συμφωνία αυτή πρέπει να είναι έγγραφη και να δημοσιευθεί έγκαιρα στα βιβλία των εταιριών του Πρωτοδικείου της έδρας της εταιρίας για να είναι έγκυρη.

³⁶ Βλ. Ηλιόκαυτος Δημήτρης, Πρακτικός Οδηγός Ο.Ε. & Ε.Ε., Αθήνα 2004, σελ. 220-221

3) Λύση εταιρίας με καταγγελία των εταίρων της.

Η εταιρία που έχει συσταθεί για ορισμένο χρόνο λύνεται με καταγγελία πριν περάσει ο χρόνος αυτός, αν υπάρχει σπουδαίος λόγος³⁷. Αντίθετη συμφωνία, που περιορίζει με προθεσμία ή με άλλον τρόπο το δικαίωμα αυτό της καταγγελίας είναι άκυρη. Εταιρία που έχει αόριστη διάρκεια λύνεται οποτεδήποτε με καταγγελία οποιουδήποτε εταίρου. Αν ο εταίρος κατάγγειλε την εταιρία άκαιρα και χωρίς σπουδαίο λόγο, που να δικαιολογεί την άκαιρη καταγγελία, είναι υπεύθυνος για τη ζημία που προκάλεσε η λύση στους άλλους εταίρους.

Η καταγγελία αυτή είναι **μονομερής δήλωση** και παρέχει έννομα αποτελέσματα από τη στιγμή που θα δημοσιευθεί η έγγραφη δήλωση, η έκδοση και επίδοση αυτής στα βιβλία των εταιριών του Πρωτοδικείου της έδρας της. Για το λόγο αυτό η κοινοποίηση της δήλωσης αυτής πρέπει να γίνεται στους λοιπούς εταίρους της εταιρίας με δικαστικό επιμελητή, ώστε να υπάρχει ή έκθεση επίδοσης που πρέπει να κατατίθεται με τη σχετική δήλωση στο οικείο Πρωτοδικείο, ώστε να έχουμε τα νόμιμα αποτελέσματα αυτής. Σημειώνεται ότι η παραπάνω δήλωση πρέπει να απευθύνεται σε όλους τους λοιπούς εταίρους και όχι στο διαχειριστή της εταιρίας εκτός αν αυτό προβλέπεται ρητά στο καταστατικό, για να είναι έγκυρη η λύση της εταιρίας³⁸.

ι) Λύση εταιρίας αορίστου χρόνου διάρκειας με καταγγελία των εταίρων της συνεπεία σπουδαίου λόγου (Τακτική καταγγελία).

Τακτική καταγγελία είναι η καταγγελία που το κύρος της είναι ανεξάρτητο από την ύπαρξη σπουδαίου λόγου. Πρόκειται για καταγγελία που επιτρέπεται αποκλειστικά και μόνο σε εταιρία αορίστου χρόνου. Η λύση εταιρίας αορίστου χρόνου μπορεί να λυθεί με καταγγελία οποιουδήποτε εταίρου και οποτεδήποτε. Ο εταίρος φέρει την ευθύνη έναντι των λοιπών εταίρων του για το αν κατήγγειλε την εταιρία για σπουδαίο λόγο ή όχι. Αν αποδειχθεί ότι δεν υπάρχει σπουδαίος λόγος για τη λύση της εταιρίας τότε ευθύνεται έναντι των εταίρων του σε αποζημίωση για τη

³⁷ Άρθρα 766-767 του Αστικού Κώδικα

³⁸ Βλ. Σκαλίδης Λευτέρης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Ε' Έκδοση 2000, σελ. 125 και Ηλιόκαντος Δημήτρης, Πρακτικός Οδηγός Ο.Ε. & Ε.Ε., Αθήνα 2004, σελ. 221

ζημιά που υπέστησαν από τη λύση της εταιρίας³⁹. Έτσι, πρέπει να εξετάζονται με μεγάλη προσοχή οι λόγοι που συντρέχουν για να προβεί κάποιος εταίρος σε καταγγελία εταιρίας και μάλιστα αορίστου χρόνου.

Σημαντικοί λόγοι για καταγγελία είναι η κακή πορεία των εργατικών εργασιών, η διαφωνία των εταίρων, η κακή διαχείριση του διαχειριστή, βαριά ασθένεια εταίρου, στράτευση για μεγάλο χρονικό διάστημα εταίρου, η παραβίαση των εταιρικών υποθέσεων, η έλλειψη συνεργασίας μεταξύ των εταίρων. Η καταγγελία που γίνεται οποτεδήποτε και από οποιονδήποτε εταίρο, **είτε είναι αιτία σπουδαίου λόγου είτε όχι, εφόσον δημοσιευθεί νόμιμα στα βιβλία των εταιριών του Πρωτοδικείου επιφέρει τη λύση της εταιρίας**. Η συμφωνία που καταρτίζεται για να περιορίσει το δικαίωμα λύσης της εταιρίας είναι άκυρη καθώς επίσης άκυρη είναι και η εκ προτέρων παραίτηση του δικαιώματος αυτού εκ μέρους των εταίρων. Θεωρείται όμως έγκυρη η ύπαρξη ρήτρας στο καταστατικό της εταιρίας βάσει της οποίας η εταιρία μπορεί να συνεχίσει τις εργασίες της σε περίπτωση καταγγελίας από κάποιον από τους εταίρους της, η οποία επιφέρει μόνο την έξοδο του καταγγέλλοντος εταίρου από αυτή και όχι τη λύση της, ενώ ο καταγγέλων λαμβάνει την αξία της εταιρικής του μερίδας από την εταιρία⁴⁰.

ii) Λύση εταιρίας ορισμένου χρόνου διάρκειας με καταγγελία των εταίρων της, συνέπεια σπουδαίου λόγου (Έκτακτη καταγγελία).

Έκτακτη καταγγελία είναι η καταγγελία της Ομόρρυθμης Εταιρίας που στηρίζεται σε σπουδαίο λόγο. Η καταγγελία αυτή αφορά κυρίως την εταιρία ορισμένου χρόνου⁴¹. Αντίθετη συμφωνία που περιορίζει την προθεσμία αυτή ή με άλλο τρόπο το δικαίωμα αυτό της καταγγελίας είναι άκυρη. Κατά συνέπεια στην περίπτωση αυτή, υπάρχει λύση της εταιρίας για καταγγελίες για σπουδαίο λόγο, τον οποίο πρέπει να αποδείξει ο καταγγέλων. Για αυτό τον λόγο θα πρέπει αυτός που πρόκειται να καταγγείλει την εταιρία να αποδείξει με δικαστική απόφαση την ύπαρξη αυτή και μετά να προχωρήσει στην καταγγελία της. Σημαντικοί λόγοι για καταγγελία

³⁹ Άρθρο 297 του Αστικού Κώδικα

⁴⁰ Βλ. Σκαλίδης Λευτέρης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Ε' Έκδοση 2000, σελ. 125-126 και Ηλιόκαυτος Δημήτρης, Πρακτικός Οδηγός Ο.Ε. & Ε.Ε., Αθήνα 2004, σελ. 222

⁴¹ Άρθρο 766 του Αστικού Κώδικα, βλ. Σκαλίδης Λευτέρης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Ε' Έκδοση 2000, σελ. 127

είναι η μη καταβολή εισφοράς, η μη σύνταξη κάθε μήνα ισοζυγίου βάσει του οποίου θα γίνονται οι μηνιαίες απολήψεις και στο τέλος κάθε ημερολογιακού χρόνου ισολογισμός, κατά παράβαση σχετικών ρητρών του εταιρικού. Η ανυπαρξία σπουδαίου λόγου θεμελιώνει ευθύνη αυτού που κατήγγειλε την εταιρία για αποζημίωση των υπόλοιπων εταίρων. Εξάλλου, αν διαπιστωθεί δικαστικά η ανυπαρξία τέτοιου λόγου η εταιρία θεωρείται ότι δεν λύθηκε⁴². Τέλος, υπάρχει και η **καταχρηστική καταγγελία** η οποία λύνει την Ομόρρυθμη Εταιρία επειδή είναι πάντοτε καταγγελία χωρίς σπουδαίο λόγο παράγει υποχρέωση για αποζημίωση⁴³.

4) Λύση λόγω πτώχευσης της εταιρίας.

Η πτώχευση της Ομόρρυθμης ή Ετερόρρυθμης Εταιρίας δεν επιφέρει την λύση της, καθότι από το νόμο δεν προκύπτει ρητά κάτι τέτοιο δεδομένου ότι όπως υποστηρίζεται η πτωχέυσα εταιρία μπορεί να συμβιβαστεί κατά το στάδιο της πτώσης, οπότε τότε μπορεί να αποκατασταθεί και να συνεχίσει τις εργασίες της. Από την άλλη πλευρά, το Εφετείο Αθηνών με την υπ' αριθμόν 7917/86 απόφασή του έκρινε ότι η πτώχευση της Ομόρρυθμης Εταιρίας επιφέρει τη λύση της, η εταιρία όμως εξακολουθεί να υπάρχει διατηρώντας την εμπορική της ιδιότητα για τις ανάγκες της εκκαθάρισης, όπως επίσης την εμπορική τους ιδιότητα την διατηρούν και τα ομόρρυθμα μέλη της. Όσον αναφορά την διατήρηση ή μη της εμπορικής ιδιότητας των εταίρων της πτωχέουσας Ομόρρυθμης Εταιρίας, τα δικαστήρια έκριναν ότι όταν πτωχέυσει η Ομόρρυθμος Εταιρία συμπαρασύρει σε πτώχευση και τους ομόρρυθμους εταίρους της⁴⁴.

5) Λύση εταιρίας λόγω συγκέντρωσης όλων των εταιρικών μεριδίων σε ένα μόνο πρόσωπο.

Στην περίπτωση μεταβίβασης όλων των εταιρικών μεριδίων, μετά τη σύσταση προσωπικής εταιρίας, **σε ένα μόνο** πρόσωπο επέρχεται αυτοδίκαια λύση της εταιρίας, **χωρίς να απαιτείται εκκαθάριση** και διανομή της εταιρικής της περιουσίας, αλλά

⁴² Βλ. Σκαλίδης Λευτέρης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Ε' Έκδοση 2000, σελ. 127-128

⁴³ Βλ. Σκαλίδης Λευτέρης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Ε' Έκδοση 2000, σελ. 128

⁴⁴ Απόφαση Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών 6504/95, Εφετείου Πάτρας 6/99, βλ. Ηλιόκαυτος Δημήτρης, Πρακτικός Οδηγός Ο.Ε. & Ε.Ε., Αθήνα 2004, σελ. 227

εξακολουθεί να υπάρχει ως εταιρία για τους τρίτους και μάλιστα μέχρι την εξόφληση όλων των πιστωτών της. Αυτό συμβαίνει διότι δεν υπάρχει μονοπρόσωπη προσωπική εταιρία παρά μόνο μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε. και κάτι τέτοιο προβλέπεται ρητά από το νόμο 3190/55. Αντίθετα η συγκέντρωση όλων των μετόχων μετά την ίδρυσή της, στο όνομα ενός κα μόνου προσώπου δεν επιφέρει τη λύση της σύμφωνα με ρητή διάταξη του Κ.Ν. 2190/20⁴⁵.

2.15 Λόγοι λύσης Προσωπικής Εταιρίας που αφορούν τα πρόσωπα των εταίρων της

Η εταιρία οδηγείται στη λύση της όταν υπάρξουν ουσιώδες μεταβολές στα πρόσωπα των συνεταίρων, λόγω του προσωπικού χαρακτήρα αυτών, εφ' όσον αυτό προβλέπεται από το καταστατικό της ή τον νόμο. Λύση της εταιρίας έχουμε σε περίπτωση μεταβολής των προσώπων των εταίρων, λόγω θανάτου του εταίρου, απαγόρευσης, πτώχευσης ενός από τους εταίρους εκτός αν υπάρχει σχετική ρήτρα στο καταστατικό της, ότι συνεχίζει τις εργασίες της η εταιρία μεταξύ των λοιπών και των κληρονόμων του αποθανόντος⁴⁶. Επίσης, το καταστατικό μπορεί να προβλέπει τη λύση της εταιρίας λόγω βαριάς ασθένειας η οποία θα διαρκέσει για ορισμένο χρονικό διάστημα, στράτευση εταίρου κλπ⁴⁷.

1) Λύση εταιρίας λόγω θανάτου εταίρου.

Το άρθρο 773 του Αστικού Κώδικα προβλέπει τη λύση της εταιρίας λόγω θανάτου ενός εκ των εταίρων της, εκτός αν ο εταίρος της είναι νομικό πρόσωπο (Α.Ε., Ε.Π.Ε., Ο.Ε., Ε.Ε.) οπότε η πτώχευση αυτού του εταίρου λύνει την εταιρία καθότι η πτώχευση εξομοιώνεται με θάνατο. Επίσης, το ίδιο άρθρο προβλέπει ότι μπορεί να συμφωνηθεί μεταξύ των εταίρων η εξακολούθηση των εργασιών της εταιρίας είτε μεταξύ των λοιπών εταίρων της είτε μεταξύ των λοιπών εταίρων και των κληρονόμων

⁴⁵ Βλ. Ηλιόκαυτος Δημήτρης, Πρακτικός Οδηγός Ο.Ε. & Ε.Ε., Αθήνα 2004, σελ. 227

⁴⁶ Άρθρα 773-775 του Αστικού Κώδικα

⁴⁷ Βλ. Ηλιόκαυτος Δημήτρης, Πρακτικός Οδηγός Ο.Ε. & Ε.Ε., Αθήνα 2004, σελ. 228

του αποθανόντος εταίρου. Αυτό γίνεται, εφ' όσον δεν υπάρχει αποποίηση της κληρονομιάς από τους κληρονόμους του αποβιώσαντος⁴⁸.

Αν στο καταστατικό της εταιρίας υπάρχει η ρήτρα περί της συνέχισης της εταιρίας μετά το θάνατο ενός εκ των εταίρων της και των λοιπών της εταίρων μετά των κληρονόμων του αποβιώσαντος και κάποιος από τους κληρονόμους είναι ανήλικος, εφόσον έχει την ικανότητα για την απόκτηση της ιδιότητας του εμπόρου θα ευθύνεται ως ετερόρρυθμος εταίρος μέχρι την αξία της εμπορικής μερίδας στην οποία υπεισήλθε. Τον έλεγχο της διαχείρισης της εταιρίας και κατ' επέκταση τα δικαιώματα του ανηλίκου εταίρου, ασκεί αυτός που έχει την επιμέλειά του⁴⁹. Στην περίπτωση που η εταιρία εξακολουθεί να συνεχίζει τις εργασίες της μετά το θάνατο ενός εκ των εταίρων, οι απομείναντες εταίροι ή οι κληρονόμοι του αποβιώσαντος έχουν την υποχρέωση να γνωστοποιήσουν στους τρίτους τη σχετική μεταβολή που επήλθε στην εταιρία την οποία μάλιστα πρέπει να δημοσιεύσουν στα βιβλία του Πρωτοδικείου της έδρας της ή και των υποκαταστημάτων αυτής. Πέρα όμως από την γνωστοποίηση αυτή, πρέπει να γίνουν και οι σχετικές αλλαγές στο καταστατικό της, όπως π.χ. μείωση του εταιρικού κεφαλαίου λόγω καταβολής του μεριδίου στον εξερχόμενο λόγω θανάτου εταίρου, διορισμό διαχειριστή ή συνδιαχειριστή αν ο αποθανών ήταν διαχειριστής καθότι ο ιδιότης του διαχειριστή είναι προσωποπαγής και δεν κληρονομείται η μεταφορά έδρας, ή τυχόν μετατροπή του εταιρικού τύπου κλπ.

Για την έγγραφη δήλωση της γνωστοποίησης του θανάτου του εταίρου που δημοσιεύεται στο Πρωτοδικείο δεν χρειάζεται να επισυναφθούν i) ληξιαρχική πράξη θανάτου ii) πιστοποιητικό νομιμοποίησης των κληρονόμων iii) διαθήκη ή πιστοποιητικό μη δημοσίευσης διαθήκης iv) πιστοποιητικό της Δ.Ο.Υ. περί δήλωσης της κληρονομιάς αυτής από τους κληρονόμους. Εν κατακλείδι, τη γνωστοποίηση αυτή μπορούν να την πραγματοποιήσουν οι λοιποί εταίροι και σε περίπτωση διαφωνίας έστω και ενός από τους λοιπούς εταίρους⁵⁰.

⁴⁸ Αποφ. Α.Π. 1129/81 Μον. Πρ. Βολ. 1134/93 και Μον. Πρωτ. Θεσ. 12038/93

⁴⁹ Απόφαση Εφετείου Αθηνών 2040/90

⁵⁰ Βλ. Ηλιόκαυτος Δημήτρης, Πρακτικός Οδηγός Ο.Ε. & Ε.Ε., Αθήνα 2004, σελ. 228 και Βλ. Σκαλίδης Λευτέρης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Ε' Έκδοση 2000, σελ. 130-131

2) Λύση εταιρίας λόγω πτώχευσης εταίρου.

Αυτοδίκαια λύση εταιρίας (Ομόρρυθμης Εταιρίας & Ετερόρρυθμης Εταιρίας) έχουμε στην περίπτωση που πτωχεύσει κάποιος από τους εταίρους της εταιρίας ομόρρυθμος ή ετερόρρυθμος **ατομικά**. Ο ετερόρρυθμος εταίρος πτωχεύει ατομικά όταν συμμετέχει σε άλλη επιχείρηση και έχει αποκτήσει από την άσκηση αυτή την εμπορική ιδιότητα. Τέλος, η εταιρία δεν λύεται λόγω πτώχευσης εταίρου αν στο καταστατικό της υπάρχει ρήτρα η οποία προβλέπει ότι σε περίπτωση πτώχευσης ενός από τους εταίρους της, η εταιρία συνεχίζει τις εργασίες της με τους λοιπούς εταίρους⁵¹.

3) Λύση εταιρίας λόγω απαγόρευσης του εταίρου της.

Λύση εταιρίας έχουμε αυτοδικαίως στην περίπτωση που υπάρχει νόμιμος ή δικαστική απαγόρευση ενός εκ των εταίρων της ανεξάρτητα αν αυτός είναι ομόρρυθμος ή ετερόρρυθμος και υπό την προϋπόθεση ότι η δικαστική απαγόρευση πρέπει να καταστεί τελεσίδικη. Σε αυτή την περίπτωση μπορεί να συνεχίσει τις εργασίες της η εταιρία με τους λοιπούς εταίρους, αν υπάρχει σχετική ρήτρα στο καταστατικό της, με την προϋπόθεση ότι θα καταβληθεί στον απαγορευθέντα εταίρο η αξία του εταιρικού του μεριδίου. Επιπλέον, θα τροποποιηθεί το καταστατικό της εταιρίας και θα δημοσιευθεί στα βιβλία των εταιριών του Πρωτοδικείου της έδρας ή και των υποκαταστημάτων της εταιρίας⁵².

2.16 Νομική διάπλαση της εκκαθάρισης των Προσωπικών Εταιριών (Ομόρρυθμης & Ετερόρρυθμης Εταιρίας) και προϋποθέσεις

Η εκκαθάριση της Ομόρρυθμης & Ετερόρρυθμης Εταιρίας ορίζεται από τα άρθρα 777 του Αστικού Κώδικα. Για τη διεξαγωγή της εκκαθάρισης απαιτούνται δύο προϋποθέσεις⁵³: i) ύπαρξη εταιρίας ii) ύπαρξη εταιρικής περιουσίας.

⁵¹ Άρθρο 775 του Αστικού Κώδικα, βλ. Ηλιόκαντος Δημήτρης, Πρακτικός Οδηγός Ο.Ε. & Ε.Ε., Αθήνα 2004, σελ.229 και Σκαλίδης Λευτέρης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Ε' Έκδοση 2000, σελ. 132

⁵² Βλ. Ηλιόκαντος Δημήτρης, Πρακτικός Οδηγός Ο.Ε. & Ε.Ε., Αθήνα 2004, σελ. 229

⁵³ Σκαλίδης Λευτέρης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Ε' Έκδοση 2000, σελ. 139

i) Βασική προϋπόθεση για τη διεξαγωγή εκκαθάρισης αποτελεί η ύπαρξη εταιρίας που πρέπει να υπάρχει τόσο κατά το χρόνο της λύσης, όσο και κατά τη διάρκεια του σταδίου της εκκαθάρισης.

ii) Αν και ο σχηματισμός εταιρικής περιουσίας δεν αποτελεί στοιχείο για τη σύσταση Ομόρρυθμης Εταιρίας, ωστόσο η ύπαρξή της είναι αναγκαία για την πραγματοποίηση του εταιρικού σκοπού τόσο κατά το παραγωγικό όσο και κατά το στάδιο της εκκαθάρισης. Επομένως, η ύπαρξη εταιρικής περιουσίας τόσο κατά το χρόνο της λύσης, όσο και καθ' όλη τη διάρκεια του σταδίου της εκκαθάρισης αποτελεί προϋπόθεση για την έναρξη και εξακολούθηση της εκκαθάρισης.

2.16.1 Έννοια και διακρίσεις εκκαθαριστή

Εκκαθαριστής είναι το όργανο της Ομόρρυθμης Εταιρίας που ασκεί την διαχειριστική και εκπροσωπευτική εξουσία της εταιρίας κατά το στάδιο της εκκαθάρισης. Η αγωγή που ασκείται κατά της εταιρίας, η οποία βρίσκεται στο στάδιο της εκκαθάρισης πρέπει να επιδοθεί στον εκκαθαριστή και όχι στον διαχειριστή της. Διαφορετικά δεν υπάρχει νόμιμη επίδοση. Με βάση τον τρόπο κλήσης του εκκαθαριστή στη διαχειριστική εξουσία διακρίνεται σε⁵⁴: i) νόμιμο εκκαθαριστή ii) συμβατικό εκκαθαριστή iii) δικαστικό εκκαθαριστή.

i) Η εκκαθάριση ενεργείται από όλους μαζί τους εταίρους, εκτός αν υπάρχει αντίθετη συμβατική ρύθμιση. Αν η εταιρία λύθηκε εξαιτίας της πτώχευσης κάποιου εταίρου, ο εταίρος αυτός δεν συμμετέχει στην εκκαθάριση της εταιρίας⁵⁵.

ii) Συμβατικός εκκαθαριστής είναι αυτός που διορίστηκε με το εταιρικό ή με ομόφωνη απόφαση των εταίρων. Ως εκκαθαριστής μπορεί να οριστεί εταίρος ή και τρίτος μη εταίρος⁵⁶.

iii) Σε περίπτωση διαφωνίας ο εκκαθαριστής διορίζεται ή αντικαθίσταται από το δικαστήριο με αίτηση του ενός από τους εταίρους και η αντικατάσταση γίνεται μόνο για σπουδαίους λόγους⁵⁷. Η ρύθμιση της προηγούμενης διάταξης ισχύει σε εκείνες τις περιπτώσεις που υπάρχει πραγματική ή νομική αδυναμία των

⁵⁴ Βλ. Σκαλίδης Λευτέρης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Ε' Έκδοση 2000, σελ. 139-140

⁵⁵ Άρθρο 778 § 1 του Αστικού Κώδικα

⁵⁶ Άρθρο 778 § 1 του Αστικού Κώδικα

⁵⁷ Άρθρο 778 § 1 του Αστικού Κώδικα

εκκαθαριστών για άσκηση της εξουσίας τους, ενώ η εταιρία από τη δική της διάρθρωση δεν μπορεί να αντιμετωπίσει την κατάσταση που δημιουργήθηκε.

Αρμόδιο Δικαστήριο είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της εταιρίας⁵⁸ που δικάζει κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας⁵⁹. Αν υπάρχει κατεπείγον διορισμός εκκαθαριστή μπορεί να γίνει κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων⁶⁰. Αιτίες διορισμού εκκαθαριστή σε μια προσωπική εταιρία αποτελούν η καθυστέρηση ολοκλήρωσης της εκκαθάρισης, η άρνηση των εκκαθαριστών να συμπράξουν στην εκκαθάριση, η ύπαρξη διαφωνιών μεταξύ τους, η μεταφορά των εταιρικών βιβλίων εκτός της έδρας της εταιρίας. Το δικαστήριο ορίζει ελεύθερα πρόσωπα και αριθμό εκκαθαριστών, εκτός και αν ο αριθμός ορίζεται στο εταιρικό ή με απόφαση των εταίρων, οπότε είναι υποχρεωμένο να ακολουθήσει τους ορισμούς αυτούς. Δικάζει κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας.

Σύμφωνα με το άρθρο 867 ΚΠολΔ επιτρέπεται η ανάθεση και ο διορισμός διαιτητή όταν υπάρχει σπουδαίος λόγος για την αντικατάσταση του εκκαθαριστή οπότε δεν εφαρμόζεται το άρθρο 778 εδ. β ΑΚ, γιατί πρόκειται για διαφορές ιδιωτικού δικαίου. Επίσης, σπουδαίος λόγος για αντικατάσταση του εκκαθαριστή συντρέχει όταν αυτός προβάλλει εμπόδια στο έργο της εκκαθάρισης, στο οποίο οι εταίροι ή οι λοιποί εκκαθαριστές δεν θέλουν ή δεν μπορούν να συνεργαστούν μεταξύ τους. Επειδή μετά τη λύση η Ομόρρυθμη Εταιρία εξακολουθεί να υπάρχει, εφόσον αυτό απαιτείται για τις ανάγκες και το σκοπό της εκκαθάρισης, ο εκκαθαριστής έχει αντίστοιχα περιορισμένες εξουσίες για τις ίδιες ανάγκες. Έτσι, εκπροσωπεί δικαστικά και εξώδικα την εταιρία δρώντας με την εταιρική επωνυμία στην οποία προσθέτει τις λέξεις «υπό εκκαθάριση» και αναλαμβάνει την περάτωση των εκκρεμών συμβάσεων αλλά και δικών του. Είναι υπεύθυνος για την είσπραξη απαιτήσεων, ανεξάρτητα αν έγιναν πριν ή μετά τη λύση της εταιρίας καθώς και για την διεκπεραίωση των εργασιών της εκκαθάρισης. Αν οι εκκαθαριστές είναι περισσότεροι του ενός πρέπει να δρουν συλλογικά. Κατ' εξαίρεση, καθένας μπορεί να ενεργεί μόνος του, αν πρόκειται για επείγον μέτρο από την παράληψη του οποίου απειλείται σοβαρή ζημία της εταιρίας⁶¹.

⁵⁸ Άρθρο 786 ΚΠολΔ

⁵⁹ Άρθρο 739, 741-781 ΚΠολΔ

⁶⁰ Άρθρα 682 επ. ΚΠολΔ

⁶¹ Βλ. Σκαλίδης Λευτέρης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Ε' Έκδοση 2000, σελ. 142

2.16.2 Αμοιβή εκκαθαριστή και εργασίες εκκαθάρισης

Ο εκκαθαριστής της εταιρίας έχει δικαίωμα να λάβει αμοιβή που ορίζεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της εταιρίας, το οποίο δικάζει κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 677-681 ΚΠολΔ. Για τον καθορισμό της αμοιβής λαμβάνεται υπόψη η εργασία του εκκαθαριστή, ο χρόνος απασχόλησης και οι ειδικές περιστάσεις της συγκεκριμένης εκκαθάρισης. Δεν υποχρεούται το δικαστήριο να αποτιμήσει χωριστά καθεμία από τις προηγούμενες πράξεις. Ο ίδιος τρόπος και όχι ο Κώδικας Δικηγόρων εφαρμόζεται και για τον καθορισμό της αμοιβής του εκκαθαριστή που είναι δικηγόρος.

Οι εργασίες που γίνονται κατά το στάδιο της εκκαθάρισης της εταιρίας είναι οι εξής⁶²:

α) Απόδοση αυτούσιων ορισμένων πραγμάτων που εισφέρθηκαν κατά τη χρήση (άρθρο 799 ΑΚ).

β) Εξόφληση των εταιρικών χρεών προς τρίτους, μέχρι και των χρεών που υπάρχουν μεταξύ των εταίρων (άρθρο 780 § 1 ΑΚ).

γ) Αν η εισφορά δεν συνίσταται σε χρήμα, καταβάλλεται η αξία του αντικειμένου της κατά το χρόνο της πραγματοποίησής της (άρθρο 780 § 2 ΑΚ). Αν η εισφορά συνίσταται σε εργασία ή σε χρήση πράγματος δεν αποδίδεται (άρθρο 780 § 3 ΑΚ).

δ) Η εταιρική περιουσία μετατρέπεται σε χρήμα, εφόσον αυτό απαιτείται για την εξόφληση των εταιρικών χρεών και για την απόδοση των εισφορών. Η μετατροπή γίνεται κατά τις διατάξεις για την πώληση κοινού πράγματος (άρθρο 781 ΑΚ).

ε) Την εξόφληση των χρεών και την απόδοση των εισφορών ακολουθεί η διανομή της εταιρικής περιουσίας, αν τυχόν έχει απομείνει ή αλλιώς η διανομή του προϊόντος της εκκαθάρισης. Αν δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία, το προϊόν της εκκαθάρισης μοιράζεται στους εταίρους ανάλογα με τη συμμετοχή τους στα κέρδη της εταιρίας (άρθρο 782 ΑΚ).

στ) Αν η εταιρική περιουσία δεν επαρκεί για την εξόφληση των εταιρικών χρεών και την απόδοση των εισφορών, οι εταίροι είναι υποχρεωμένοι να καλύψουν το έλλειμμα κατά το λόγο συμμετοχής τους στις ζημίες (άρθρο 783 § 1 ΑΚ). Εφόσον η είσπραξη από τον εκκαθαριστή του ελλείμματος που αναλογεί σε έναν εταίρο δεν

⁶² Βλ. Σκαλίδης Λευτέρης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Ε' Έκδοση 2000, σελ. 143

είναι δυνατή, υπάρχουν γι'αυτό οι λοιποί εταίροι κατά την ίδια αναλογία (άρθρο 783 § 2 ΑΚ).

ζ) Ο εκκαθαριστής συντάσσει έκθεση, σχετικά με την δραστηριότητά του, η οποία δεν αποτελεί εμπορικό βιβλίο, ούτε ιδιωτικό έγγραφο που αποδεικνύει απαίτηση και το ύψος της απαίτησης αυτής. Έτσι, με βάση αυτή δεν μπορεί να εκδοθεί διαταγή πληρωμής. Η έκθεση αυτή συντάσσεται για λογοδοσία που έχει ο εκκαθαριστής έναντι των εταίρων.

η) Στο στάδιο της εκκαθάρισης, ο εκκαθαριστής μπορεί μόνο αυτός να ενάγει τον εταίρο που ζημίωσε την εταιρία.

θ) Μία από τις διεργασίες του εκκαθαριστή είναι και ο έλεγχος της προηγούμενης διαχείρισης.

Πρέπει να τονιστεί ότι δεν αποτελεί εργασία εκκαθάρισης η τροποποίηση του εταιρικού της Ομόρρυθμης Εταιρίας κατά το στάδιο της εκκαθάρισης και επομένως δεν είναι έγκυρη η τροποποίηση αυτή. Ωστόσο, αν γίνει τέτοια τροποποίηση σημαίνει ότι ιδρύεται νέα εταιρία με την ίδια επωνυμία.

2.16.3 Επανάληψη της εκκαθαριστικής διαδικασίας και περάτωση της εξουσίας του εκκαθαριστή

Αν μετά το στάδιο της εκκαθάρισης, διαπιστωθεί η ύπαρξη κάποιου περιουσιακού στοιχείου που δεν έχει ληφθεί υπόψη, ή εμφανιστεί άγνωστος δανειστής επαναλαμβάνεται η εκκαθαριστική διαδικασία, για το λόγο ότι δεν έχει επέλθει η ουσιαστική περάτωση⁶³. Επίσης, περάτωση της εξουσίας του εκκαθαριστή μπορεί να προκαλέσουν τα εξής γεγονότα:

α) **Ο θάνατος**, αν είναι φυσικό πρόσωπο ή η λύση αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο.

β) **Η αντικατάσταση**, η οποία γίνεται από το δικαστήριο αν υπάρχει σπουδαίος λόγος⁶⁴.

⁶³ Βλ. Σκαλίδης Λευτέρης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Ε' Έκδοση 2000, σελ. 144

⁶⁴ Άρθρο 786 § 3 του Αστικού Κώδικα

γ) **Η πτώχευση.** Στην περίπτωση αυτή οι δανειστές της εταιρίας έχουν έννομο συμφέρον να ζητήσουν από το δικαστήριο διορισμό εκκαθαριστή ακόμα και αν υπάρχει σύνδικος της πτώχευσης.

Ο συμβατικά διορισμένος εκκαθαριστής που πτώχευσε υποκαθίσταται κατά τη διαχειριστική του εξουσία στο στάδιο που ακολουθεί από το σύνδικο. Ο σύνδικος υπεισέρχεται αυτοδίκαια από το διορισμό του στο εκκαθαριστικό στάδιο και ενεργεί ως εκπρόσωπος των πιστωτών. Όταν η εκκαθάριση της εταιρίας περατωθεί δεν υποβάλλεται σε δημοσιότητα και αποτελεί πραγματικό γεγονός. Η έλλειψη δημοσιότητας δεν μπορεί να προσδιορίσει το χρονικό σημείο κατά το οποίο περατώθηκε η εκκαθάριση της εταιρίας γι' αυτό το λόγο και δημιουργεί ανασφάλεια δικαίου. Μετά την περάτωση της εκκαθάρισης, ο εκκαθαριστής οφείλει να λογοδοτήσει. Από την άλλη όμως πρέπει να αναφερθεί ότι η εκκαθάριση δεν περατώνεται οπωσδήποτε με τη λογοδοσία του εκκαθαριστή.

Κεφάλαιο 3^ο

Ανώνυμη Εταιρία (Α.Ε.)

3.1 Έννοια Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.)

Η Ανώνυμη Εταιρία είναι η **κεφαλαιουχική** εμπορική εταιρία με νομική προσωπικότητα, για τα χρέη της οποίας ευθύνεται μόνο η ίδια με την περιουσία της. Το κεφάλαιο μιας Ανώνυμης Εταιρίας διαιρείται σε ίσα τμήματα τις **μετοχές**. Όταν πρόκειται για Ανώνυμες Εταιρίες των οποίων οι μετοχές τους είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών, τα πρόσωπα των μετοχών μεταβάλλονται διαρκώς καθώς με τη μεταβίβασή τους οι μετοχές *αλλάζουν* δικαιούχο. Επίσης, η Ανώνυμη Εταιρία μπορεί να ιδρυθεί από ένα ή περισσότερα άτομα ή να καταστεί μονοπρόσωπη, με τη συγκέντρωση όλων των μετοχών σε ένα μόνο πρόσωπο⁶⁵.

3.2 Χαρακτηριστικά στοιχεία των Ανωνύμων Εταιριών (Α.Ε.)

Τα χαρακτηριστικά στοιχεία μιας Ανώνυμης Εταιρίας είναι τα εξής:

- α) Η Ανώνυμη Εταιρία έχει **νομική προσωπικότητα**.
- β) Αποκτά την εμπορική ιδιότητα με το **τυπικό σύστημα** χωρίς να απαιτείται η άσκηση εμπορική δραστηριότητας.
- γ) Για τη σύσταση της Ανώνυμης Εταιρίας απαιτείται **συμβολαιογραφικό έγγραφο, άδεια σύστασης** και η καταχώρησή της σε **ειδικό Μητρώο**.
- δ) Οι μέτοχοι δεν έχουν καμία ευθύνη για τα χρέη της εταιρίας. Η εταιρία ευθύνεται μόνη της για τις υποχρεώσεις που έχει. Οι εταιρικοί δανειστές μπορούν να ικανοποιηθούν μόνο από την εταιρική περιουσία.

⁶⁵ Βλ. Prosvasis A.E.B.E., Κώδικας Ανωνύμων Εταιριών, Εκδόσεις και Προϊόντα Πληροφορικής, 2007 σελ. 17 και Αλεξανδρίδου Δ. Ελίζα, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Κεφαλαιουχικές Εταιρίες, Β' έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα 2000, σελ. 1

ε) Είναι υποχρεωτική η συγκέντρωση κεφαλαίου. Το κεφάλαιο της Α.Ε. είναι διαιρεμένο σε ίσα τμήματα που ονομάζονται μετοχές. Οι μετοχές μπορούν να μεταβιβαστούν ελεύθερα.

στ) Δεν είναι υποχρεωτική η συμμετοχή των μετόχων στη διοίκηση της εταιρίας γιατί για το σκοπό αυτό υπάρχει το Διοικητικό Συμβούλιο.

ζ) Η διάρκειά της Ανώνυμης Εταιρίας είναι σχετικά μεγάλη, περίπου 40-50 έτη.

η) Οι μεταβολές στα πρόσωπα των μετόχων όπως για παράδειγμα ο θάνατος, η πτώχευση κλπ. δεν επιφέρουν τη λύση της Ανώνυμης Εταιρίας.

θ) Οι εταίροι της Ανώνυμης Εταιρίας καλούνται μέτοχοι και **δεν έχουν προσωπική ευθύνη για τα χρέη της εταιρίας αλλά ευθύνονται περιορισμένα** μέχρι το ποσό της εισφοράς τους στο μετοχικό κεφάλαιο.

ι) Οι αποφάσεις για τα σπουδαιότερα θέματα λαμβάνονται στη **Γενική Συνέλευση των μετόχων κατά πλειοψηφία**, ανάλογα με τη συμμετοχή του κάθε μετόχου στο εταιρικό κεφάλαιο⁶⁶.

3.3 Διαδικασία ίδρυσης Ανώνυμης Εταιρίας και περιεχόμενο καταστατικού (Α.Ε.)

Για να ιδρυθεί μια Ανώνυμη Εταιρία θα πρέπει οι ιδρυτές της να είναι τουλάχιστον δύο και να συντάξουν το καταστατικό της εταιρίας με συμβολαιογραφικό έγγραφο. Το καταστατικό μιας Α.Ε. και το περιεχόμενό του ορίζεται από το νόμο και πρέπει να περιέχει τα εξής στοιχεία⁶⁷:

α) Την επωνυμία και το σκοπό της εταιρίας.

β) Την έδρα της εταιρίας. Ως έδρα ελληνικής Ανώνυμης Εταιρίας πρέπει να ορίζεται ένας δήμος ή μια κοινότητα της Ελληνικής Επικράτειας. Στις μεγάλες πόλεις πρέπει να αναγράφεται και η ακριβής διεύθυνση.

γ) Το χρόνο διάρκειάς της.

δ) Το ύψος και ο τρόπος καταβολής του μετοχικού κεφαλαίου.

⁶⁶ Βλ. Λεβάντη Φ. Ελευθέριο, Ανώνυμες Εταιρίες, Τόμος πρώτος, Έκδοση δέκατη, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2000 σελ. 28-31

⁶⁷ Βλ. Prosvasis A.E.B.E., Κώδικας Ανωνύμων Εταιριών, Εκδόσεις και Προϊόντα Πληροφορικής, 2007 σελ. 18

ε) Το είδος των μετοχών, τον αριθμό των μετοχών, την ονομαστική τους αξία, την έκδοσή τους, τη μετατροπή των ονομαστικών μετοχών σε ανώνυμες καθώς και τον αριθμό των μετοχών κάθε κατηγορίας.

στ) Στοιχεία σχετικά με τη σύσταση, τη λειτουργία, τις αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου.

ζ) Στοιχεία σχετικά με τη σύσταση, τη λειτουργία, τις αρμοδιότητες των Γενικών Συνελεύσεων.

η) Στοιχεία σχετικά με τους ελεγκτές.

θ) Στοιχεία σχετικά με τα δικαιώματα των μετόχων.

ι) Στοιχεία σχετικά με τον ισολογισμό και τη διάθεση των κερδών.

ια) Στοιχεία σχετικά με τη λύση και την εκκαθάριση της εταιρίας.

Το καταστατικό υποβάλλεται στη Νομαρχία της έδρας της Ανώνυμης Εταιρίας μαζί με σχετική αίτηση, με την οποία οι ιδρυτές ζητούν να εγκριθεί από το Νομάρχη και να καταχωρηθεί στο **Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών (Μ.Α.Ε.)**⁶⁸, το οποίο τηρείται στην Υπηρεσία Εμπορίου της Νομαρχίας. Ο Νομάρχης ασκεί **έλεγχο νομιμότητας** πριν δώσει την τελική έγκριση. Με αυτό τον τρόπο η Α.Ε. αποκτά **νομική προσωπικότητα** με την καταχώρησή της στο Μ.Α.Ε. και την απόφαση του Νομάρχη να την εγκρίνει. Η ίδια διαδικασία ισχύει και για οποιαδήποτε **τροποποίηση του καταστατικού** της Α.Ε., η οποία για να ισχύσει πρέπει να καταχωρηθεί προηγουμένως στο Μ.Α.Ε. Στη συνέχεια, πρέπει να **δημοσιευτεί** ανακοίνωση της περίληψης του καταστατικού και της άδειας του Νομάρχη στο **Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ) – Τεύχος Ανωνύμων Εταιριών (Α.Ε.) και Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)**. Η δημοσίευση αυτή γίνεται με επιμέλεια της Νομαρχίας, ενώ τα έξοδα τα αναλαμβάνει η ίδια η εταιρία⁶⁹.

⁶⁸ Το Μ.Α.Ε. που τηρείται στις Νομαρχίες περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία: i) το βιβλίο μητρώου Ανωνύμων Εταιριών ii) τη μερίδα κάθε εταιρίας στην οποία καταχωρούνται οι πράξεις κάθε Α.Ε. που δημοσιεύονται iii) το φάκελο της κάθε εταιρίας στον οποίο φυλάσσονται όλα τα έγγραφα που αναφέρονται στην μερίδα της iv) το ευρετήριο των εταιριών στο οποίο αναγράφεται με αλφαβητική σειρά η επωνυμία κάθε εταιρίας και ο αριθμός μητρώου της.

⁶⁹ Η δημοσίευση στο Τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε. έχει δηλωτικό χαρακτήρα δηλαδή αυτό σημαίνει ότι η εταιρία έχει συσταθεί αλλά δεν μπορεί να αντιτάξει στους τρίτους τους δημοσιευμένους όρους του καταστατικού αν δεν περάσουν δεκαπέντε (15) ημέρες από τη δημοσίευση στο τεύχος.

3.4 Εταιρική επωνυμία και έδρα της Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.)

Η επωνυμία μιας Ανώνυμης Εταιρίας σχηματίζεται υποχρεωτικά από το **είδος της επιχείρησης που αυτή ασκεί**. Αυτό προκύπτει από το αντικείμενο της εταιρίας, όπως αυτό προσδιορίζεται στο καταστατικό. Επίσης, μέσα στην επωνυμία μπορεί να περιέχεται και το ονοματεπώνυμο κάποιου ιδρυτή ή κάποιου άλλου φυσικού προσώπου. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να αναγράφονται στην επωνυμία οι λέξεις **«Ανώνυμη Εταιρία»** ή σε συντομία **«Α.Ε.»**. Επιτρέπεται να περιέχονται επιπρόσθετα και ονόματα ή άλλα στοιχεία, αλλά δεν αρκεί να αναγράφονται μόνο τα ονόματα των εταίρων ή ενός από αυτούς χωρίς να αναγράφεται και το αντικείμενο της επιχείρησης. Όσο αναφορά τις διεθνείς συναλλαγές της Α.Ε. η επωνυμία της μπορεί να εκφράζεται και σε ξένη γλώσσα σε πιστή μετάφραση ή με λατινικά στοιχεία. Η επωνυμία της Α.Ε. μπορεί να αλλάξει ύστερα από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων.

Από την άλλη, έδρα της εταιρίας αποτελεί ο δήμος ή η κοινότητα της ελληνικής επικράτειας, όπου ασκείται η διοίκηση της εταιρίας. Επομένως, η έδρα της εταιρίας δεν είναι απαραίτητο να ταυτίζεται με τον τόπο στον οποίο βρίσκονται οι εγκαταστάσεις της. Η έδρα της εταιρίας είναι δυνατό να μεταφερθεί αλλού ύστερα από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων, στην οποία θα πρέπει να συμμετέχει η πλειοψηφία των μετόχων, αλλά και σε περίπτωση μεταφοράς της έδρας της εταιρίας στο εξωτερικό⁷⁰.

3.5 Μετοχικό κεφάλαιο της Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.)

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η Ανώνυμη Εταιρία είναι αμιγώς κεφαλαιουχική εταιρία και ο νόμος απαιτεί υποχρεωτικά τη συγκέντρωση μετοχικού κεφαλαίου. **Μετοχικό κεφάλαιο** ονομάζεται το χρηματικό ποσό που αναγράφεται στο καταστατικό και πρέπει να καλυφθεί κατά την ίδρυση της Α.Ε. από τους ιδρυτές της. Το μετοχικό κεφάλαιο ισούται με το άθροισμα της αξίας των εισφορών των μετόχων, ενώ η εταιρική περιουσία περιλαμβάνει τα περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν στην εταιρία. Έτσι, το μετοχικό κεφάλαιο είναι σταθερό μέγεθος ενώ η εταιρική περιουσία αποτελεί μεταβλητό μέγεθος. Αυτό σημαίνει ότι η εταιρική

⁷⁰ Βλ. Σινανιώτη – Μαρούδη Αριστέα, Εμπορικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004, σελ. 247-248

περιουσία μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της εταιρίας.

Το μετοχικό κεφάλαιο της Α.Ε. αναγράφεται λογιστικά στο **παθητικό σκέλος του ισολογισμού**. Επίσης, το κατώτατο όριο του μετοχικού κεφαλαίου μιας Α.Ε. είναι **60.000 €** και πρέπει να καταβληθεί ολοκληρωτικά κατά τη σύσταση της Α.Ε. Το κεφάλαιο διαιρείται σε ισότιμα μερίδια που λέγονται μετοχές, οι οποίες χωρίζονται σε **ονομαστικές, ανώνυμες, κοινές και προνομιούχες**. Η ονομαστική αξία κάθε μετοχής δεν μπορεί να οριστεί μικρότερη από 0,30 € και μεγαλύτερη από 30 €⁷¹.

3.5.1 Κάλυψη και καταβολή μετοχικού κεφαλαίου της Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.)

Η **κάλυψη μετοχικού κεφαλαίου** είναι η ανάληψη υποχρέωσης από τους μετόχους να καταβάλουν το μετοχικό κεφάλαιο. Η κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου της Ανώνυμης Εταιρίας πρέπει να είναι ολοσχερής και να γίνεται κατά τη σύσταση της Α.Ε. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ολοσχερή κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου είναι η περίπτωση να έχουν αναληφθεί όλες οι μετοχές της εταιρίας στο ποσό της ονομαστικής τους αξίας. Απαγορεύεται η εταιρία να εκδώσει μετοχές σε τιμή κάτω από το άρτιο. Αυτό σημαίνει ότι σε καμιά περίπτωση δεν επιτρέπεται η ανάληψη των μετοχών από τους μετόχους σε τιμή κατώτερη από ονομαστική τους αξία, διότι σε διαφορετική περίπτωση δεν θα πληρούνταν η κάλυψη του κεφαλαίου αφού το σύνολο των εισφορών θα υπολείπεται του μετοχικού κεφαλαίου. Η κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου γίνεται είτε από τους ιδρυτές είτε από το κοινό με δημόσια εγγραφή. Όταν γίνεται κάλυψη κεφαλαίου από το κοινό, θα πρέπει το μετοχικό κεφάλαιο της Α.Ε. να είναι τουλάχιστον 300.000 € και θα πρέπει να καταβληθεί ολόκληρο κατά τη σύσταση της Α.Ε.⁷².

Η **καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου** είναι η εκπλήρωση της υποχρέωσης καταβολής της αξίας των μετοχών, που αναλήφθηκαν από τους μετόχους. Σε αντίθεση με την κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου, η καταβολή δεν αποτελεί συστατικό όρο ίδρυσης της εταιρίας, επειδή μπορεί να πραγματοποιηθεί καταβολή του κεφαλαίου και μετά τη σύσταση της εταιρίας. Παρόλα αυτά, ο τρόπος καταβολής

⁷¹ Βλ. Σινανιώτη – Μαρουδή Αριστέα, Εμπορικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004, σελ. 261-262

⁷² Βλ. Σινανιώτη – Μαρουδή Αριστέα, Εμπορικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004, σελ. 267-268

του κεφαλαίου θα πρέπει να προβλέπεται στο καταστατικό της Α.Ε. Σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 12 του Αστικού Κώδικα η καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου διακρίνεται σε **άμεση καταβολή** και σε **μερική καταβολή** κεφαλαίου. Με τον όρο **άμεση καταβολή** εννοούμε τη καταβολή μέσα στο πρώτο δίμηνο από τη σύσταση της Ανώνυμης Εταιρίας, για την οποία υπάρχει αντίστοιχη πρόβλεψη στο καταστατικό. Με τον όρο **μερική καταβολή** μετοχικού κεφαλαίου εννοούμε τη καταβολή κατά τη σύσταση της εταιρίας καθώς και την καταβολή σε κάθε αύξηση του κεφαλαίου της, την καταβολή τμήματος της ονομαστικής αξίας της μετοχής με ταυτόχρονη ανάληψη από κάθε μέτοχο, της υποχρέωσης για καταβολή της υπόλοιπης αξίας της μετοχής σύμφωνα πάντα με τις διατάξεις του καταστατικού. Τέλος, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω το κατώτατο όριο του μετοχικού κεφαλαίου της Ανώνυμης Εταιρίας πρέπει να είναι 60.000 € και πρέπει να καταβληθεί ολοσχερώς κατά τη σύσταση της εταιρίας.

3.6 Ελαττωματική ίδρυση Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.)

Η διάταξη για την ελαττωματική ίδρυση Ανώνυμης Εταιρίας αναφέρεται στις Ανώνυμες Εταιρίες που έχουν ήδη καταχωρηθεί στο Μ.Α.Ε. (Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών)⁷³. Η Ανώνυμη Εταιρία κηρύσσεται άκυρη από το νόμο στις εξής περιπτώσεις⁷⁴:

α) Όταν το καταστατικό δεν έχει συνταχθεί με συμβολαιογραφικό έγγραφο ή δεν έχει δοθεί έγκριση και άδεια συστάσεως από τη διοίκηση.

β) Όταν το καταστατικό δεν περιέχει διατάξεις σχετικά με την εταιρική επωνυμία και το σκοπό της εταιρίας ή όταν ο σκοπός της εταιρίας είναι παράνομος.

γ) Όταν δεν περιέχονται διατάξεις στο καταστατικό σχετικά με το ύψος του μετοχικού κεφαλαίου ή όταν το μετοχικό κεφάλαιο ορίζεται κάτω από το ελάχιστο όριο.

δ) Όταν ο αριθμός των ιδρυτών είναι κατώτερος από δύο ή όλοι οι ιδρυτές ήταν ανίκανοι για δικαιοπραξία κατά τη σύναψη του καταστατικού.

Όταν ισχύει μια από τις παραπάνω περιπτώσεις ακυρότητας, η εταιρία δεν θεωρείται αυτοδικαίως άκυρη, αλλά μπορεί να κηρυχθεί άκυρη οποτεδήποτε από το

⁷³ Άρθρο 4α του Ν.2190/20

⁷⁴ Βλ. Σινανιώτη – Μαρούδη Αριστέα, Εμπορικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004, σελ. 252-253

Δικαστήριο, ύστερα από αγωγή όποιου έχει έννομο συμφέρον. Η ακυρότητα που θα κηρύξει το Δικαστήριο δεν έχει αναδρομική ενέργεια, δηλαδή ισχύει μόνο για το μέλλον και γ' αυτό οι συναλλαγές που έγιναν στο όνομα της Ανώνυμης Εταιρίας μέχρι τότε είναι νόμιμες και ισχύουν.

3.7 Όργανα της Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.)

1) Γενική Συνέλευση των Μετόχων

Η Γενική Συνέλευση αποτελεί το **ανώτατο όργανο** της Ανώνυμης Εταιρίας, το οποίο διαμορφώνει τη βούληση της Α.Ε. και στο οποίο δικαίωμα συμμετοχής έχουν όλοι οι μέτοχοι. Είναι **εσωτερικό όργανο**, δηλαδή δεν εκπροσωπεί την εταιρία στις σχέσεις της με τους τρίτους και αποτελεί το δεύτερο **συλλογικό όργανο** της Α.Ε. μετά το Διοικητικό Συμβούλιο.

Ως ανώτατο όργανο η Γενική Συνέλευση αποφασίζει για κάθε τροποποίηση του καταστατικού όπως για παράδειγμα η αύξηση ή η μείωση του μετοχικού κεφαλαίου, ο μετασχηματισμός της Ανώνυμης Εταιρίας σε εταιρία άλλου τύπου, η συγχώνευση Ανωνύμων Εταιριών, η πρόωρη λύση της εταιρίας κλπ. Επίσης, η Γενική Συνέλευση αποφασίζει για τη συγκρότηση των υπολοίπων οργάνων της εταιρίας, δηλαδή είναι αρμόδια για την εκλογή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των Ελεγκτών καθώς και την ανάκλησή τους, όπως επίσης και για την εκλογή των εκκαθαριστών. Είναι η μόνη αρμόδια για να αποφασίζει την έγκριση του ισολογισμού και την απαλλαγή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των Ελεγκτών από κάθε ευθύνη αποζημίωσης. Επιπρόσθετα, η Γενική Συνέλευση πρέπει να λάβει απόφαση για την έγερση της εταιρικής αγωγής κατά των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, όταν αυτοί ζημίωσαν την εταιρία κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Μια άλλη αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης είναι η έκδοση ομολογιακού δανείου. Μπορεί να αποφασίζει για τη χάραξη της οικονομικής πολιτικής και των εμπορικών κατευθύνσεων της εταιρίας. Τέλος, η ίδια η Γενική Συνέλευση μπορεί με απόφασή της να αποξενώνεται από ορισμένες εξουσίες της και να τις αναθέτει σε άλλα όργανα⁷⁵.

⁷⁵ Βλ. Αλεξανδρίδου Δ. Ελίζα, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Κεφαλαιουχικές Εταιρίες, Β' έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα 2000, σελ. 100-101

Ο νόμος διακρίνει τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων ανάλογα με το χρόνο συγκρότησης και τις αρμοδιότητές της σε τακτική και σε έκτακτη. **Τακτική** είναι η Γενική Συνέλευση που συγκαλείται στην έδρα της εταιρίας, υποχρεωτικά μέσα σε έξι (6) μήνες από τη λήξη κάθε εταιρικής χρήσης και αποφασίζει για τη διάθεση ετήσιων κερδών και την έγκριση του ισολογισμού. Ακόμη, είναι αρμόδια να αποφασίζει για την *απαλλαγή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των Ελεγκτών από την ευθύνη τους* όπως επίσης και για το διορισμό των ελεγκτών της επόμενης διαχειριστικής χρήσης⁷⁶. **Έκτακτη** είναι η Γενική Συνέλευση ή οποία δεν συγκαλείται σε καθορισμένα χρονικά διαστήματα. Τη συγκαλεί το Διοικητικό Συμβούλιο όταν το ζητήσει η μειοψηφία των μετόχων, που εκπροσωπεί το 1/20 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου ή όταν το ζητήσουν οι ελεγκτές.

Ανάλογα με τη σπουδαιότητα των θεμάτων για τα οποία η Γενική Συνέλευση λαμβάνει αποφάσεις, ο νόμος διακρίνει τη Γενική Συνέλευση σε *συνήθη* και σε *εξαιρετική*. **Συνήθης** είναι η Γενική Συνέλευση που αποφασίζει για θέματα λιγότερο σημαντικά, ενώ αποφασίζει και συνεδριάζει με μικρότερη απαρτία και πλειοψηφία. **Εξαιρετική** είναι η Γενική Συνέλευση που αποφασίζει για σημαντικά κυρίως θέματα, όπως για θέματα τροποποίησης του καταστατικού γι'αυτό και ονομάζεται και **καταστατική Γενική Συνέλευση**. Η εξαιρετική Γενική Συνέλευση συνεδριάζει με αυξημένα ποσοστά απαρτίας και πλειοψηφίας.

Ανάλογα αν θα συνέλθει με την πρώτη ή με τη δεύτερη πρόσκληση η Γενική Συνέλευση διακρίνεται σε *αρχική*, σε *επαναληπτική* και σε *καθολική*. **Αρχική** είναι αυτή που συνέρχεται μετά από την πρώτη πρόσκληση ενώ **επαναληπτική** είναι αυτή που συνέρχεται μετά από νέα πρόσκληση, αφού έχει ματαιωθεί η αρχική πρόσκληση λόγω έλλειψης απαρτίας. **Καθολική** Γενική Συνέλευση είναι όταν παρευρίσκονται σε αυτή μέτοχοι που εκπροσωπούν το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου. Σ'αυτή την περίπτωση δεν χρειάζεται πρόσκληση, αφού όλοι είναι παρόντες κατά την πραγματοποίηση αυτής της Γενικής Συνέλευσης και στη λήψη των αποφάσεων.

Τέλος, ανάλογα με τα συμμετέχοντα πρόσωπα, η Γενική Συνέλευση διακρίνεται σε Γενική Συνέλευση των Μετόχων και σε ιδιαίτερη Γενική Συνέλευση των Προνομιούχων Μετόχων. Στη **Γενική Συνέλευση των Μετόχων** συμμετέχουν όλοι οι μέτοχοι και ψηφίζουν, εφόσον βέβαια έχουν δικαίωμα ψήφου. Το δικαίωμα

⁷⁶ Άρθρο 36 § 2 του Ν.2190/20

αυτό μπορεί να το στερούνται οι μέτοχοι με προνομιούχες μετοχές⁷⁷. Στην **ιδιαίτερη Γενική Συνέλευση των Προνομιούχων Μετόχων** λαμβάνουν μέρος μόνο οι προνομιούχοι μέτοχοι. Η σύγκληση της συνέλευσης αυτής γίνεται όταν πρόκειται να καταργηθούν ή να περιοριστούν τα προνόμια των προνομιούχων μετόχων όπως για παράδειγμα η απόληψη του πρώτου μερίσματος ή η επιστροφή της εισφοράς. Έτσι, για να ληφθεί απόφαση και να εγκριθεί η κατάργηση των προνομίων των προνομιούχων μετόχων απαιτείται πλειοψηφία των 3/4 του εκπροσωπούμενου στη Γενική Συνέλευση μετοχικού κεφαλαίου⁷⁸.

2) Διοικητικό Συμβούλιο

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι το **συλλογικό όργανο** στο οποίο ανήκει η διαχείριση και η εκπροσώπηση της εταιρίας. Δηλαδή, το Διοικητικό Συμβούλιο δεσμεύει με τις αποφάσεις του το νομικό πρόσωπο της εταιρίας επειδή στις Ανώνυμες Εταιρίες δεν έχει εφαρμογή ο κανόνας τις ατομικής εκπροσώπησης και διαχείρισης όπως στις προσωπικές εταιρίες⁷⁹.

Όσο αναφορά την εκλογή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου πρέπει να έχει τουλάχιστον τρία (3) μέλη. Η εκλογή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου είναι αποκλειστική αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης η οποία αποφασίζει με απαρτία και πλειοψηφία. Ο νόμος όμως επιτρέπει κάποια μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου να εκλέγονται από τους μετόχους. Επίσης, κατά την ίδρυση της Α.Ε. το καταστατικό ορίζει το 1^ο Διοικητικό Συμβούλιο μέχρι την 1^η έκτακτη Γενική Συνέλευση που θα ορίσει το οριστικό Διοικητικό Συμβούλιο. Αν υπάρχει πρόβλεψη στο καταστατικό μπορεί το Διοικητικό Συμβούλιο να εκλέξει προσωρινό μέλος ή μέλη σε αντικατάσταση κάποιου μέλους που παραιτήθηκε ή απεβίωσε και η θητεία του προσωρινού μέλους θα διαρκέσει μέχρι την επόμενη Γενική Συνέλευση. Σε περίπτωση έλλειψης μέλους ή σύγκρουσης συμφερόντων, το Μονομελές Πρωτοδικείο θα διορίσει προσωρινό Διοικητικό Συμβούλιο⁸⁰.

⁷⁷ Άρθρο 3 § 4 του Ν.2190/20

⁷⁸ Βλ. Αλεξανδρίδου Δ. Ελίζα, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Κεφαλαιουχικές Εταιρίες, Β' έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα 2000, σελ. 102-104

⁷⁹ Βλ. Αλεξανδρίδου Δ. Ελίζα, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Κεφαλαιουχικές Εταιρίες, Β' έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα 2000, σελ. 70-72

⁸⁰ Άρθρο 69 του Αστικού Κώδικα

Ο διορισμός και η παύση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Α.Ε. πρέπει να έχουν την προβλεπόμενη δημοσιότητα από το νόμο. Απαιτείται καταχώρηση στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών και δημοσίευση ανακοίνωσης στο τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε. με τα ονόματα των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, το επάγγελμα, τον τόπο κατοικίας, τη διεύθυνση κλπ. Η δημοσιότητα δεν έχει συστατικό χαρακτήρα αλλά είναι πολύ σημαντική για τους τρίτους. Αυτό σημαίνει, ότι με την τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας καλύπτονται τυχόν ελαττώματα στο διορισμό των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, ώστε η εταιρία να μην μπορεί να αντιτάξει τα ελαττώματα αυτά στους τρίτους. Δεσμεύεται με αυτό τον τρόπο η εταιρία από τις ενέργειες των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Επομένως, η τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας είναι προς το συμφέρον της εταιρίας, γιατί μόνο αν έχουν δημοσιευτεί τα στοιχεία αυτά μπορεί να τα αντιτάξει στους τρίτους. Σε αντίθετη περίπτωση, δηλαδή αν δεν έχουν δημοσιευτεί, μόνο οι τρίτοι μπορούν να τα επικαλεστούν⁸¹.

Το Διοικητικό Συμβούλιο όπως αναφέρθηκε και παραπάνω είναι συλλογικό όργανο και τα μέλη που το πλαισιώνουν δεν επιτρέπεται να είναι λιγότερα από τρία (3). Για να υπάρξει έγκυρη απόφαση από το Διοικητικό Συμβούλιο θα πρέπει να συνεδριάζει με νόμιμη σύνθεση και να προβλέπει ο νόμος ή το καταστατικό **απαρτία και πλειοψηφία των μετόχων**. Έτσι, οι αποφάσεις λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων συμβούλων εκτός και αν το καταστατικό προβλέπει μεγαλύτερη πλειοψηφία⁸². Αξίζει να σημειωθεί, ότι σε περίπτωση ισοψηφίας δεν υπερισχύει η ψήφος του προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου. Οποιαδήποτε απόφαση και αν ληφθεί από το συμβούλιο είναι άκυρη εάν δεν έχουν τηρηθεί οι προϋποθέσεις απαρτίας και πλειοψηφίας.

Σύμφωνα με το άρθρο 22 § 1 το Διοικητικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο να αποφασίζει για κάθε πράξη που αφορά τη διοίκηση της εταιρίας, τη διαχείριση της περιουσίας της και στόχο έχει να επιτευχθεί ο σκοπός της εταιρίας. Γι' αυτό το λόγο, το Διοικητικό Συμβούλιο ενεργεί κατά τη διοίκηση και κατά την εκπροσώπηση της εταιρίας συλλογικά. Δεν πρέπει να παραληφθεί, ότι τα μέλη του Διοικητικού

⁸¹ Βλ. Αλεξανδρίδου Δ. Ελίζα, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Κεφαλαιουχικές Εταιρίες, Β' έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα 2000, σελ. 73

⁸² Αυτό συμβαίνει στην περίπτωση αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, εφόσον υπάρξει ειδική πρόβλεψη στο καταστατικό. Τότε η απόφαση πρέπει να ληφθεί με πλειοψηφία των 2/3 των μελών του.

Συμβουλίου έχουν υποχρέωση να διαχειρίζονται κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο της περιουσία της Ανώνυμης Εταιρίας, ως ξένη περιουσία και έχουν υποχρέωση πίστης. Δηλαδή, οφείλουν τα μέλη να προβαίνουν σε ενέργειες που προωθούν τα συμφέροντα της εταιρίας και να παραλείπουν ενέργειες που ενδεχομένως να την βλάψουν. Έχουν ακόμη υποχρέωση να απέχουν από την άσκηση ανταγωνισμού κατά της εταιρίας⁸³. Με άλλα λόγια, αυτό σημαίνει ότι δεν μπορούν να συμμετέχουν ως ομόρρυθμοι εταίροι σε μια Ομόρρυθμη Εταιρία ή σε μια Ετερόρρυθμη Εταιρία που έχουν τον ίδιο σκοπό, εκτός και αν έχουν πάρει προηγουμένως άδεια από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων.

Εν κατακλείδι, ο χρόνος θητείας δεν είναι υποχρεωτικά ο ίδιος για όλα τα μέλη αλλά δεν μπορεί να υπερβαίνει τα έξι (6) έτη. Επιτρέπεται όμως η επανεκλογή κάποιου από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου. Ο θάνατος, η ανικανότητα για δικαιοπραξία από το μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, η παραίτηση κάποιου μέλους ή και η ανάκλησή του με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, που λαμβάνεται με απαρτία και πλειοψηφία, είναι λόγοι για τον οριστική λήξη της θητείας τους.

3) Ελεγκτές

Το τρίτο όργανο της Ανώνυμης Εταιρίας που προβλέπει ο νόμος είναι οι Ελεγκτές. Έργο των Ελεγκτών είναι να παρακολουθούν τη λογιστική και διαχειριστική κατάσταση της εταιρίας κατά τη διάρκεια της εταιρικής χρήσης. Ο έλεγχος που γίνεται από τους ελεγκτές διακρίνεται σε τακτικό και έκτακτο έλεγχο. Ο **τακτικός έλεγχος** ασκείται από τους Ελεγκτές οι οποίοι διορίζονται πάντα με απόφαση της τακτικής Γενικής Συνέλευσης και αποτελούν ειδικό και ανεξάρτητο όργανο της εταιρίας. Η Γενική Συνέλευση επιτρέπεται να επαναδιορίζει τους ίδιους Τακτικούς Ελεγκτές, όχι όμως για περισσότερο από πέντε (5) εταιρικές χρήσεις. Επίσης, δεν επιτρέπεται να οριστούν ως Ελεγκτές της Ανώνυμης Εταιρίας ιδρυτές, μέτοχοι ή μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή συγγενείς μέχρι 2^{ου} βαθμού. Ο **έκτακτος έλεγχος** της εταιρίας διενεργείται ύστερα από αίτημα της μειοψηφίας των μετόχων και επιχειρείται από τα πρόσωπα που θα διορίσει γι' αυτό το σκοπό το

⁸³ Η άσκηση ανταγωνιστικών πράξεων χωρίς την άδεια της Γενικής Συνέλευσης, μπορεί να θεωρηθεί λόγος διορισμού προσωρινής διοίκησης λόγω σύγκρουσης συμφερόντων.

Δικαστήριο. Ο έκτακτος έλεγχος ονομάζεται και διαχειριστικός έλεγχος και ασκείται μόνο σε ειδικές και συγκεκριμένες περιπτώσεις⁸⁴.

3.8 Αύξηση και μείωση μετοχικού κεφαλαίου στην Ανώνυμη Εταιρία (Α.Ε.)

Το μετοχικό κεφάλαιο των Ανωνύμων Εταιριών δεν παραμένει σταθερό σε όλη τη διάρκεια της λειτουργίας της εταιρίας αλλά αυξομειώνεται. **Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου** γίνεται με κεφαλαιοποίηση των διαφορών αναπροσαρμογής των παγίων περιουσιακών στοιχείων αλλά και λόγω εισαγωγής της εταιρίας στο χρηματιστήριο. Οι μέτοχοι της εταιρίας μπορούν να αποφασίζουν αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου είτε σε είδος είτε σε χρήμα, προκειμένου η εταιρία να αυξήσει την καθαρή της θέση ώστε να έχει τη δυνατότητα να κάνει μεγαλύτερες επενδύσεις και να παρουσιάζει μεγάλη οικονομική ευρωστία. Μπορεί επίσης να γίνει αύξηση μετοχικού κεφαλαίου με κεφαλαιοποίηση κερδών χρήσης. Η **αύξηση** μπορεί να είναι **πραγματική** όταν γίνεται εισφορά σε είδος ή σε χρήμα αλλά μπορεί να είναι και **ονομαστική** όταν δεν υπάρχουν εισφορές όπως στην περίπτωση αναπροσαρμογής των παγίων περιουσιακών στοιχείων. Υπάρχει και μια άλλη περίπτωση αύξησης μετοχικού κεφαλαίου στην οποία είναι δυνατή η έκδοση ομολογιακού δανείου μετατρέψιμου σε μετοχές, ενώ το ύψος του δεν πρέπει να ξεπερνά το μισό του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου⁸⁵.

Από την άλλη πλευρά, **πραγματική μείωση** κεφαλαίου πραγματοποιείται στην περίπτωση που υπάρχει πλεονάζον κεφάλαιο, για το οποίο αποφασίζεται η επιστροφή του στους μετόχους. **Ονομαστική μείωση**⁸⁶ κεφαλαίου πραγματοποιείται στην περίπτωση που η καθαρή θέση της εταιρίας έχει μειωθεί, λόγω εμφάνισης ζημιών προκειμένου να γίνει απόσβεση αυτών. Με την ονομαστική μείωση του μετοχικού κεφαλαίου η εταιρία επιτυγχάνει την οικονομική της εξυγίανση. Ένας από τους τρόπους μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου είναι η μείωση της ονομαστικής

⁸⁴ Βλ. Σινανιώτη – Μαρούδη Αριστέα, Εμπορικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004, σελ. 344-345

⁸⁵ Βλ. Νεγκάκης Ι. Χρήστος, Λογιστική Εταιριών, Εκδόσεις Σοφία, Θεσσαλονίκη 2006, σελ. 321-322

⁸⁶ Με την ονομαστική μείωση του κεφαλαίου δίνεται η δυνατότητα λήψης μερίσματος από τους μετόχους σε μελλοντικά κέρδη της εταιρίας, τα οποία δεν χρειάζονται να διατεθούν για την κάλυψη της ζημίας.

αξίας των μετοχών. Στην περίπτωση αυτή, διατηρείται ίδιος ο αριθμός των μετοχών με βασική προϋπόθεση η ονομαστική αξία της μετοχής να μην οριστεί κάτω 0,30 €. Μείωση κεφαλαίου μπορεί να επέλθει εάν μειωθεί ο αριθμός των μετοχών. Δηλαδή περιορίζεται ο αριθμός των μετοχών που κατέχει ο κάθε μέτοχος με αποτέλεσμα να μείνουν αδιάθετες μετοχές και να αλλάξει έτσι η σύνθεση του μετοχικού κεφαλαίου. Τέλος, μείωση κεφαλαίου μπορεί να πραγματοποιηθεί με αγορά μετοχών και στη συνέχεια να ακυρωθούν. Στην περίπτωση αυτή, η Γενική Συνέλευση προσδιορίζει την τιμή και τον τρόπο εξαγοράς των μετοχών οι οποίες μετά την αγορά τους ακυρώνονται αμέσως⁸⁷.

3.9 Δικαιώματα και υποχρεώσεις των μετόχων της Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.)

Τα δικαιώματα των μετόχων διακρίνονται σε δύο βασικές κατηγορίες: στα **δικαιώματα διοικητικής φύσεως** και στα **δικαιώματα περιουσιακής φύσεως**. Όσο αναφορά τα δικαιώματα διοικητικής φύσεως το πιο σημαντικό είναι το **δικαίωμα ψήφου** που παρέχεται στους μετόχους της εταιρίας. Με το δικαίωμα αυτό ο κάθε μέτοχος μπορεί να μετάσχει νόμιμα και ισότιμα με τους άλλους μετόχους στη Γενική Συνέλευση. Κάθε μετοχή παρέχει δικαίωμα ψήφου⁸⁸ και το δικαίωμα αυτό είναι αναφαίρετο. Αυτό σημαίνει ότι ούτε το καταστατικό ούτε καμιά απόφαση της γενικής Συνέλευσης μπορεί να στερήσει τη συμμετοχή του μετόχου στη Γενική Συνέλευση. Επιπρόσθετα, οι μέτοχοι έχουν το **δικαίωμα της μειοψηφίας** με το οποίο επιδιώκεται να δοθεί η δυνατότητα στους μετόχους της μειοψηφίας να ελέγξουν την πλειοψηφία, η οποία ελέγχει και τη διοίκηση της εταιρίας. Πολλές φορές όμως τα δικαιώματα μειοψηφίας ασκούνται καταχρηστικά με αποτέλεσμα να βλάπτονται τα συμφέροντα της εταιρίας. Για το λόγο αυτό ο νόμος απαιτεί την κατοχή από τον μέτοχο ή τους μετόχους που ασκούν τα δικαιώματα αυτά ενός ποσοστού μετοχών. Έτσι, τα δικαιώματα μειοψηφίας διακρίνονται σε αυτά που παρέχονται στη «μικρή μειοψηφία» και στα δικαιώματα «μεγάλης μειοψηφίας». Για τα δικαιώματα της «μικρής μειοψηφίας» οι μέτοχοι πρέπει να διαθέτουν μετοχές, οι οποίες να ανέρχονται στο 1/20 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου ενώ για τα

⁸⁷ Βλ. Νεγκάκης Ι. Χρήστος, Λογιστική Εταιριών, Εκδόσεις Σοφία, Θεσσαλονίκη 2006, σελ. 338-339

⁸⁸ Άρθρο 30 παράγραφος 1 εδ. α' του Ν.2190/20

δικαιώματα «μεγάλης μειοψηφίας» οι ενδιαφερόμενοι μέτοχοι πρέπει να διαθέτουν το 1/3 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου⁸⁹.

Το **δικαίωμα στα κέρδη** είναι ένα από σημαντικότερα περιουσιακά δικαιώματα, με το οποίο κάθε μέτοχος έχει δικαίωμα συμμετοχής επί των κερδών με βάση το ποσοστό που του αναλογεί σε κάθε εταιρική χρήση. Το δικαίωμα στα κέρδη⁹⁰ μπορεί να ασκηθεί μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων για την έγκριση του ισολογισμού της εταιρίας και τη διάθεση των ετήσιων κερδών. Ένα άλλο εξίσου σημαντικό περιουσιακό δικαίωμα είναι το **δικαίωμα στο προϊόν εκκαθάρισης** σύμφωνα με το οποίο οι μέτοχοι μετά τη λύση της εταιρίας μπορούν να απαιτήσουν την καταβολή του προϊόντος της εκκαθάρισης με βάση την ονομαστική αξία των μετοχών τους. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να μεταβιβαστεί ελεύθερα. Ακόμη, οι μέτοχοι έχουν το **δικαίωμα της ελεύθερης μεταβίβασης των μετοχών** και το **δικαίωμα προτίμησης**. Σε κάθε περίπτωση αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας, που δεν γίνεται με εισφορά σε είδος ή έκδοσης ομολογίων με δικαίωμα μετατροπής τους σε μετοχές, παρέχεται δικαίωμα προτίμησης σε ολόκληρο το νέο κεφάλαιο ή το ομολογιακό δάνειο στους μετόχους της εταιρίας, ανάλογα με τη συμμετοχή τους στο υφιστάμενο μετοχικό κεφάλαιο. Σε περίπτωση αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας με μετοχές μιας μόνο από τις κατηγορίες μετοχών που έχει εκδώσει η εταιρία, το δικαίωμα προτίμησης παρέχεται στους μετόχους της άλλης κατηγορίας μόνο μετά τη μη άσκηση του δικαιώματος από τους μετόχους της κατηγορίας στην οποία ανήκουν οι νέες μετοχές. Το δικαίωμα προτίμησης μπορεί να περιορισθεί ή να καταργηθεί⁹¹ με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων η οποία λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία και απαρτία⁹².

Ωστόσο, οι μέτοχοι μιας Ανώνυμης Εταιρίας εκτός από δικαιώματα έχουν και υποχρεώσεις. Η πιο σημαντική είναι η **υποχρέωση καταβολής της εισφοράς τους**. Η υποχρέωση αυτή δεν μπορεί να μεταβιβαστεί αλλά και κανένας μέτοχος δεν μπορεί να παραιτηθεί ή να αποκλεισθεί από την καταβολή της εισφοράς του προς την εταιρία⁹³. Τέλος, οι μέτοχοι έχουν και **υποχρέωση πίστωσης** απέναντι στην εταιρία η

⁸⁹ Βλ. Σινανιώτη – Μαρούδη Αριστέα, Εμπορικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004, σελ. 407

⁹⁰ Άρθρο 34 παράγραφος 1 περ. γ' και δ' του Ν.2190/20

⁹¹ Άρθρο 13 παράγραφος 10 του Ν.2190/20

⁹² Άρθρο 29 παράγραφος 3 & 4 & 31 παράγραφος 2 του Ν.2190/20

⁹³ Εξαίρεση και απαλλαγή μετόχου από την καταβολή της εισφοράς του προς την εταιρία υφίσταται μόνο στην περίπτωση μείωσης μετοχικού κεφαλαίου.

οποία διαφοροποιείται ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής του κάθε μετόχου στο μετοχικό κεφάλαιο⁹⁴.

3.10 Λύση της Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.)

Η λύση της Ανώνυμης Εταιρίας μπορεί να γίνει είτε με βούληση της ίδιας της εταιρίας ή σε ορισμένες περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος⁹⁵. Η λύση της Ανώνυμης Εταιρίας συνεπάγεται μεταβολή του σκοπού της. Από τη στιγμή που η εταιρία θα λυθεί βρίσκεται αυτοδικαίως σε εκκαθάριση. Θα πρέπει να τονιστεί, ότι δεν επιφέρεται καμία μεταβολή στη νομική προσωπικότητα της εταιρίας. Αντίθετα, η Ανώνυμη Εταιρία συνεχίζεται να υφίσταται ως νομικό πρόσωπο μέχρι την περάτωση της εκκαθάρισης. Επιπρόσθετα, η λύση της υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας⁹⁶. Επίσης, σε κάθε έντυπο της εταιρίας πρέπει να αναφέρεται ρητά το ότι αυτή έχει τεθεί σε εκκαθάριση. Σύμφωνα με το άρθρο 483 ΚΠολΔ, έχει τη δυνατότητα η Ανώνυμη Εταιρία σε περίπτωση που λυθεί να επιδικασθεί η εταιρική επιχείρηση υπέρ των αντιστοίχως αιτούντων μετόχων, αφού πρώτα περατωθεί το στάδιο της εκκαθάρισης και έχουν ικανοποιηθεί οι εταιρικοί δανειστές⁹⁷.

3.11 Λόγοι λύσης Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.)

1) Η πάροδος του χρόνου διάρκειας της εταιρίας.

Συγκεκριμένα, η Ανώνυμη Εταιρία λύεται με την πάροδο του χρόνου διάρκειας που προβλέπει το καταστατικό, δεδομένου ότι οι Ανώνυμες Εταιρίες ιδρύονται πάντοτε για ορισμένο χρόνο⁹⁸. Ωστόσο, η καταστατική Γενική Συνέλευση, δηλαδή η συνέλευση που συγκεντρώνει αυξημένα ποσοστά απαρτίας και πλειοψηφίας, μπορεί να αποφασίσει την παράταση της εταιρείας με συναφή τροποποίηση του καταστατικού της. Εντούτοις αποκλείεται η σιωπηρή παράταση της

⁹⁴ Βλ. Σινανιώτη – Μαρούδη Αριστέα, Εμπορικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004, σελ. 380

⁹⁵ Άρθρα 47 & 47α του Ν.2190/20

⁹⁶ Άρθρο 7β του Ν.2190/20

⁹⁷ Παπαγιάννης Μεν. Ιωάννης, Δίκαιο Ανωνύμων Εταιριών, Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 1997, σελ. 619

⁹⁸ Άρθρο 47α § 1α

εταιρείας, με αποτέλεσμα μετά την πάροδο του χρόνου διάρκειάς της η εταιρεία να τελεί αυτομάτως υπό εκκαθάριση ακόμη και αν συνεχίζεται η δραστηριότητά της.

2) Λύση της εταιρίας με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης.

Η λύση της Ανώνυμης Εταιρίας επέρχεται, σε περίπτωση που η Γενική Συνέλευση των μετόχων πάρει απόφαση να διαλυθεί η εταιρία. Θα πρέπει να υπάρχει απαρτία και πλειοψηφία των μετόχων ώστε να ληφθεί η απόφαση αυτή σύμφωνα με το άρθρο 29 § 3 και το άρθρο 31 § 2 και να τροποποιηθεί η σχετική διάταξη του καταστατικού⁹⁹. Επίσης, ειδική πρόβλεψη κάνει ο νόμος στην περίπτωση κατά την οποία το καθαρό ενεργητικό της εταιρίας γίνει κατώτερο από το 1/2 του μετοχικού κεφαλαίου. Τότε το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται μέσα σε έξι (6) μήνες από τη λήξη της εταιρικής χρήσης να συγκαλέσει τη Γενική Συνέλευση, η οποία πρέπει να αποφασίσει τη λύση της εταιρίας. Η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης πρέπει να εγκριθεί από τη Διοίκηση και στη συνέχεια να δημοσιευτεί¹⁰⁰.

3) Πτώχευση της εταιρίας.

Σε περίπτωση που η Ανώνυμη Εταιρία πτωχεύσει τότε επέρχεται και η λύση της εταιρίας. Η λύση επέρχεται κατά την ημέρα έκδοσης της δικαστικής απόφασης με την οποία επέρχεται η κήρυξη της εταιρίας σε πτώχευση¹⁰¹. Ο νόμος ορίζει ρητά ότι δεν αποτελεί λόγο λύσης της Ανώνυμης Εταιρίας, η συγκέντρωση όλων των μετοχών στα χέρια ενός μετόχου¹⁰². Έτσι, είναι δυνατόν να υφίσταται μια Ανώνυμη Εταιρία και όταν έχει μόνο έναν μέτοχο (Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρία). Η λύση της Ανώνυμης Εταιρίας πρέπει να υποβληθεί στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β. Μετά τη λύση της εταιρίας, η Ανώνυμη Εταιρία τίθεται σε εκκαθάριση. Εξαίρεση αποτελεί η περίπτωση που η λύση της εταιρίας επήλθε λόγω πτώχευσης, οπότε την εκκαθάριση αντικαθιστά η πτωχευτική διαδικασία. Με άλλα λόγια λοιπόν, η λύση της Ανώνυμης Εταιρίας δεν έχει ως έννομη συνέπεια την άμεση εξαφάνιση της εταιρίας και της νομικής της προσωπικότητας. Αντίθετα, εξακολουθεί να υπάρχει αλλά λειτουργεί μόνο για τις ανάγκες της εκκαθάρισης.

⁹⁹ Άρθρο 47α § 1β

¹⁰⁰ Βλ. Αλεξανδρίδου Δ. Ελίζα, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών (Κεφαλαιουχικές Εταιρίες), Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 2000 σελ. 225-226

¹⁰¹ Άρθρο 47α § 1γ

¹⁰² Άρθρο 47α § 2

4) Λύση της εταιρίας με δικαστική απόφαση μετά από αίτηση του έχοντος έννομο συμφέρον.

Η Ανώνυμη Εταιρία μπορεί να λυθεί με δικαστική απόφαση μετά από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον εάν¹⁰³: i) κατά τη σύσταση της εταιρίας δεν έχει καταβληθεί το κεφάλαιο, ολικά ή μερικά, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου και του καταστατικού ii) η εταιρία δεν έχει το ελάχιστο κεφάλαιο που ορίζεται κάθε φορά από το νόμο iii) το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της εταιρίας είναι μικρότερο από το 1/10 του μετοχικού κεφαλαίου και η Γενική Συνέλευση δεν αναλαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα που προϋποθέτει το άρθρο 47.

3.12 Ανάκληση της άδειας σύστασης της Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.)

Η ανάκληση της άδειας σύστασης της Ανώνυμης Εταιρίας με απόφαση της αρμόδιας διοικητικής αρχής επιφέρει τη λύση της. Η απόφαση αυτή υπόκειται σε δημοσιότητα. Η λύση της εταιρίας επέρχεται με την καταχώρηση της απόφασης στο Μητρώο των Ανωνύμων Εταιριών. Ανάκληση της άδειας σύστασης της Ανώνυμης Εταιρίας μπορεί να γίνει για τους εξής λόγους¹⁰⁴:

α) Αν κατά τη σύσταση της εταιρίας δεν καταβλήθηκε ολικά ή μερικά το κεφάλαιο που ορίζεται από το καταστατικό. Η απόφαση για σύσταση της Ανώνυμης Εταιρίας ανακαλείται υποχρεωτικά αν μέσα σε δύο (2) μήνες από τη σύστασή της εταιρίας δεν καταβληθεί, ολικά ή μερικά, το κεφάλαιο που ορίζει το καταστατικό της ως καταβλητέο. Η σχετική αυτή διάταξη πρέπει να εφαρμόζεται αναλογικά και σε περίπτωση αύξησης μετοχικού κεφαλαίου.

β) Αν καταδικαστεί μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου ή οποιοσδήποτε άλλος που διοικεί την εταιρία, σε φυλάκιση για πράξη η οποία αφορά τη διαχείριση των εταιρικών συμφερόντων και η εταιρία δεν τον απομάκρυνε από τη διοίκηση.

γ) Σε περίπτωση που το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της εταιρίας είναι μικρότερο από το 1/10 του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου, κατά τη σύνταξη του ισολογισμού μετά την αφαίρεση του παθητικού. Για να βρεθεί αν η αξία του ενεργητικού της Ανώνυμης Εταιρίας έγινε κατώτερη από το 1/10 του

¹⁰³ Άρθρο 48 όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 56 του Ν. 3604/2007

¹⁰⁴ Βλ. Βελέντζα Ε. Γιάννη, Ανώνυμη Εταιρία, Ερμηνεία – Νομολογία Κωδικοποίηση Ν.2190/1920, ΙuS, Θεσσαλονίκη 1999, σελ. 382-385

καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, στο καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο δεν προστίθενται τα αποθεματικά που υπάρχουν. Σε αυτή την περίπτωση, η εξακρίβωση της καθαρής περιουσίας γίνεται με βάση την πραγματική αξία κατά το χρόνο που συντάσσεται ο ισολογισμός.

δ) Αν η Ανώνυμη Εταιρία δεν προχώρησε εμπρόθεσμα στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, όπως ορίζει ο νόμος. Σε περίπτωση τέτοιας ανάκλησης, οι εκκαθαριστές της εταιρικής περιουσίας διορίζονται από τη Γενική Συνέλευση, που συγκαλείται από το προηγούμενο Διοικητικό Συμβούλιο εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση σε αυτό της σχετικής απόφασης.

ε) Αν η Ανώνυμη Εταιρία παρέλειψε να υποβάλει στη Διοίκηση τους ισολογισμούς τριών (3) τουλάχιστον διαχειριστικών ετών, που έχουν εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση. Με απόφαση της διοικητικής αρχής οι Ανώνυμες Εταιρίες τελούν υπό εκκαθάριση και εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις της εκκαθάρισης. Σε περίπτωση που η Γενική Συνέλευση δεν ορίσει εκκαθαριστές, μέσα σε ένα (1) μήνα από τη δημοσίευση της υπουργικής απόφασης, τους διορίζει η διοικητική αρχή. Έτσι, από τη λύση της η Ανώνυμη Εταιρία βρίσκεται πλέον στο στάδιο της εκκαθάρισης και μέχρι να περατωθεί το στάδιο αυτό θεωρείται ότι υπάρχει το νομικό της πρόσωπο διοικούμενο από τους εκκαθαριστές που το εκπροσωπούν δικαστικά και εξώδικα.

Η ανάκληση της άδειας σύστασης της Ανώνυμης Εταιρίας μπορεί ως διοικητική πράξη να γίνει σύμφωνα με τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου και έχει ως συνέπεια την αυτοδίκαιη άρση της λύσης και την επαναφορά της Ανώνυμης Εταιρίας από το στάδιο της εκκαθάρισης στο παραγωγικό στάδιο. Από την άλλη, η συγκέντρωση όλων των μετοχών σε ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν αποτελεί λόγο λύσης της εταιρίας¹⁰⁵. Επιπρόσθετα, δεν αποτελούν λόγους λύσης της Ανώνυμης Εταιρίας η επί σειρά ετών ανυπαρξία κερδών ή η κάθε είδους απώλεια της εταιρικής περιουσίας. Όμως εφόσον το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων, όπως ήδη έχει αναφερθεί, είναι μικρότερο από το 1/10 του μετοχικού κεφαλαίου μπορεί να ανακληθεί η άδεια σύστασης της Ανώνυμης Εταιρίας ενώ σε περίπτωση που το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της Ανώνυμης Εταιρίας γίνει κατώτερο του 1/2 του μετοχικού κεφαλαίου το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να συγκαλέσει τη Γενική Συνέλευση. Υπάρχει προθεσμία έξι (6) μηνών από τη λήξη της χρήσης, που θα αποφασίσει τη λύση της εταιρίας ή την υιοθέτηση άλλου μέτρου. Τέλος, δεν αποτελεί λόγο λύσης της

¹⁰⁵ Άρθρο 47α § 2 Ν.2190/20

Ανώνυμης Εταιρίας η πραγματοποίηση ή η αδυναμία πραγματοποίησης του εταιρικού σκοπού καθώς και η παύση ή η αδυναμία λειτουργίας της εταιρίας.

3.13 Εκκαθάριση της Ανώνυμης Εταιρίας (Α.Ε.)

Μετά τη λύση η εταιρία εισέρχεται αυτοδικαίως στο στάδιο της εκκαθάρισης¹⁰⁶. Κατά το στάδιο αυτό το νομικό πρόσωπο της εταιρίας εξακολουθεί να υφίσταται, ωστόσο μεταβάλλεται ο σκοπός της εταιρίας. Επίσης η εταιρία στο στάδιο αυτό είναι φορέας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, μπορεί να είναι διάδικος και να παρίσταται στο δικαστήριο. Όταν η θέση της εταιρίας βρίσκεται υπό εκκαθάριση δεν συνεπάγεται διακοπή της δίκης. Εφόσον ολοκληρωθεί το στάδιο της εκκαθάρισης, τότε περατώνεται η εταιρία. Σύμφωνα με το άρθρο 7γ περ. γ', κάθε έντυπο της εταιρίας πρέπει να αναφέρει ρητά ότι αυτή βρίσκεται σε εκκαθάριση.

Όσον αναφορά τη Γενική Συνέλευση, διατηρεί όλες τις αρμοδιότητές της όσο διαρκεί η εκκαθάριση¹⁰⁷. Οι μέτοχοι διατηρούν όλα τα δικαιώματά τους, εκτός από το δικαίωμα στα κέρδη, στο οποίο υποκαθίσταται πλέον το δικαίωμά τους στο προϊόν της εκκαθάρισης. Από την άλλη πλευρά, η εταιρία πλέον εκπροσωπείται από τους εκκαθαριστές των οποίων ο διορισμός συνεπάγεται αυτοδικαίως την παύση της εξουσίας του διοικητικού συμβουλίου¹⁰⁸. Οι εκκαθαριστές, ως προς τη νομική τους θέση είναι το εταιρικό όργανο που ασκεί την διαχειριστική και την αντιπροσωπευτική εξουσία κατά το στάδιο της εκκαθάρισης της εταιρίας. Επιπρόσθετα, οι εκκαθαριστές μπορεί να ορίζονται είτε από το καταστατικό¹⁰⁹ είτε να διορίζονται από τη Γενική Συνέλευση¹¹⁰. Αξίζει να τονιστεί ότι η Γενική Συνέλευση έχει την δυνατότητα να διορίζει διαφορετικούς εκκαθαριστές από εκείνους που ορίζονται στο καταστατικό¹¹¹.

Σε περίπτωση, που η εταιρία λυθεί λόγω παρέλευσης του χρόνου διάρκειάς της και μέχρι να συγκληθεί η Γενική Συνέλευση και να διορίσει εκκαθαριστές, χρέη εκκαθαριστών εκτελεί το Διοικητικό Συμβούλιο, εκτός αν υπάρχει διαφορετική

¹⁰⁶ Άρθρο 47α παρ.3 εδ. α'

¹⁰⁷ Άρθρο 49 παρ.3

¹⁰⁸ Άρθρο 49 παρ.7

¹⁰⁹ Άρθρο 2 παρ. 1 περ. ια'

¹¹⁰ Άρθρο 47α παρ.3

¹¹¹ Άρθρο 34 παρ. 1 περ. στ'

πρόβλεψη στο καταστατικό. Αν η Γενική Συνέλευση δεν συγκληθεί για να διορίσει εκκαθαριστές ή αν δεν λάβει σχετική απόφαση, επειδή πιθανότατα υπάρχουν διαφωνίες μεταξύ των μετόχων, όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο να διορίσει αυτό εκκαθαριστές είτε κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας είτε σε επείγουσες περιπτώσεις με αίτηση ασφαλιστικών μέτρων¹¹². Οι εκκαθαριστές διορίζονται από τη Διοίκηση¹¹³ σε περίπτωση που έχει γίνει ανάκληση της άδειας σύστασης της εταιρίας από τη Διοίκηση εξαιτίας της μη υποβολής τριών (3) τουλάχιστον εγκεκριμένων ισολογισμών στη Διοίκηση της εταιρίας. Είναι εφικτό να διοριστεί από τη Γενική Συνέλευση ένας μόνο εκκαθαριστής, εφόσον το καταστατικό δεν ορίζει διαφορετικά¹¹⁴. Ο διορισμός και η αντικατάσταση των εκκαθαριστών πρέπει να υποβληθεί σε διατυπώσεις δημοσιότητας με φροντίδα του Διοικητικού Συμβουλίου¹¹⁵.

Οι εκκαθαριστές οφείλουν¹¹⁶ μόλις αναλάβουν καθήκοντα να ενεργήσουν απογραφή της εταιρικής περιουσίας και να συντάξουν τον αρχικό ισολογισμό εκκαθάρισης. Ο ισολογισμός αυτός, δημοσιεύεται στον τύπο και στο Δελτίο Α.Ε. και Ε.Π.Ε. της Εφημερίδας της Κυβέρνησης και υποβάλλεται στην οικεία Νομαρχία¹¹⁷. Κατά τη λήξη της εκκαθάρισης συντάσσεται νέα απογραφή και ο τελικός ισολογισμός εκκαθάρισης¹¹⁸. Τόσο οι τελικές οικονομικές καταστάσεις όσο και οι ετήσιες¹¹⁹ πρέπει να εγκριθούν από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων και να δημοσιευτούν. Ακόμα, μαζί με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις πρέπει να εκτίθενται και τα αίτια που παρεμπόδισαν το τέλος της εκκαθάρισης. Σύμφωνα με το άρθρο 49 παρ.4 τα καθήκοντα των εκκαθαριστών έγκεινται στην περάτωση χωρίς καθυστέρηση των εκκρεμών υποθέσεων της εταιρίας, στη μετατροπή σε χρήμα της εταιρικής περιουσίας, στην εξόφληση των χρεών και την είσπραξη των απαιτήσεων της εταιρίας.

¹¹² Αστικός Κώδικας 73 εδ. β' και ΠολΔ 786

¹¹³ Άρθρο 48α παρ. 2

¹¹⁴ Άρθρο 49 παρ.7 εδ. δ'

¹¹⁵ Άρθρο 7α παρ. 1 περ. ια'

¹¹⁶ Άρθρο 49 παρ. 1

¹¹⁷ Βλ. Λεοντάρη, Ανώνυμες Εταιρίες, 2000 ,σελ. 362

¹¹⁸ Άρθρο 49 παρ. 2 & 5

¹¹⁹ Αυτές συντάσσονται όταν η εκκαθάριση διαρκεί περισσότερο από ένα χρόνο.

Όσο αναφορά τη δυνατότητα ρευστοποίησης της εταιρικής περιουσίας¹²⁰, οι εκκαθαριστές μπορούν να εκποιήσουν τα ακίνητα της εταιρίας, την εταιρική επιχείρηση στο σύνολό της ή μεμονωμένα πάγια στοιχεία της, εφόσον έχουν παρέλθει τέσσερις (4) μήνες από τη λύση της εταιρίας. Εντός της τετράμηνης προθεσμίας από τη λύση της εταιρίας, κάθε μέτοχος ή δανειστής της μπορεί να ζητήσει από το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της εταιρίας να καθορίσει την κατώτερη τιμή πώλησης των ακινήτων ή του συνόλου της εταιρίας. Η δικαστική απόφαση που θα εκδοθεί δεσμεύει τους εκκαθαριστές και δεν υπόκειται σε τακτικά ή έκτακτα ένδικα μέσα. Μετά την ολοκλήρωση όλων των παραπάνω, οι εκκαθαριστές συντάσσουν την απογραφή, καταρτίζουν τις τελικές οικονομικές καταστάσεις τις οποίες υποβάλλουν στη Γενική Συνέλευση για έγκριση και τις δημοσιεύουν στο Δελτίο Α.Ε. και Ε.Π.Ε. της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως και διανέμουν το υπόλοιπο προϊόν της εκκαθάρισης της εταιρικής περιουσίας στους μετόχους κατά το λόγο της συμμετοχής τους στο καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο¹²¹. Η εκκαθάριση της εταιρίας περατώνεται με την καταχώρηση της διαγραφής στο ΜΑΕ¹²² η οποία έχει συστατικό χαρακτήρα.

Το στάδιο της εκκαθάρισης δεν μπορεί να υπερβεί την πενταετία από την ημερομηνία έναρξης της εκκαθάρισης, με αποτέλεσμα η εταιρία να διαγράφεται από το ΜΑΕ. Σε περίπτωση που συνεχιστεί η εκκαθάριση πέρα από πέντε (5) χρόνια, τότε απαιτείται ειδική άδεια από το Υπουργείο Εμπορίου. Πρέπει να τονιστεί ότι η εκκαθάριση δεν μπορεί να διαρκέσει πέρα από δέκα (10) χρόνια. Τέλος, τόσο η καταχώρηση της διαγραφής στο ΜΑΕ όσο και η παρέλευση της οριζόμενης προθεσμίας¹²³ δεν συνεπάγεται αυτόματα την περάτωση της εκκαθάρισης της εταιρίας, εφόσον έχει διαπιστωθεί ότι η εταιρία έχει και άλλα περιουσιακά στοιχεία.

¹²⁰ Άρθρο 14 παρ. 1 του Ν. 2339/1995

¹²¹ Άρθρο 49 παρ. 5 εδ. γ'

¹²² Άρθρο 7α παρ. 1 περ. ιγ'

¹²³ Άρθρο 49 παρ. 6

Κεφάλαιο 4^ο

Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

4.1 Έννοια Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Η Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης είναι η **κεφαλαιουχική** εμπορική εταιρία με νομική προσωπικότητα, για τα χρέη της οποίας ευθύνεται η ίδια με την περιουσία της ενώ το κεφάλαιό της είναι διαιρεμένο σε ίσα τμήματα, **τα εταιρικά μερίδια**. Τα εταιρικά μερίδια απαγορεύεται να ενσωματωθούν σε μετοχές¹²⁴.

4.2 Χαρακτηριστικά στοιχεία της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Από τον παραπάνω ορισμό προκύπτουν τα χαρακτηριστικά στοιχεία της Ε.Π.Ε. τα οποία είναι τα εξής¹²⁵:

- α) Η Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης έχει νομική προσωπικότητα¹²⁶.
- β) Αποκτά την εμπορική της ιδιότητα με το τυπικό σύστημα, δηλαδή με την ίδρυσή της ανεξάρτητα αν επιχειρεί εμπορικές πράξεις¹²⁷.
- γ) Κύριο χαρακτηριστικό της Ε.Π.Ε. είναι ο συνδυασμός προσωπικών και κεφαλαιουχικών στοιχείων. Για το λόγο αυτό, η Ε.Π.Ε. κατατάσσεται στις **μικτές εταιρίες**. Εντάσσεται όμως στις **κεφαλαιουχικές εταιρίες**, γιατί τα κεφαλαιουχικά στοιχεία υπερτερούν.
- δ) Οι εταίροι δεν έχουν προσωπική ευθύνη για τα εταιρικά χρέη. Για τα χρέη αυτά ευθύνεται μόνο η εταιρία.
- ε) Το κεφάλαιο της εταιρίας διαιρείται σε ίσα τμήματα που ονομάζονται **εταιρικά μερίδια**. Τα μερίδια αυτά είναι αξίας 30 € ή πολλαπλάσιό του δηλαδή 60 € ,

¹²⁴ Βλ. Ρόκκα Νικόλαου, Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Σάκκουλα 2006, σελ. 469

¹²⁵ Βλ. Σινανιώτη – Μαρούδη Αριστέα, Εμπορικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004, σελ. 507-510

¹²⁶ Άρθρο 1 § 1 Ν. 3190/1955

¹²⁷ Άρθρο 3 Ν. 3190/1955

90 € κλπ. και μπορούν να μεταβιβαστούν ελεύθερα εκτός και αν το απαγορεύει το καταστατικό.

Η Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης είναι ο κατάλληλος εταιρικός τύπος για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, στις οποίες από τι μια υπάρχουν προσωπικές σχέσεις ανάμεσα στους εταίρους και από την άλλη οι εταίροι δεν ευθύνονται για τα χρέη της εταιρίας.

4.3 Διαδικασία σύστασης Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Οι διατυπώσεις σύστασης της Ε.Π.Ε. είναι οι ακόλουθες:

α) Κατάρτιση καταστατικού με συμβολαιογραφικό έγγραφο¹²⁸.

β) Η προσκόμιση του καταστατικού γίνεται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. για πληρωμή φόρου, στο Ταμείο Νομικών και Ταμείο Πρόνοιας Δικηγόρων, στο Επιμελητήριο και τέλος γίνεται **καταχώρηση στα βιβλία εταιριών του Πρωτοδικείου της έδρας της Ε.Π.Ε.**¹²⁹. Ο Γραμματέας του Πρωτοδικείου καταχωρεί το καταστατικό στα βιβλία εταιριών και θέτει σε αυτό δύο αριθμούς. Το γενικό αριθμό που παίρνουν όλες οι εταιρίες και τον ειδικό αριθμό που παίρνουν μόνο οι Ε.Π.Ε. Για την καταχώρηση του καταστατικού στα βιβλία του Πρωτοδικείου δεν απαιτείται κρατικός έλεγχος όπως συμβαίνει με τις Ανώνυμες Εταιρίες.

γ) Δημοσιεύεται η περίληψη του καταστατικού στο τεύχος της Ε.Π.Ε. και Α.Ε. της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, χωρίς να έχει γίνει έλεγχος από τη διοίκηση¹³⁰.

4.4 Επωνυμία και έδρα της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Η εταιρική επωνυμία της Ε.Π.Ε. μπορεί να σχηματιστεί με τρεις (3) διαφορετικούς τρόπους:

α) Με το ονοματεπώνυμο ενός ή περισσοτέρων από τους εταίρους.

β) Με το αντικείμενο της εμπορικής δραστηριότητας της εταιρίας.

¹²⁸ Βλ. Ρόκκα Νικόλαου, Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Σάκκουλα 2006, σελ. 477

¹²⁹ Βλ. Σκαλίδης Λευτέρης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Ε' Έκδοση 2000, σελ. 210-212

¹³⁰ Για την ίδρυση της Ε.Π.Ε. απαιτείται να τηρηθούν όλες οι διατυπώσεις δημοσίευσής, και η δημοσίευση στο τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε. έχει συστατικό χαρακτήρα.

γ) Με τον συνδυασμό των δύο παραπάνω.

Η έδρα της εταιρίας πρέπει να είναι ένας δήμος ή μια κοινότητα της ελληνικής επικράτειας. Αν η έδρα της εταιρίας βρίσκεται σε μεγάλη πόλη πρέπει να αναγράφεται και η ακριβής διεύθυνση.

4.5 Εταιρικό κεφάλαιο, εταιρικά μερίδια και μερίδα συμμετοχής της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Το εταιρικό κεφάλαιο της Ε.Π.Ε. διαιρείται σε ίσα τμήματα, το οποίο μόνο με τροποποίηση του καταστατικού μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί σε αντίθεση με την εταιρική περιουσία. Η εταιρική περιουσία που αντιστοιχεί στο εταιρικό κεφάλαιο είναι δεσμευμένη, για να μπορεί να διανεμηθεί η εταιρική περιουσία με τη μορφή κερδών. Για να συμβεί αυτό θα πρέπει το ενεργητικό να υπερβαίνει τα εταιρικά χρέη και το εταιρικό κεφάλαιο. Το κεφάλαιο της Ε.Π.Ε. πρέπει πάντοτε να καταβληθεί ολόκληρο κατά τη σύναψη του καταστατικού. Έτσι, στην Ε.Π.Ε. δεν υπάρχει διάκριση μεταξύ κάλυψης και καταβολής. Αν στο καταστατικό δεν περιέχεται βεβαίωση των ιδρυτών ότι το κεφάλαιο έχει καταβληθεί τότε η ίδρυση της εταιρίας είναι ελαττωματική. Ελάχιστο όριο για το κεφάλαιο είναι το ποσό των δεκαοχτώ χιλιάδων ευρώ (18.000 €).

Στην Ε.Π.Ε. υπάρχουν ειδικές διατάξεις που αποβλέπουν στη διατήρηση της εταιρικής περιουσίας με σκοπό την προστασία των εταιρικών δανειστών. Πέρα από το γεγονός ότι απαιτείται άμεση και ολόκληρη καταβολή του κεφαλαίου, οι σημαντικότερες διατάξεις που αποβλέπουν στην προστασία των δανειστών είναι οι εξής¹³¹:

- α) Απαιτείται εκτίμηση των εισφορών σε είδος.
- β) Διανέμονται μόνο πραγματικά επιτευχθέντα καθαρά κέρδη.
- γ) Απαγορεύεται η απόκτηση από την εταιρία των δικών της εταιρικών μεριδίων.
- δ) Προβλέπεται προστασία των εταιρικών δανειστών επί μειώσεως του εταιρικού κεφαλαίου και συγχωνεύσεως.
- ε) Ρυθμίζεται η περίπτωση της απώλειας της εταιρικής περιουσίας.
- στ) Οι εταιρικοί δανειστές μπορούν να ασκήσουν εταιρική αγωγή κατά των διαχειριστών.

¹³¹ Βλ. Ρόκκα Νικόλαου, Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Σάκκουλα 2006, σελ. 473-474

ζ) Υπάρχουν περιπτώσεις ευθύνης των εταίρων απέναντι στους εταιρικούς δανειστές.

Η εταιρική περιουσία σχηματίζεται από τις εισφορές των εταίρων. Οι εισφορές αυτές μπορεί να είναι σε είδος ή σε χρήμα. Στις εισφορές σε είδος υπάρχει ο περιορισμός ότι το μισό του ελαχίστου ορίου του εταιρικού κεφαλαίου δηλαδή 9.000 € που προβλέπει ο νόμος πρέπει να καταβληθεί σε μετρητά. Οι εισφορές σε είδος πρέπει να είναι δεκτικές χρηματικής αποτίμησης, ώστε να είναι δυνατή η εμφάνισή τους στον ισολογισμό. Για τον λόγο αυτό απαγορεύεται να θεωρηθεί ως εισφορά σε είδος η προσωπική εργασία. Οι εισφορές σε είδος, τόσο κατά τη σύσταση της εταιρίας όσο και κατά την αύξηση του κεφαλαίου, πρέπει να αποτιμούνται από την εκτιμητική επιτροπή του άρθρου 9 ν. 2190/1920. Τέλος, η αποτίμηση πρέπει να γίνει κατά το χρόνο σύναψης του καταστατικού.

4.5.1 Εταιρικά μερίδια και μερίδια συμμετοχής

Εταιρικό μερίδιο: Είναι το ελάχιστο τμήμα στο οποίο διαιρείται το εταιρικό κεφάλαιο και πρέπει να καταβάλει κάποιος για να γίνει εταίρος σε μια Ε.Π.Ε. δηλαδή αποτελεί το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής κάποιου σε μια Ε.Π.Ε. Το κάθε εταιρικό μερίδιο πρέπει να είναι τουλάχιστον 30 € ή πολλαπλάσιο του 30 δηλαδή 60,90,120 € κλπ. Επίσης, τα εταιρικά μερίδια μπορούν να μεταβιβαστούν ελεύθερα, εκτός αν το απαγορεύει το καταστατικό.

Μερίδα συμμετοχής: Είναι το σύνολο των εταιρικών μεριδίων που κατέχει ο κάθε εταίρος, δηλαδή το ποσό της εισφοράς του κάθε εταίρου στην Ε.Π.Ε. Επομένως, η μερίδα συμμετοχής μπορεί να αποτελείται από ένα ή περισσότερα εταιρικά μερίδια. Σε μια Ε.Π.Ε. υπάρχουν τόσες μερίδες συμμετοχής όσες είναι και οι εταίροι. Κάθε εταίρος έχει μόνο μία μερίδα συμμετοχής, όμως μπορεί να έχει περισσότερα εταιρικά μερίδια¹³².

¹³² Βλ. Ρόκκα Νικόλαου, Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Σάκκουλα 2006, σελ. 475

4.6 Ελαττωματική σύσταση Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Ορισμένοι από τους λόγους που καθιστούν άκυρη την ίδρυση της Ε.Π.Ε. είναι οι ακόλουθοι¹³³:

- α) Όταν το καταστατικό δεν έχει συνταχθεί με συμβολαιογραφικό έγγραφο.
- β) Όταν το καταστατικό δεν περιέχει διατάξεις σχετικά με την εταιρική επωνυμία και τον σκοπό της εταιρίας ή όταν ο σκοπός της εταιρίας είναι παράνομος.
- γ) Όταν στο καταστατικό δεν περιέχονται διατάξεις σχετικά με το εταιρικό κεφάλαιο, τη μερίδα συμμετοχής και τα εταιρικά μερίδια ή όταν το εταιρικό κεφάλαιο ορίζεται κάτω από το ελάχιστο όριο.
- δ) Όταν όλοι οι ιδρυτές ήταν ανίκανοι για δικαιοπραξία κατά τη σύναψη του καταστατικού.
- ε) Όταν δεν προσδιορίζεται το αντικείμενο των εισφορών σε είδος, η αποτίμησή τους, τα ονόματα των εισφερόντων εταίρων και η συνολική αξία των εισφορών σε είδος.

Στην περίπτωση της Ε.Π.Ε. η ακυρότητα της εταιρίας εξαιτίας ενός από τους παραπάνω λόγους δεν επέρχεται αυτοδικαίως, αλλά η εταιρία μπορεί να κηρυχθεί άκυρη οποτεδήποτε από το Δικαστήριο ύστερα από αγωγή όποιου έχει έννομο συμφέρον. Η ακυρότητα που θα κηρύξει το Δικαστήριο δεν έχει αναδρομική ενέργεια, δηλαδή ισχύει μόνο για το μέλλον και γι' αυτό το λόγο οι συναλλαγές που έγιναν στο όνομα της Ε.Π.Ε. μέχρι τότε είναι νόμιμες και ισχύουν. Με άλλα λόγια, η κήρυξη της ακυρότητας από το Δικαστήριο έχει δηλαδή τα ίδια αποτελέσματα με τη λύση της εταιρίας.

¹³³ Βλ. Ρόκκα Νικόλαου, Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Σάκκουλα 2006, σελ. 481

4.7 Όργανα της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Τα όργανα της Ε.Π.Ε. που προβλέπονται από το νόμο είναι δύο (2):

1) Η Συνέλευση των Εταίρων.

Η Συνέλευση των Εταίρων είναι το ανώτατο όργανο διοίκησης¹³⁴ της Ε.Π.Ε. , το οποίο διαμορφώνει τη βούληση της εταιρίας και έχουν δικαίωμα συμμετοχής σε αυτή όλοι οι εταίροι. Η συνέλευση είναι **εσωτερικό όργανο**, διότι δεν εκπροσωπεί την εταιρία στις σχέσεις της με τους τρίτους. Ως ανώτατο όργανο, η Συνέλευση των Εταίρων έχει την εξουσία να αποφασίζει για κάθε εταιρική υπόθεση εκτός και αν ο νόμος ή το καταστατικό αναθέτουν ειδικά ορισμένες υποθέσεις στα άλλα όργανα. Αυτό ονομάζεται **τεκμήριο αρμοδιότητας**. Για ορισμένες σημαντικές υποθέσεις, που αφορούν την ύπαρξη και τη λειτουργία της Ε.Π.Ε. όπως για παράδειγμα οι τροποποιήσεις του καταστατικού, η έγκριση του ισολογισμού, η συγχώνευση, η μετατροπή ή η πρόωρη λύση της εταιρίας, ο διορισμός εκκαθαριστών, η Συνέλευση των Εταίρων είναι αποκλειστικά αρμόδια να αποφασίζει χωρίς να μπορεί το καταστατικό να αναθέτει τις εξουσίες αυτές σε άλλα όργανα.

Η Συνέλευση των Εταίρων συγκαλείται από το διαχειριστή, οκτώ μέρες πριν από τη συνεδρίαση στέλνοντας έγγραφη πρόσκληση προς όλους τους εταίρους της εταιρίας. Εκεί αναγράφονται ο τόπος, η ημερομηνία, η ώρα και τα θέματα προς συζήτηση. Δεν είναι απαραίτητο η πρόσκληση να δημοσιευτεί, ενώ σε περίπτωση που κάποιος εταίρος αρνηθεί να παραλάβει την πρόσκληση, πρέπει αυτή να του παραδοθεί με δικαστικό επιμελητή. Επίσης, η Συνέλευση των Εταίρων δεν έχει κάποιο συγκεκριμένο τόπο συνεδρίασης και μπορεί να συνεδριάσει οπουδήποτε αρκεί να είναι όλοι οι εταίροι παρόντες.

Η Συνέλευση των Εταίρων συγκαλείται τουλάχιστον μια φορά το χρόνο μετά το τέλος και το κλείσιμο της διαχειριστικής περιόδου και μέσα σε τρεις (3) μήνες από αυτή¹³⁵. Στην περίπτωση που αυτό δεν γίνει από το διαχειριστή, τότε ο κάθε εταίρος μπορεί να συγκαλέσει τη Συνέλευση των Εταίρων μετά από απόφαση του

¹³⁴ Άρθρο 14 του Ν. 3190/55

¹³⁵ Η διαχειριστική περίοδος συνήθως κλείνει στο τέλος κάθε έτους, έτσι η τελευταία ημερομηνία που μπορεί να συγκληθεί η Συνέλευση των Εταίρων είναι η 31^η Μαρτίου του επόμενου έτους.

Πρωτοδικείου που ελέγχει την έδρα της εταιρίας¹³⁶. Η σύγκληση της συνέλευσης μπορεί να γίνει και έπειτα από αίτηση των εταίρων που κατέχουν το 1/20 των εταιρικών μεριδίων, προς τον διαχειριστή της εταιρίας ως αίτηση εκ μέρους της μειοψηφίας. Σε περίπτωση που ο διαχειριστής δεν ανταποκριθεί στην αίτηση και δεν συγκαλέσει τη συνέλευση των εταίρων, τότε οι εταίροι που εκπροσωπούν την μειοψηφία έχουν δικαίωμα να προσφύγουν στο οικείο Πρωτοδικείο για τη σύγκληση της συνέλευσης. Αφού συγκληθεί η Συνέλευση των Εταίρων, λαμβάνει αποφάσεις με βάση την πλειοψηφία των εταίρων. Είναι φανερό, ότι δικαίωμα ψήφου έχουν μόνο οι εταίροι. Κάθε εταίρος έχει τόσους ψήφους όσα και τα εταιρικά μερίδια που κατέχει. Αν η συνέλευση αποφασίσει να κινηθεί δικαστικά εναντίον κάποιου εταίρου, τότε αυτός δεν έχει δικαίωμα ψήφου¹³⁷.

Όταν η απόφαση της συνέλευσης είναι παράνομη ή είναι αντίθετη με το καταστατικό τότε είναι άκυρη και δεν λαμβάνεται υπόψη. Η λήψη αποφάσεων για τα διάφορα θέματα που αφορούν την εταιρία λαμβάνεται από την πλειοψηφία των εταίρων, οι οποίοι εκπροσωπούν πάνω από το μισό του εταιρικού κεφαλαίου. Ωστόσο, στην περίπτωση που αφορά την τροποποίηση του καταστατικού, τότε πρέπει να ψηφίσουν υπέρ τα τρία τέταρτα (3/4) των εταίρων που ταυτόχρονα εκπροσωπούν και τα τρία τέταρτα (3/4) του εταιρικού κεφαλαίου. Τέλος, σε περίπτωση αλλαγής της εθνικότητας της εταιρίας καθώς επίσης και σε περιπτώσεις αύξησης των υποχρεώσεων κάποιων από τους εταίρους ή μείωσης των δικαιωμάτων τους, απαιτείται ομόφωνη απόφαση όλων των εταίρων¹³⁸. Όταν υπάρχει τέτοια απόφαση, χωρίς την απαραίτητη ομόφωνη ψήφο, τότε η απόφαση αυτή είναι άκυρη¹³⁹.

¹³⁶ Άρθρο 10 § 3 Ν.3190/55

¹³⁷ Βλ. Νεγκάκης Ι. Χρήστος, Λογιστική Εταιριών, Εκδόσεις Σοφία, Θεσσαλονίκη 2006, σελ. 190

¹³⁸ Τέτοιες περιπτώσεις είναι η απαγόρευση εξόδου από την εταιρία ή η απαγόρευση μεταβίβασης των εταιρικών μεριδίων καθώς και η μείωση του ποσοστού συμμετοχής στα κέρδη της εταιρίας.

¹³⁹ Στις περιπτώσεις που οι αποφάσεις της Συνέλευσης των Εταίρων για διάφορους λόγους είναι άκυρες, πρέπει να γίνει ένσταση εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία υπογραφής τους.

2) Οι Διαχειριστές.

Οι διαχειριστές εκπροσωπούν την εταιρία και ενεργούν στο όνομά της κάθε πράξη που καλύπτεται από το σκοπό της εταιρίας¹⁴⁰. Από την αρμοδιότητά τους εξαιρούνται θέματα που ανάγονται στη συγκρότηση και την οργάνωση της εταιρίας, καθώς και στον έλεγχο των οργάνων της. Είναι δυνατόν να διοριστεί ένας ή περισσότεροι διαχειριστές, για ορισμένο ή για αόριστο χρονικό διάστημα που θα είναι υπεύθυνοι για την εκπροσώπηση της εταιρίας. Στην περίπτωση που υπάρχει διορισμός περισσοτέρων του ενός διαχειριστών, η διαχείριση γίνεται από κοινού.

Για τον διορισμό των διαχειριστών της εταιρίας, εφόσον δεν ορίζεται διαχειριστής στο καταστατικό της, είναι απαραίτητη η σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης των Εταίρων και ο διορισμός τους γίνεται με πλειοψηφία¹⁴¹. Η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Εταίρων δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ενώ αντίγραφο των πρακτικών της συνέλευσης των εταίρων υποβάλλεται για θεώρηση στην αρμόδια Δ.Ο.Υ., στο Ταμείο των Νομικών, στο Ταμείο Πρόνοιας Δικηγόρων, αλλά και στο Επιμελητήριο. Ο διαχειριστής, είναι υπεύθυνος για οποιαδήποτε νόμιμη πράξη στο όνομα της εταιρίας δεσμευοντάς την με την υπογραφή του προκειμένου να επιτευχθούν ο σκοπός ή οι σκοποί της εταιρίας. Στην περίπτωση που οι διαχειριστές είναι περισσότεροι από ένας, τότε ορίζεται στο καταστατικό ο τρόπος με τον οποίον οι διαχειριστές αποφασίζουν για τη λήψη των επιχειρηματικών αποφάσεων της εταιρίας. Επίσης, ο αποκλεισμός των διαχειριστών εταίρων από συγκεκριμένες συναλλαγές στο όνομα της εταιρίας θα πρέπει να ορίζεται ρητά στο καταστατικό. Ο διαχειριστής είναι υπεύθυνος απέναντι στην εταιρία και στα τρίτα πρόσωπα, για παραβάσεις του Ν.3190/55. Αν ο διαχειριστής διαπράξει ανάλογες παραβάσεις, είναι υπόλογος απέναντι στους εταίρους και οφείλει να τους αποζημιώσει, εφόσον το αποφασίσει η Γενική Συνέλευση.

Επιπλέον, ο διαχειριστής της εταιρίας δεν επιτρέπεται να ενεργεί ατομικά κατά τρόπο ανταγωνιστικό προς τους σκοπούς και τα συμφέροντα της εταιρίας¹⁴². Οι αποφάσεις της συνέλευσης, λαμβάνονται κατ' απόλυτη πλειοψηφία του αριθμού των

¹⁴⁰ Άρθρο 18 § 1 Ν. 3190/55

¹⁴¹ Απαγορεύεται η συμμετοχή των δημόσιων υπαλλήλων στην Ε.Π.Ε. και κατά συνέπεια απαγορεύεται και ο διορισμός τους ως διαχειριστές.

¹⁴² Άρθρο 20 Ν.3190/55

εταίρων¹⁴³. Βέβαια, οι εταίροι που παρευρίσκονται στη συνέλευση θα πρέπει να κατέχουν ταυτόχρονα και την απόλυτη πλειοψηφία του εταιρικού κεφαλαίου. Διαχειριστές στην Ε.Π.Ε. εκτός από μέλη της ίδιας της εταιρίας μπορεί να είναι και τρίτοι, οι οποίοι ορίζονται από το καταστατικό της εταιρίας. Μετά την παύση των εργασιών της στην οικεία εφορία η Ε.Π.Ε. δεν δεσμεύεται από τις επιχειρηματικές πράξεις των διαχειριστών της¹⁴⁴.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι η Γενική Συνέλευση των Εταίρων μπορεί να ανακαλέσει το διαχειριστή. Θα πρέπει όμως να συντρέχει σοβαρός λόγος και να ορίσει η συνέλευση ένα άλλο άτομο στη θέση του. Αυτό μπορεί να γίνει ανά πάσα στιγμή, δηλαδή να γίνει σύγκληση της συνέλευσης αν ζητηθεί από τους εταίρους που εκπροσωπούν τουλάχιστον το 5% του εταιρικού κεφαλαίου. **Ανάκληση διαχειριστή**, μπορεί να γίνει στις περιπτώσεις που ο εταίρος-διαχειριστής της εταιρίας έρθει σε νομική αντιπαράθεση με την Ε.Π.Ε. καθώς και σε περίπτωση θανάτου του διαχειριστή. Έτσι, στις περιπτώσεις αυτές συγκαλείται έκτακτη συνέλευση των εταίρων, η οποία προβαίνει σε διορισμό νέου διαχειριστή και η απόφαση αυτή πρέπει να ληφθεί με πλειοψηφία κατά τα (3/4) τρίτα τέταρτα. Σε διαφορετική περίπτωση, έχουμε διορισμό διαχειριστή από το αρμόδιο Πρωτοδικείο μετά από αίτηση και γνωστοποίηση της Ε.Π.Ε.¹⁴⁵

4.8 Αύξηση και μείωση εταιρικού κεφαλαίου στην Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Η αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου στην Ε.Π.Ε. απαιτεί τροποποίηση του καταστατικού της Ε.Π.Ε. και ακολουθούνται οι ίδιοι κανόνες δημοσιότητας που ισχύουν κατά τη σύσταση της Ε.Π.Ε. Η αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου πραγματοποιείται με τους ακόλουθους τρόπους:

- α) Με έκδοση νέων εταιρικών μεριδίων¹⁴⁶.
- β) Με τη συγχώνευση και την απορρόφηση εταιριών.

¹⁴³ Άρθρο 13 Ν.3190/55

¹⁴⁴ Βλ. Νεγκάκης Ι. Χρήστος, Λογιστική Εταιριών, Εκδόσεις Σοφία, Θεσσαλονίκη 2006, σελ. 191-192

¹⁴⁵ Βλ. Νεγκάκης Ι. Χρήστος, Λογιστική Εταιριών, Εκδόσεις Σοφία, Θεσσαλονίκη 2006, σελ. 193

¹⁴⁶ Τα νέα εταιρικά μερίδια θα πρέπει να είναι ίσης αξίας με τα παλιά.

γ) Με την κεφαλαιοποίηση αδιανέμητων κερδών ή αποθεματικών μπορεί να επέλθει αύξηση κεφαλαίου.

δ) Με την αύξηση της ονομαστικής αξίας των παλαιών εταιρικών μεριδίων.

ε) Με την κεφαλαιοποίηση της πιστωτικής διαφοράς αναπροσαρμογής των παγίων στοιχείων του ισολογισμού.

Η μείωση του εταιρικού κεφαλαίου της Ε.Π.Ε. μπορεί να είναι: **i) προαιρετική ή εκούσια ii) υποχρεωτική ή αναγκαστική.**

i) **Προαιρετική** είναι η μείωση εταιρικού κεφαλαίου λόγω ζημιών. Η μείωση αυτή υφίσταται στην περίπτωση που τα αποθεματικά ή οι συμπληρωματικές εισφορές δεν επαρκούν για την κάλυψη των ζημιών. Οι ζημιές αυτές δεν πρέπει να υπερβαίνουν το 1/2 του εταιρικού κεφαλαίου. Επίσης, προαιρετική μείωση του εταιρικού κεφαλαίου έχουμε στην περίπτωση που το κεφάλαιο υπερκαλύπτει τις ανάγκες της εταιρίας και επιστρέφεται στους εταίρους κατά την αναλογία συμμετοχής τους στο κεφάλαιο.

ii) **Υποχρεωτική** μείωση εταιρικού κεφαλαίου έχουμε στην περίπτωση εξόδου ή αποκλεισμού εταίρου. Όταν γίνεται αποχώρηση εταίρου από την εταιρία με ταυτόχρονη είσοδο άλλων, οι οποίοι αναλαμβάνουν τα μερίδια του αποχωρούντος εταίρου ή εταίρων, τότε δεν συντρέχει κάποιος λόγος για μείωση του εταιρικού κεφαλαίου. Μια άλλη περίπτωση είναι όταν υπάρχει απώλεια του 1/2 του εταιρικού κεφαλαίου. Στην περίπτωση αυτή, σύμφωνα με τον Ν.3190/55 ο διαχειριστής ή οι διαχειριστές της εταιρίας συγκαλούν Γενική Συνέλευση η οποία θα αποφασίσει τη μείωση του εταιρικού κεφαλαίου ή και τη λύση της εταιρίας, αρκεί το κεφάλαιο που θα προκύψει μετά τη μείωση να είναι μεγαλύτερο των 18.000 €.

4.9 Δικαιώματα των εταίρων της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Τα δικαιώματα που παρέχονται στους εταίρους μιας Ε.Π.Ε. από το νόμο είναι:

α) Δικαίωμα διαχείρισης και εκπροσώπησης.

β) Δικαίωμα ψήφου στη συνέλευση.

γ) Δικαίωμα ελέγχου και παροχής πληροφοριών.

δ) Δικαίωμα στα κέρδη και στο προϊόν εκκαθάρισης.

4.10 Λύση και Εκκαθάριση Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Η λύση και η εκκαθάριση μιας Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.) αποτελεί το τελικό στάδιο ζωής της εταιρίας. Η λύση της εταιρίας μπορεί να οφείλεται σε διάφορες αιτίες, από τις οποίες άλλες προκύπτουν από το καταστατικό και άλλες όχι. Οι αιτίες που δεν αναφέρονται στο καταστατικό είναι συνήθως αναγκαστικού χαρακτήρα και ορίζονται ρητά στον νόμο 3190/55. Από την άλλη, η λύση της εταιρίας μπορεί να επέλθει για αιτίες που αναφέρονται στο καταστατικό ή στο νόμο, μετά από απόφαση των εταίρων. Μετά από αυτό, η Γενική Συνέλευση των Εταίρων θα πρέπει να διορίσει τους εκκαθαριστές εάν δεν ορίζεται διαφορετικά από το καταστατικό. Στο στάδιο αυτό οι εκκαθαριστές προβαίνουν στην διενέργεια εκείνων των πράξεων που σκοπό έχουν την εξόφληση όλων των υποχρεώσεων της εταιρίας και την διανομή του προϊόντος της εκκαθάρισης στους δικαιούχους. Το έργο των εκκαθαριστών τελειώνει με την διανομή αυτή και η εταιρία παύει να υφίσταται ως νομικό πρόσωπο. Τέλος, εάν ο λόγος λύσης της εταιρίας είναι η πτώχευση τότε δεν ακολουθείται η διαδικασία της εκκαθάρισης αλλά ακολουθείται η διαδικασία της πτώχευσης.

4.11 Λόγοι λύσης της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Το άρθρο 44 του Ν.3190/55 αναφέρει τους λόγους για τους οποίους λύεται μια Ε.Π.Ε. Έτσι σύμφωνα με το άρθρο αυτό μια ΕΠΕ λύεται με ενεργοποίηση σχετικής διάταξης του νόμου ή του καταστατικού, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Εταίρων, με την κήρυξη της εταιρίας σε πτώχευση και τέλος όταν υπάρχει κάποιος σημαντικός λόγος. Την ύπαρξη σημαντικού λόγου μπορεί να την επικαλεστεί ο κάθε εταίρος και μετά από την απόφαση του Προέδρου του Πρωτοδικείου της έδρας της εταιρίας να απαιτηθεί η λύση της¹⁴⁷. Αξίζει να τονιστεί, πως η λύση της εταιρίας αν και φέρει το ίδιο αποτέλεσμα με την ακυρότητα δεν ταυτίζεται. Για παράδειγμα, η ακύρωση της εταιρίας γίνεται πάντα με δικαστική απόφαση¹⁴⁸ ενώ η λύση της μπορεί να επέλθει και με απόφαση της Γενικής

¹⁴⁷ Άρθρο 44 § 3 του Ν.3190/55

¹⁴⁸ Άρθρο 7 § 1 του Ν. 3190/55

Συνέλευσης των Εταίρων. Επιπλέον, η ακυρότητα προϋποθέτει την ύπαρξη ελαττωματικού στοιχείου ενώ η λύση απλά την ενεργοποίηση ορισμένων διαδικασιών. Με την λύση της εταιρίας ουσιαστικά επιλέγεται η εξαφάνισή της και η περιουσία της αφού τακτοποιηθούν όλες της οι υποχρεώσεις διανέμεται στους εταίρους¹⁴⁹.

1) Λύση Ε.Π.Ε. για λόγους που προβλέπονται από το νόμο ή το καταστατικό.

Η Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης κηρύσσεται άκυρη με δικαστική απόφαση, γεγονός που ισοδυναμεί με πρόωρη λύση της εταιρίας (άρθρο 7 του Ν.3190/55). Επίσης, η εταιρία λύεται σε περίπτωση που ο σκοπός της είναι παράνομος αλλά και στην περίπτωση που οι ιδρυτές της, όταν υπογράφηκε η εταιρική σύμβαση δεν είχαν την ικανότητα για δικαιοπραξία. Επιπρόσθετα, αν δεν ληφθεί απόφαση από τη Γενική Συνέλευση των Εταίρων για μείωση του εταιρικού κεφαλαίου εντός δεκαπέντε (15) ημερών¹⁵⁰ από την ημέρα κοινοποίησης της δικαστικής απόφασης προς την εταιρία, που προσδιορίζει την αξία της μερίδας συμμετοχής του εξερχόμενου εταίρου, τότε ο εξερχόμενος εταίρος μπορεί να ζητήσει από το Δικαστήριο τη λύση της εταιρίας. Τέλος, σε περίπτωση απώλειας του 1/2 του εταιρικού κεφαλαίου¹⁵¹, οι διαχειριστές της εταιρίας υποχρεούνται να συγκαλέσουν τη Γενική Συνέλευση των Εταίρων για να αποφασίσουν αν θα διαλυθεί η εταιρία ή θα προχωρήσει στη μείωση του κεφαλαίου.

2) Λύση Ε.Π.Ε. με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Εταίρων.

Η Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης λύεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Εταίρων, εφόσον δεν ορίζεται αλλιώς στο καταστατικό με πλειοψηφία των 3/4 του συνόλου του αριθμού των εταίρων που εκπροσωπούν τα 3/4 του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου¹⁵². Η σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης των Εταίρων μπορεί να γίνει από οποιονδήποτε εταίρο ή διαχειριστή αρκεί να ακολουθηθούν οι νόμιμες διαδικασίες. Όσον αφορά την τελεσιδικία της απόφασης,

¹⁴⁹ Βλ. Λεοντάρη Κ. Μιλτιάδη, Προσωπικές Εταιρίες, Ε.Π.Ε., Κοινοπραξίες, Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα 2000, σελ. 237

¹⁵⁰ Άρθρο 43 § 2 του Ν.3190/55

¹⁵¹ Άρθρο 45 του Ν.3190/55

¹⁵² Άρθρο 44 § 1 του Ν.3190/55

εφόσον αυτή πάρθηκε από την νόμιμη πλειοψηφία είναι υποχρεωτικό να τηρηθεί από όλους¹⁵³.

3) Λύση Ε.Π.Ε. με δικαστική απόφαση.

i) Λύση Ε.Π.Ε. με αίτηση εταίρου: Η Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης μπορεί να λυθεί για σπουδαίο λόγο¹⁵⁴, ύστερα από αίτηση κάποιου ή κάποιων εταίρων, οι οποίοι πρέπει να εκπροσωπούν τουλάχιστον το 1/10 του εταιρικού κεφαλαίου¹⁵⁵. Σπουδαίοι λόγοι που δικαιολογούν την καταγγελία της εταιρικής σύμβασης ενώπιον του Δικαστηρίου μπορεί να είναι η σοβαρή ασθένεια ενός εταίρου, όταν αυτός κατέχει ένα σημαντικό ποσοστό και μια περίοπτη θέση στην εταιρία ώστε, ώστε η συνέχιση αυτής να καθίσταται προβληματική. Επιπρόσθετα, η κακή πορεία των εργασιών της εταιρίας ή η διαφωνία που μπορεί να προκύψει μεταξύ δύο εταίρων με ίση συμμετοχή στο εταιρικό κεφάλαιο οδηγεί στη μη λήψη αποφάσεων με συνέπεια τη λύση της εταιρίας. Αξίζει να τονιστεί μια σημαντική διαφορά μεταξύ Προσωπικών Εταιριών και Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης στην περίπτωση σοβαρής διαφωνίας μεταξύ των εταίρων, που τους οδηγεί στην αναγκαστική λύση της εταιρίας. Στις Προσωπικές Εταιρίες, κάθε εταίρος έχει το δικαίωμα για οποιοδήποτε λόγο να επιτύχει τη λύση της εταιρίας. Αντίθετα, στις Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης απαιτείται σπουδαίος λόγος και τελεσίδικη απόφαση για να επιτευχθεί η λύση της εταιρίας¹⁵⁶.

ii) Λύση Ε.Π.Ε. με αίτηση παντός έχοντος έννομο συμφέρον: Η Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης μπορεί να λυθεί με δικαστική απόφαση, κατόπιν αίτησης κάθε προσώπου με έννομο συμφέρον, σε περίπτωση συγκέντρωσης όλων των

¹⁵³ Βλ. Λεοντάρη Κ. Μιλτιάδη, Προσωπικές Εταιρίες, Ε.Π.Ε., Κοινοπραξίες, Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα 2000, σελ. 238

¹⁵⁴ Σπουδαίος λόγος, που δίνει το δικαίωμα σε έναν εταίρο να ζητήσει τη λύση της εταιρίας με απόφαση Δικαστηρίου είναι η αδυναμία λειτουργίας της εταιρίας, η παράβαση των εταιρικών υποχρεώσεων και η κακή πορεία των εταιρικών υποθέσεων. Αντίθετα, δεν συνιστά σπουδαίο λόγο για δικαστική λύση της Ε.Π.Ε. η παράβαση καθηκόντων εκ μέρους του διαχειριστή. Σε αυτή την περίπτωση, διορίζεται από το Δικαστήριο προσωρινός διαχειριστής για τη διεξαγωγή της δίκης.

¹⁵⁵ Άρθρο 44 § 1 περίπτωση γ' Ν.3190/55

¹⁵⁶ Βλ. Λεοντάρη Κ. Μιλτιάδη, Προσωπικές Εταιρίες, Ε.Π.Ε., Κοινοπραξίες, Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα 2000, σελ. 239

εταιρικών μεριδίων στα χέρια ενός προσώπου¹⁵⁷. Στο Ν.3190/55 προστέθηκε το άρθρο 43α σύμφωνα με το οποίο μπορεί να συσταθεί Ε.Π.Ε. από ένα μόνο πρόσωπο και η συγκέντρωση όλων των εταιρικών μεριδίων σε ένα πρόσωπο είναι νόμιμη και δεν δημιουργεί λόγω λύσης της εταιρίας όπως πριν με το Π.Δ. 279/93.

4) Λύση Ε.Π.Ε. κατόπιν πτώχευσης.

Με την κήρυξη της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης σε κατάσταση πτώχευσης επέρχεται ακολούθως και η λύση της¹⁵⁸. Πρέπει να τονιστεί, ότι σε καμιά περίπτωση η πτώχευση της Ε.Π.Ε. δεν οδηγεί σε πτώχευση και των εταίρων της. Αντίθετα, στις Προσωπικές Εταιρίες η πτώχευση της Ομόρρυθμης ή Ετερόρρυθμης Εταιρίας οδηγεί στην πτώχευση και όλους τους ομόρρυθμους εταίρους. Η πτώχευση ενός εταίρου της Ε.Π.Ε. δεν επιφέρει τη λύση της, εκτός και αν ορίζεται κάτι τέτοιο στο καταστατικό. Μετά την κήρυξη της Ε.Π.Ε. σε πτώχευση, η νομική προσωπικότητά της εξακολουθεί να υπάρχει ως προς τον σκοπό και τις ανάγκες της πτωχευτικής διαδικασίας. Τέλος, σε περίπτωση που πτωχεύσει η εταιρία και μετά το στάδιο αυτό μείνουν περιουσιακά στοιχεία τότε ακολουθεί η εκκαθάρισή της.

5) Λύση Ε.Π.Ε. σε περίπτωση εξόδου ή αποκλεισμού εταίρου.

Αν δεν καταβληθεί στον εξερχόμενο εταίρο το μερίδιο συμμετοχής του, για το οποίο πρέπει να γίνει μείωση του εταιρικού κεφαλαίου με τροποποίηση του καταστατικού, ο εξερχόμενος εταίρος μπορεί να ζητήσει από το Δικαστήριο τη λύση της εταιρίας. Αυτό μπορεί να συμβεί, ώστε κατά το στάδιο της εκκαθάρισης της εταιρίας να μπορέσει να εισπράξει την αξία από το μερίδιο συμμετοχής του, το οποίο διαφορετικά δεν είναι δικαστικώς επιδιώξιμο. Η ρύθμιση αυτή, δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση ταυτόχρονης αύξησης του εταιρικού κεφαλαίου κατά ίσο τουλάχιστο χρηματικό ποσό με αυτό της μείωσης του κεφαλαίου.

Η λύση της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης πρέπει να υποβληθεί στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 8, όπως ορίζεται στο νόμο¹⁵⁹. Έτσι, μόνο μετά

¹⁵⁷ Άρθρο 44 § 1 περίπτωση ε' του Ν.3190/55 αντικαταστάθηκε από το Π.Δ. 279/93.

¹⁵⁸ Άρθρο 44 § 1 περίπτωση δ' του Ν.3190/55

¹⁵⁹ Άρθρο 44 § 3 του Ν.3190/55

τη συνέλευση των διατυπώσεων αυτών ισχύει η λύση της εταιρίας έναντι τρίτων. Ο κανόνας αυτός ισχύει και όταν η λύση επέρχεται αυτοδικαίως με την πάροδο του χρόνου διάρκειας της εταιρίας, όπως αυτή ορίζεται στο καταστατικό. Το καταστατικό της εταιρίας δημοσιεύεται για λόγους ασφαλείας των συναλλαγών αλλά και για να εξασφαλίσει πληροφόρηση σε αυτούς που ενδιαφέρονται. Γίνεται λοιπόν αποδεκτό, ότι η τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας για την αυτοδίκαιη λύση της εταιρίας παραμένει σκόπιμη¹⁶⁰.

4.12 Εκκαθάριση της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Το στάδιο της λύσης ακολουθείται από το στάδιο της εκκαθάρισης. Η εκκαθάριση πραγματοποιείται μετά την διάλυση της εταιρίας εκτός και αν ο λόγος λύσης είναι η πτώχευση¹⁶¹. Σε αυτή την περίπτωση ακολουθείται η πτωχευτική διαδικασία και εάν μετά το πέρας αυτής της διαδικασίας η εταιρία κατέχει περιουσιακά στοιχεία, τότε ακολουθεί η εκκαθάριση ώστε τα περιουσιακά αυτά στοιχεία να διανεμηθούν στους εταίρους. Η εκκαθάριση της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης διέπεται από τα άρθρα 46 έως 50 του νόμου 3190/55. Στα άρθρα αυτά αναλύονται οι διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν καθώς και οι σχέσεις μεταξύ των εκκαθαριστών, των εταίρων και της εταιρίας. Η εκκαθάριση της εταιρίας αποτελεί το τελικό στάδιο ζωής της εταιρίας και με το πέρας αυτής η εταιρία παύει να αποτελεί αυτόνομο νομικό πρόσωπο και χάνει την φυσική υπόστασή της, ενώ κατά την διάρκεια της εκκαθάρισης υπάρχει και λειτουργεί κανονικά. Με την έναρξη του σταδίου της εκκαθάρισης αλλάζει ο σκοπός της εταιρίας και συνίσταται στην διεκπεραίωση των τρεχουσών υποθέσεων της και την ολοκλήρωση των εκκρεμοτήτων της, με στόχο την εκκαθάριση της εταιρίας, χωρίς όμως αυτό να απαιτεί τροποποίηση του καταστατικού.

Η εξουσία των οργάνων της Ε.Π.Ε. στο στάδιο εκκαθάρισης περιορίζεται στις αναγκαίες πράξεις για την εκκαθάριση της εταιρικής περιουσίας. Τα όργανα της Ε.Π.Ε. όπως αναφέραμε παραπάνω είναι η Γενική Συνέλευση των Εταίρων και οι Διαχειριστές. Η Γενική Συνέλευση των Εταίρων διατηρεί τα δικαιώματά της κατά τη

¹⁶⁰ Βλ. Αλεξανδρίδου Δ. Ελίζα, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών (Κεφαλαιουχικές Εταιρίες), Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 2000 σελ. 325

¹⁶¹ Άρθρο 46 § 1 του Ν.3190/55

διάρκεια της εκκαθάρισης. Οι διαχειριστές ενεργούν την εκκαθάριση εκτός και αν το καταστατικό ορίζει άλλους εκκαθαριστές ή η συνέλευση των εταίρων αποφάσισε αλλιώς. Όταν η Ε.Π.Ε. βρίσκεται στο στάδιο της εκκαθάρισης διατηρεί την επωνυμία της στην οποία προστίθενται οι λέξεις «Υπό εκκαθάριση».

Μετά την περάτωση της εκκαθάρισης, οι εκκαθαριστές συντάσσουν τον τελικό ισολογισμό εκκαθάρισης, τον δημοσιεύουν σύμφωνα με τον νόμο και στη συνέχεια τον υποβάλλουν στη συνέλευση των εταίρων για να εγκριθεί. Το προϊόν της εκκαθάρισης διανέμεται στους εταίρους ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής τους σε αυτό στην εταιρία. Τέλος, αν στο προϊόν της εκκαθάρισης που πρόκειται να διανεμηθεί υπάρχουν και ακίνητα, τότε η αξία των ακινήτων υπόκειται σε φόρο μεταβίβασης ακινήτων με μειωμένο συντελεστή¹⁶².

4.12.1 Εκκαθαριστές της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Η εκκαθάριση της εταιρίας γίνεται από τους διαχειριστές, εκτός και αν ορίζει διαφορετικά το καταστατικό ή έχει αποφασίσει αλλιώς η Γενική Συνέλευση των Εταίρων¹⁶³. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι εκκαθαριστές μπορεί:

α) Να διορίζονται από το καταστατικό. Στο καταστατικό ορίζονται τα ονόματα των εκκαθαριστών που είναι συνήθως και οι διαχειριστές.

β) Να διορίζονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Εταίρων. Η Γενική Συνέλευση των Εταίρων, που αποτελεί και το κυρίαρχο όργανο της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης, έχει το δικαίωμα ανάκλησης των εκκαθαριστών.

γ) Να είναι οι ίδιοι διαχειριστές της Ε.Π.Ε. Αυτό συμβαίνει όταν οι εκκαθαριστές δεν έχουν ορισθεί ούτε από το καταστατικό αλλά ούτε και από την Γενική Συνέλευση των Εταίρων.

¹⁶² Η μεταβίβαση της κυριότητας των ακινήτων στα μέλη της διαλυθείσας Ε.Π.Ε. γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο, όπως ορίζει ο νόμος και ακολουθείται η διαδικασία μεταγραφής στο οικείο υποθηκοφυλάκιο.

¹⁶³ Άρθρο 47 § 1 του Ν.3190/55

4.12.2. Ανάκληση εκκαθαριστών της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Η ανάκληση των εκκαθαριστών παρουσιάζει μεγάλη ομοιότητα με αυτή της ανάκλησης των διαχειριστών. Από το νόμο γίνεται ανάκληση εκκαθαριστών για τους εξής λόγους:

- Οι διορισμένοι εκκαθαριστές από τη Γενική Συνέλευση των Εταίρων μπορούν να ανακληθούν οποτεδήποτε με απόφαση πάλι της Γενικής Συνέλευσης των Εταίρων¹⁶⁴.
- Οι διορισμένοι εκκαθαριστές από το καταστατικό ανακαλούνται για σπουδαίο λόγο, με δικαστική απόφαση εφόσον προηγουμένως έχει ληφθεί σχετική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Εταίρων¹⁶⁵.
- Οι διορισμένοι από τη Γενική Συνέλευση των Εταίρων εκκαθαριστές μπορεί να ανακληθούν με απόφαση του δικαστηρίου, ύστερα από αίτηση εταίρων που εκπροσωπούν το 1/10 του εταιρικού κεφαλαίου, για σπουδαίο λόγο.

Ο διορισμός αλλά και η παύση της εξουσίας των εκκαθαριστών για οποιοδήποτε λόγο, υπόκειται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 8 του Ν.3190/55. Επίσης, στις διατυπώσεις αυτές υπόκειται και ο τρόπος άσκησης εξουσίας των εκκαθαριστών¹⁶⁶. Τέλος, **η δημοσιότητα του διορισμού αλλά και της παύσης των εκκαθαριστών** περιλαμβάνει τη δημοσίευση σχετικής ανακοίνωσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Τ.Α.Ε. & Ε.Π.Ε.)¹⁶⁷.

4.12.3 Απογραφή και ισολογισμός εκκαθάρισης της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Οι εκκαθαριστές της Ε.Π.Ε. με το που αναλάβουν τα καθήκοντά τους, είναι υποχρεωμένοι να διενεργήσουν απογραφή της εταιρικής περιουσίας και να συντάξουν τον ισολογισμό. Ο ισολογισμός πρέπει να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Εάν το στάδιο της εκκαθάρισης διαρκέσει περισσότερο από

¹⁶⁴ Άρθρο 47 § 1 του Ν.3190/55

¹⁶⁵ Άρθρο 19 του Ν.3190/55

¹⁶⁶ Άρθρο 47 § 5 του Ν.3190/55

¹⁶⁷ Βλ. Λεοντάρη Κ. Μιλτιάδη, Προσωπικές Εταιρίες, Ε.Π.Ε., Κοινοπραξίες, Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα 2000, σελ. 241-242

δώδεκα (12) μήνες τότε οι εκκαθαριστές της Ε.Π.Ε. οφείλουν να συντάξουν απογραφή, προσωρινό ισολογισμό, γενική εκμετάλλευση και αποτελέσματα χρήσης. Στο τέλος της εκκαθάρισης συντάσσεται ο τελικός ισολογισμός των εκκαθαριστών. Ο πρώτος ισολογισμός ονομάζεται αρχικός ενώ οι άλλοι που συντάσσονται στα ενδιάμεσα διαστήματα ονομάζονται ενδιάμεσοι.

Σε περίπτωση που διαρκέσει το στάδιο της εκκαθάρισης περισσότερο από ένα έτος, τότε θα πρέπει ο ισολογισμός να εγκρίνεται από τη Γενική συνέλευση των Εταίρων που αποτελεί και το κυρίαρχο όργανο της Ε.Π.Ε. Με αυτό τον τρόπο η συνέλευση εγκρίνει τον ισολογισμό κάθε χρήσης και αποφασίζει για την απαλλαγή των εκκαθαριστών από κάθε ευθύνη. Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις δημοσιεύονται¹⁶⁸: i) σε πολιτική εφημερίδα ii) σε ημερήσια οικονομική εφημερίδα iii) στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Οι ισολογισμοί εκκαθάρισης της Ε.Π.Ε. οφείλουν να δημοσιευθούν μόνο στην Εφημερίδα της κυβέρνησεως.

4.12.4 Εξουσία εκκαθαριστών της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Οι εκκαθαριστές της Ε.Π.Ε. εκπροσωπούν την εταιρία και υπογράφουν γι'αυτήν¹⁶⁹. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, κατά το στάδιο της εκκαθάρισης πρέπει να προστεθεί στην επωνυμία της εταιρίας οι λέξεις «Υπό εκκαθάριση»¹⁷⁰. Δηλαδή, οι εκκαθαριστές της Ε.Π.Ε. ενεργούν όπως και οι διαχειριστές της και οι ανάλογες διατάξεις σχετικά με την διαχείριση της εταιρίας εφαρμόζονται ανάλογα σε ολόκληρο το στάδιο της εκκαθάρισης¹⁷¹. Αν στο καταστατικό δεν ορίζεται αλλιώς, η εκκαθάριση γίνεται από όλους τους εκκαθαριστές και οι αποφάσεις των εκκαθαριστών λαμβάνονται κατά πλειοψηφία¹⁷².

Οι εκκαθαριστές της εταιρίας οφείλουν να περατώσουν τις εκκρεμείς υποθέσεις σχετικά με την εταιρία, να εξοφλήσουν τα χρέη της, να εισπράξουν τις απαιτήσεις της και να ρευστοποιήσουν την εταιρική περιουσία. Η ρευστοποίηση των

¹⁶⁸ Άρθρο 22 § 4 του Ν.3190/55 και άρθρο 43β § 5 του Κ.Ν. 2190/20

¹⁶⁹ Άρθρο 49 του Ν.3190/55

¹⁷⁰ Άρθρο 46 § 1 του Ν.3190/55

¹⁷¹ Άρθρο 46 § 3 του Ν.3190/55

¹⁷² Άρθρο 49 § 1 του Ν.3190/55

περιουσιακών στοιχείων της εταιρίας γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα. Έτσι, αφού πληρωθεί ο κανονισμένος φόρος μεταβίβασης ακινήτων, τα ακίνητα της εταιρίας μεταβιβάζονται με συμβολαιογραφικό έγγραφο¹⁷³.

4.12.5 Διαδικασία εκκαθάρισης της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης

Σε κάθε περίπτωση λύσης της Ε.Π.Ε. ακολουθεί το στάδιο της εκκαθάρισης με εξαίρεση την περίπτωση πτώχευσης της εταιρίας. Το στάδιο της εκκαθάρισης ξεκινά με την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Εταίρων ή του Δικαστηρίου και τελειώνει με τη διανομή του τελικού προϊόντος της εκκαθάρισης στους εταίρους. Κατά τη διάρκεια της εκκαθάρισης, όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω στην επωνυμία της εταιρίας προστίθενται οι λέξεις «Υπό εκκαθάριση». Οι ενέργειες που γίνονται στο στάδιο της εκκαθάρισης είναι οι εξής:

i) Απόφαση λύσης της εταιρίας από τη Γενική Συνέλευση των Εταίρων: Η συνέλευση των εταίρων αποφασίζει για τη λύση της εταιρίας και στη συνέλευση αυτή πρέπει να παρίστανται τα 3/4 του συνόλου των εταίρων. Επίσης, οι εταίροι πρέπει να εκπροσωπούν τα 3/4 του συνολικού εταιρικού κεφαλαίου. Στη συνέχεια, αφού παρθεί η απόφαση καταχωρείται στο βιβλίο πρακτικών των συνελεύσεων της Ε.Π.Ε.¹⁷⁴. Έτσι, πλέον έχει ξεκινήσει το στάδιο της εκκαθάρισης όπου σε όλα τα έγγραφα της εταιρίας καθώς και στις σφραγίδες της δίπλα από την επωνυμία της έχουν προστεθεί οι λέξεις «Υπό εκκαθάριση». Τα ίδια πράγματα ισχύουν και αν η εταιρία λυθεί με δικαστική απόφαση ή αν επέλθει λύση της εταιρίας επειδή έληξε στο καταστατικό η προβλεπόμενη διάρκεια της.

ii) Ισολογισμός τέλους χρήσης και αρχικός ισολογισμός εκκαθάρισης: Την ημέρα που θα λυθεί και θα τεθεί σε εκκαθάριση η Ε.Π.Ε., θα συνταχθεί ισολογισμός της τελευταίας διαχειριστικής περιόδου σύμφωνα με τις οδηγίες του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου και τις σχετικές διατάξεις των άρθρων 26-29 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων και 22-24 του Ν.3190/55. Ο ισολογισμός τέλους χρήσης της τελευταίας διαχειριστικής περιόδου της εταιρίας συνήθως συμπίπτει με τον αρχικό

¹⁷³ Συμβολαιογραφικό έγγραφο απαιτείται και όταν η μεταβίβαση ακινήτων της εταιρίας γίνεται προς τους ίδιους τους εταίρους της Ε.Π.Ε.

¹⁷⁴ Άρθρο 25 § 2 του Ν.3190/55

ισολογισμό εκκαθάρισης που απαιτεί ο νόμος να συνταχθεί από τους εκκαθαριστές μόλις αναλάβουν τα καθήκοντά τους¹⁷⁵. Υπάρχει περίπτωση, οι δύο ισολογισμοί αυτοί να διαφέρουν μεταξύ τους και αυτό θα οφείλεται σε πιθανή καθυστέρηση των εκκαθαριστών να συντάξουν τον αρχικό ισολογισμό με αποτέλεσμα πιθανά στοιχεία που θα προκύψουν να τροποποιήσουν και τον ισολογισμό της τελευταίας χρήσης¹⁷⁶.

4.12.6 Ενέργειες εκκαθαριστών της Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Οι εκκαθαριστές μόλις αναλάβουν τα καθήκοντά τους συντάσσουν τον ισολογισμό τέλους χρήσης της τελευταίας διαχειριστικής περιόδου της εταιρίας και όπως αναφέρθηκε και παραπάνω μπορεί να είναι μικρότερης διάρκειας από δώδεκα (12) μήνες. Στη συνέχεια οι εκκαθαριστές υποβάλουν δήλωση φορολογίας εισοδήματος για την τελευταία διαχειριστική περίοδο της εταιρίας. Η ημερομηνία υποβολής της δήλωσης αυτής είναι τεσσεράμισι (4,5) μήνες από την ημερομηνία λύσης της εταιρίας¹⁷⁷. Επίσης, υποβάλλουν την ετήσια εκκαθαριστική δήλωση Φ.Π.Α. για την τελευταία διαχειριστική περίοδο της εταιρίας, πριν τεθεί αυτή σε εκκαθάριση, μέσα σε προθεσμία 130 ημερών από τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου συμπεριλαμβανομένου και τις προσωρινές δηλώσεις Φ.Π.Α. για κάθε φορολογική περίοδο¹⁷⁸.

Όσο αναφορά το στάδιο της εκκαθάρισης, που ακολουθεί τη λύση της εταιρίας, αυτό αρχίζει την μέρα που ξεκινά να βρίσκεται σε εκκαθάριση η εταιρία και λήγει την ημέρα σύνταξης του ισολογισμού εκκαθάρισης και οριστικής παύσης των εργασιών της Ε.Π.Ε. Στην αρχή συντάσσεται ο αρχικός ισολογισμός εκκαθάρισης, ύστερα από απογραφή που διενεργούν οι εκκαθαριστές την ημέρα που η εταιρία βρίσκεται σε εκκαθάριση και συμπίπτει με την ημερομηνία που συντάσσεται ο τελικός ισολογισμός της τελευταίας διαχειριστικής περιόδου της κανονικής λειτουργίας της εταιρίας όπως αναφέρθηκε παραπάνω. Κάθε μεταβολή που επέρχεται

¹⁷⁵ Άρθρο 48 του Ν.3190/55

¹⁷⁶ Βλ. Λεοντάρη Κ. Μιλτιάδη, Προσωπικές Εταιρίες, Ε.Π.Ε., Κοινοπραξίες, Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα 2000, σελ. 244

¹⁷⁷ Άρθρα 107 § 1 περίπτωση α' και 101 § 1 περίπτωση ε' του Ν.2238/94

¹⁷⁸ Άρθρο 31 § 1 περίπτωση β' του Ν.1642/86

στη λειτουργία του επιτηδευματία, όπως η απόφαση λύσης και εκκαθάρισης της εταιρίας πρέπει να δηλώνεται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. μέσα σε δέκα (10) μέρες από τη λήψη απόφασης των εταίρων για λύση της εταιρίας¹⁷⁹. Αυτή η δήλωση μεταβολής συνοδεύεται και από επικυρωμένο αντίγραφο πρακτικού με την απόφαση των εταίρων για τη λύση της εταιρίας.

Όταν τελειώσει το στάδιο της εκκαθάρισης, οι εκκαθαριστές συντάσσουν τελική απογραφή και στη συνέχεια τον τελικό ισολογισμό εκκαθάρισης. Στο στάδιο της εκκαθάρισης έχει ρευστοποιηθεί όλη η εταιρική περιουσία. Δηλαδή, έχουν πουληθεί τα πάγια, τα εμπορεύματα, έχουν εισπραχθεί οι απαιτήσεις και έχουν εξοφληθεί οι υποχρεώσεις της εταιρίας. Ο τελικός ισολογισμός εκκαθάρισης, περιλαμβάνει στο ενεργητικό τα χρηματικά διαθέσιμα και στο παθητικό τους λογαριασμούς κεφαλαίου. Οι εκκαθαριστές υποβάλλουν δήλωση φορολογίας εισοδήματος για τα αποτελέσματα της εκκαθάρισης μέσα σε ένα (1) μήνα από τη σύνταξη του τελικού ισολογισμού εκκαθάρισης. Σε περίπτωση που το στάδιο της εκκαθάρισης διαρκέσει περισσότερο από δώδεκα (12) μήνες οι εκκαθαριστές πρέπει να συντάξουν στο τέλος κάθε δωδεκάμηνου, ενδιάμεσο ισολογισμό και στο τέλος της εκκαθάρισης τελικό ισολογισμό όπως αναφέρθηκε και παραπάνω. Όλοι αυτοί οι ισολογισμοί δημοσιεύονται στη Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Επιπλέον, υποβάλλονται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. μαζί με τη σχετική δήλωση φορολογίας εισοδήματος μέσα σε ένα (1) μήνα.

Οι προσωρινές δηλώσεις Φ.Π.Α. για κάθε φορολογική περίοδο, υποβάλλονται κανονικά κάθε μήνα μέχρι την 25^η μέρα του επόμενου μήνα¹⁸⁰. Μετά το πέρας της εκκαθάρισης και μέσα σε διάστημα εκατόν τριάντα (130) ημερών από την παύση των εργασιών πρέπει να υποβληθεί στην Δ.Ο.Υ. και η εκκαθαριστική δήλωση Φ.Π.Α. Έτσι, ταυτόχρονα με τη σύνταξη του τελικού ισολογισμού εκκαθάρισης συγκαλείται και η Γενική Συνέλευση των Εταίρων, η οποία εγκρίνει τον ισολογισμό αυτό και τη διανομή του τελικού αποτελέσματος στους εταίρους και επισημοποιεί την οριστική παύση των εργασιών στην Ε.Π.Ε. Επιπρόσθετα, συντάσσεται έγγραφο διάλυσης της εταιρίας ενώπιον συμβολαιογράφου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως¹⁸¹.

¹⁷⁹ Δήλωση μεταβολής άρθρο 29 § 1 του Ν.1642/86.

¹⁸⁰ Άρθρο 31 §1 περίπτωση α' του Ν.1642/86

¹⁸¹ Άρθρο 8 του Ν.3190/55

Τέλος, μετά τη σύνταξη του τελικού ισολογισμού εκκαθάρισης πρέπει μέσα σε διάστημα δέκα (10) ημερών να υποβληθεί στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. η οριστική δήλωση παύσης των εργασιών της εταιρίας¹⁸². Ταυτόχρονα πρέπει να προσκομιστούν στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. και όλα τα στοιχεία όπως δελτία αποστολής, τιμολόγια κλπ. ώστε να ακυρωθούν¹⁸³.

¹⁸² Άρθρο 29 §1 περίπτωση γ' του Ν.1642/86

¹⁸³ Βλ. Λεοντάρη Κ. Μιλτιάδη, Προσωπικές Εταιρίες, Ε.Π.Ε., Κοινοπραξίες, Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα 2000, σελ. 246

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ανακεφαλαιώνοντας, για να λυθεί μια προσωπική εταιρία (Ομόρρυθμη ή Ετερόρρυθμη Εταιρία) απαιτείται εκκαθάριση και διανομή της περιουσίας της. Όσο αναφορά το νομικό της πρόσωπο μια προσωπική εταιρία μπορεί να λυθεί είτε λόγω λήξης διάρκειας της εταιρίας, είτε με απόφαση των εταίρων, είτε με καταγγελία των εταίρων. Σπουδαίος λόγος για να λυθεί μια προσωπική εταιρία είναι να περιέλθει σε οικονομικό αδιέξοδο και να πτωχεύσει ή να συγκεντρωθούν όλα τα εταιρικά μερίδια σε ένα μόνο πρόσωπο. Από την άλλη πλευρά, λόγοι λύσης των προσωπικών αυτών εταιριών που αφορούν τα πρόσωπα των εταίρων της είναι η λύση της εταιρίας εξαιτίας του θανάτου κάποιου εταίρου ή η πτώχευσή του καθώς επίσης και η απαγόρευση του εταίρου της.

Οι μεγάλες κεφαλαιουχικές εταιρίες όπως είναι οι Α.Ε. μπορούν να λυθούν αφού παρέλθει ο χρόνος διάρκειας της λειτουργίας τους όπως αναφέρονταν στο καταστατικό τους, κατά την σύστασή τους. Επίσης, μια Α.Ε. μπορεί να λυθεί ύστερα από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων. Θα πρέπει να υπάρχει απαρτία και πλειοψηφία των μετόχων ώστε να ληφθεί η απόφαση αυτή σύμφωνα με το άρθρο 29 § 3 και το άρθρο 31 § 2 και να τροποποιηθεί η σχετική διάταξη του καταστατικού. Μια άλλη περίπτωση στην οποία η Ανώνυμη Εταιρία αναγκάζεται να οδηγηθεί στη λύση της είναι όταν βρεθεί σε οικονομικό αδιέξοδο και κηρύξει πτώχευση. Τέλος, η Α.Ε. μπορεί να λυθεί με δικαστική απόφαση μετά από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον εάν κατά τη σύσταση της εταιρίας δεν έχει καταβληθεί ολικά ή μερικά το κεφάλαιο ή εάν η εταιρία δεν έχει εξασφαλίσει το ελάχιστο κεφάλαιο που ορίζεται κάθε φορά από το νόμο. Όταν το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της εταιρίας είναι μικρότερο από το 1/10 του μετοχικού κεφαλαίου και η Γενική Συνέλευση των μετόχων δεν έχει πάρει τα κατάλληλα μέτρα τότε πάλι μπορεί να λυθεί η εταιρία.

Όπως συμβαίνει με τις υπόλοιπες εταιρίες, έτσι και με την Α.Ε. μετά τη λύση της ακολουθεί το στάδιο της εκκαθάρισης. Κατά το στάδιο αυτό το νομικό πρόσωπο της εταιρίας εξακολουθεί να υφίσταται, ωστόσο μεταβάλλεται ο σκοπός της εταιρίας. Οι μέτοχοι διατηρούν όλα τα δικαιώματά τους, εκτός από το δικαίωμα στα κέρδη, στο οποίο υποκαθίσταται πλέον το δικαίωμά τους στο προϊόν της εκκαθάρισης. Η εταιρία πλέον εκπροσωπείται από τους εκκαθαριστές, όσο διαρκέσει το στάδιο της εκκαθάρισης. Όσο αναφορά τη δυνατότητα ρευστοποίησης της εταιρικής περιουσίας, οι εκκαθαριστές μπορούν να εκποιήσουν τα ακίνητα της εταιρίας, την εταιρική

επιχείρηση στο σύνολό της ή μεμονωμένα πάγια στοιχεία της, εφόσον έχουν παρέλθει τέσσερις (4) μήνες από τη λύση της εταιρίας. Αξίζει να τονιστεί ότι η εκκαθάριση δεν μπορεί να διαρκέσει πέρα από δέκα (10) χρόνια.

Από την άλλη πλευρά, μια κεφαλαιουχική εταιρία όπως η Ε.Π.Ε. μπορεί να λυθεί σε περίπτωση που ο σκοπός της είναι παράνομος, αλλά και σε περίπτωση που οι ιδρυτές της δεν είχαν ικανότητα για δικαιοπραξία όταν είχε υπογραφεί η σύμβαση. Λύση της Ε.Π.Ε. μπορεί να υπάρξει με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Εταίρων όταν εκπροσωπούν τα 3/4 του συνόλου του αριθμού των εταίρων καθώς επίσης και τα 3/4 του καταβεβλημένου εταιρικού κεφαλαίου. Η Ε.Π.Ε. μπορεί να λυθεί για σπουδαίο λόγο, με δικαστική απόφαση ύστερα από αίτηση κάποιου ή κάποιων εταίρων, οι οποίοι πρέπει να εκπροσωπούν τουλάχιστον το 1/10 του εταιρικού κεφαλαίου. Επιπρόσθετα μπορεί να λυθεί κατόπιν αίτησης κάθε προσώπου με έννομο συμφέρον, σε περίπτωση συγκέντρωσης όλων των εταιρικών μεριδίων στα χέρια ενός μόνο προσώπου. Όταν η Ε.Π.Ε. κηρύσσεται σε πτώχευση ακολούθως επέρχεται και η λύση της. Τέλος, αν δεν καταβληθεί στον εξερχόμενο εταίρο το μερίδιο συμμετοχής του, ο εξερχόμενος εταίρος μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο τη λύση της εταιρίας. Αυτό μπορεί να συμβεί, ώστε κατά το στάδιο της εκκαθάρισης της εταιρίας να μπορέσει να εισπράξει την αξία από το μερίδιο συμμετοχής του, το οποίο διαφορετικά δεν θα ήταν δικαστικώς επιδιώξιμο.

Μετά τη λύση της εταιρίας, ακολουθεί η εκκαθάρισή της. Όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω, η εκκαθάριση πραγματοποιείται μετά την διάλυση της εταιρίας εκτός και αν ο λόγος λύσης της εκκαθάρισης είναι η πτώχευση. Σε αυτή την περίπτωση ακολουθεί η πτωχευτική διαδικασία και εάν μετά το πέρας αυτής της διαδικασίας η εταιρία κατέχει περιουσιακά στοιχεία, τότε ακολουθεί η εκκαθάριση ώστε τα περιουσιακά αυτά στοιχεία να διανεμηθούν στους εταίρους.

Εν κατακλείδι, το σημαντικό συμπέρασμα, είναι ότι ενώ η διαδικασία της εκκαθάρισης είναι ίδια για τις προσωπικές αλλά και τις κεφαλαιουχικές εταιρίες αυτό που αλλάζει είναι οι λόγοι που οδηγούν αυτές τις εταιρίες να επέλθουν στο στάδιο της λύσης τους.

Βιβλιογραφία

Έντυπη Βιβλιογραφία

- Νεγκάκης Ι. Χρήστος, Λογιστική Εταιριών, Εκδόσεις Σοφία, Θεσσαλονίκη 2006
- Σκαλίδης Λευτέρης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Ε' Έκδοση 2000
- Αλεξανδρίδου Ελίζα, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 1995
- Ηλιόκαυτος Δημήτρης, Πρακτικός Οδηγός Ο.Ε. & Ε.Ε., Αθήνα 2004
- Σινανιώτη – Μαρούδη Αριστέα, Εμπορικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004
- Αντωνόπουλος Βασίλης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Εκδόσεις Σάκκουλα 1998
- Ρόκας Νικόλαος, Εμπορικές Εταιρίες, Εκδόσεις Σάκκουλα 2006
- Λεοντάρης Κ. Μιλτιάδης, Προσωπικές Εταιρίες Ε.Π.Ε., Κοινοπραξίες, Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα 2000
- Prosvasis A.E.B.E., Κώδικας Ανώνυμων Εταιριών, Εκδόσεις και Προϊόντα Πληροφορικής, 2007
- Λεβάντης Φ. Ελευθέριος, Ανώνυμες Εταιρίες, Τόμος πρώτος, Έκδοση δέκατη, Εκδόσεις Σάκκουλα 2000
- Παπαγιάννης Μεν. Ιωάννης, Δίκαιο Ανώνυμων Εταιριών, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004
- Βελέντζας Ε. Γιάννης, Ανώνυμη Εταιρία, Ερμηνεία – Νομολογία Κωδικοποίηση Ν2190/1920 Ins, Θεσσαλονίκη 1999
- Μιχαλόπουλος Ν. Γεώργιος, Δίκαιο Εταιριών, Νομική Βιβλιοθήκη 2007
- Δημήτρακας Γ. Αθανάσιος, Πρακτικός Σύμβουλος Ανώνυμων Εταιριών, Α' Τόμος, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης 2005

Ηλεκτρονική Βιβλιογραφία

www.capital.gr

www.taxheaven.gr

www.in.gr

www.naftemporiki.gr

www.e-forologia.gr

www.imerisia.gr

www.logistis.gr

www.kerdos.gr

Νομολογία

Νόμος 2190/1920 «Περί Ανώνυμων Εταιριών»

Νόμος 3190/1950 «Περί Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης»